

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM
ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK MERKEZİ
DÜZENLEME DURUMLARI İLE MÜZİK
ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ**

Yüksek Lisans Tezi

Tuba OĞUZ

Eskişehir 2019

**OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK MERKEZİ
DÜZENLEME DURUMLARI İLE MÜZİK ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİ**

Tuba OĞUZ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Okulöncesi Öğretmenliği Programı / Temel Eğitim Anabilim Dalı

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA

**Eskişehir
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Ocak 2019**

JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI

Tuba OĞUZ'un "Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Merkezi Düzenleme Durumları ile Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri" başlıklı tezi 09.01.2019 tarihinde, aşağıda belirtilen jüri üyeleri tarafından Anadolu Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği Programında, Yüksek Lisans tezi olarak kabul edilmiştir.

Unvanı-Adı Soyadı

İmza

Üye (Tez Danışmanı) : Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA . . . . .

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Berrin DİNÇ . . . . .

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Banu DİKMEN ADA . . . . .

Prof.Dr. Handan DEVECİ
Anadolu Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Müdür Vekili

ÖZET

OKUL ÖNCESİ EĞİTİM ÖĞRETMENLERİNİN MÜZİK MERKEZİ DÜZENLEME DURUMLARI İLE MÜZİK ETKİNLİKLERİNE İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ

Tuba OĞUZ

Temel Eğitim Anabilim Dalı

Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ocak 2019

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA

Okul öncesi dönem, çocukların müziğe olan ilgisini arttırmak ve müzik yeteneğini ortaya çıkarmak için en iyi fırsattır. Çocuğun müziğe olan ilgisini arttırmak için hem okul öncesi eğitim kurumu hem de okul öncesi öğretmenine bu konuda önemli görevler düşmektedir. Bu nedenle okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görüşlerinin alınması ve sınıflarında bulunan merkezlerin düzenlenme durumlarının incelenmesi önemli görülmüştür. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezi düzenleme durumları ile müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi amacıyla gerçekleştirilen bu çalışmada nitel yöntem kullanılmıştır. Çalışmaya anaokullarında görev yapan 26 öğretmen katılmıştır. Öğretmenlerin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla; sınıflarında yer alan müzik merkezleri ‘Müzik Merkezi Kontrol Listesi’ kullanılarak incelenmiştir. Veriler betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Araştırma sonuçlarında öğretmenlerin büyük çoğunluğu müzik etkinliklerini önemli ve gerekli gördükleri, eğitim sürecini ve çocukların gelişim alanlarını desteklediğini düşünmektedirler. Öğretmenler müzik merkezini düzenlerken materyalleri kısıtlamamaya ve merkezin dikkat ve ilgi çekici olmasına özen göstermektedirler. Müzik etkinliklerinin daha etkili bir şekilde uygulanması için sınıflarda materyal zenginliğine ve öğretmenlerin enstrüman çalmalarına önem verdikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Okul öncesi eğitimi, Okul öncesi eğitim öğretmeni, Müzik etkinlikleri, Müzik merkezi.

ABSTRACT

PRESCHOOL TEACHERS' PERCEPTIONS TOWARDS THE ARRANGEMENT STATUS OF MUSIC CENTER AND MUSIC ACTIVITIES

Tuba OĞUZ

Department of Primary Education

Anadolu University, Graduate School of Educational Sciences, January 2019

Advisor: Assist. Prof. Dr. Özlem Melek ERBİL KAYA

Preschool is the best period for having an opportunity to increase children's response to music and reveal their musical talent. In order to increase the interest of the child's in music, both pre-school and pre-school teachers have important responsibilities in this subject. Therefore, in this study, it is considered important to take the opinions of preschool teachers about music activities and to examine the status of the music centers in the class. The qualitative method was used in order to determine the opinions of the preschool teachers about music center arrangement status and music activities. 26 teachers who work in kindergartens participated in the study. Teachers' views through semi-structured interviews; the music centers in the classes were examined using 'Music Center Checklist'. The data were analyzed with descriptive analysis method. In the research results showed that the majority of teachers think that music activities are important and necessary, they support that with the music education process and the development areas of children. Teachers pay attention not to restrict the materials while organizing the music center and to make the center remarkable and interesting. It was concluded that the importance of material wealth in classrooms and the teachers may play music instruments was more important for more effective application of music activities.

Keywords: Preschool education, Preschool teacher, Music activities, Music center.

TEŞEKKÜR

Tezimin tamamlanmasında büyük emeği geçen, danışmanım olmasının yanı sıra ailem hatta arkadaşım olarak görebildiğim, her anlamda hayatıma etki eden, katkı sağlayan ve yol gösteren çok değerli hocam Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA'ya anlayışı, hoşgörüsü ve sabrından dolayı sonsuz teşekkür ederim.

Uzman görüşleri konusunda destek sağlayan Dr. Öğr. Üyesi Aslı YILDIRIM, Dr. Öğr. Üyesi Meral ÖREN, Doç. Dr. Serap ERDOĞAN ve Doç. Dr. Ali ÖZTÜRK'e,

Maddi-manevi her türlü destekte bulunan, iyi niyeti ve ince düşüncesiyle arkadaşlığına minnettar olduğum Nurbanu PARPUCU'ya, yine bu süreçte elinden gelen yardım ve desteklerini esirgemeyen Özge AKGÜN ve Tuğçe SİNOĞLU GÜNDEN'e, her konuda yardım aldığım ve alabileceğim bilgi ve deneyimleri ile yol gösteren Ümrân ALAN'a, iz bırakan anılarımızla hayatıma farklı bir renk katan arkadaşım Cansu SAY'a, her türlü zorlukta yanımda olan, aramızdaki sonsuz güvenin verdiği huzura şükran borçlu olduğum, sözlerle anlatılamayacak kadar derin duygularımıza şahit olduğumuz dostlarım Hasna SARI ve Gizem TÜRKER'e

Bana karşı sevgi ve sonsuz güven duyan, maddi manevi desteğini esirgemeyen, üzerimde en çok emeği bulunan, içinde bulunmaktan onur ve gurur duyduğum OĞUZ ailesi fertlerini oluşturan anneme, babama, abime özellikle kardeşim Süha OĞUZ'a her türlü katkılarından dolayı binlerce kez teşekkür ederim.

Tuba OĞUZ

Eskişehir 2019

ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ

Bu tezin bana ait, özgün bir çalışma olduğunu; çalışmamın hazırlık, veri toplama, analiz ve bilgilerin sunumu olmak üzere tüm aşamalardan bilimsel etik ilke ve kurallara uygun davrandığımı; bu çalışma kapsamında elde edilemeyen tüm veri ve bilgiler için kaynak gösterdiğimi ve bu kaynaklara kaynakçada yer verdiğimi; bu çalışmanın Anadolu Üniversitesi tarafından kullanılan “bilimsel intihal tespit programıyla tarandığını ve hiçbir şekilde “intihal içermediğini” beyan ederim. Herhangi bir zamanda, çalışmamla ilgili yaptığım bu beyana aykırı bir durumun saptanması durumunda, ortaya çıkacak tüm ahlaki ve hukuki sonuçları kabul ettiğimi bildiririm.

Tuba OĞUZ

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa</u>
BAŞLIK SAYFASI.....	i
JÜRİ VE ENSTİTÜ ONAYI.....	ii
ÖZET	iii
ABSTRACT.....	iv
TEŞEKKÜR	v
ETİK İLKE VE KURALLARA UYGUNLUK BEYANNAMESİ	vi
İÇİNDEKİLER	vii
TABLolar DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ	1
1.1. Sorun.....	1
1.2. Araştırmanın Amacı.....	5
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Varsayımlar	7
1.5. Sınırlılıklar	7
2. ALANYAZIN.....	8
2.1. Müzik ve İnsan Yaşamındaki Yeri	8
2.1.1. Müzik eğitimi	8
2.1.2. Müzik etkinliklerinin sağladığı genel yararlar	10
2.1.3. Müzik etkinliklerinin çocuklara yönelik yararları	11
2.2. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenleri	13
2.2.1. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevleri.....	15
2.2.2. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sahip olması gereken özellikler.....	17
2.2.3. Okul öncesi eğitim öğretmenleri ve müzik eğitimi.....	19

2.2.4. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerindeki rolleri.....	20
2.3. Okul Öncesi Dönemde Müzik Etkinlikleri	21
2.3.1. Ritim çalışmaları.....	22
2.3.2. Şarkı söyleme çalışmaları	23
2.3.3. Ses dinleme ve ayırt etme çalışmaları.....	24
2.3.4. Yaratıcı hareket ve dans çalışmaları.....	25
2.3.5. Müzikli öykü oluşturma çalışmaları.....	26
2.4. Müzik Merkezi	26
2.4.1. Müzik merkezinin özellikleri	27
2.4.2. Okul öncesi dönemde müzik merkezinin etkileri.....	29
2.5. Alanyazında Yer Alan Çalışmalar.....	30
3. YÖNTEM.....	37
3.1. Araştırma Deseni.....	37
3.2. Çalışma Grubu	38
3.3. Verilerin Toplanması	39
3.3.1. Veri toplama araçları.....	39
3.3.1.1. Görüşme formu.....	39
3.3.1.2. Müzik merkezi kontrol listesi.....	40
3.3.2. Veri toplama süreci.....	41
3.4. Verilerin Analizi.....	42
3.5. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları.....	43
3.6. Etik.....	45
4. BULGULAR	47
4.1. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Etkinlikleri ve Bu Etkinliklerin Önemi Konusundaki Görüşleri.....	47

4.2. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerini Planlarken, Uygularken ve Değerlendirirken Dikkat Ettikleri Noktalar	48
4.3. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıflarında Müzik Merkezini Düzenleme Durumları	59
4.4. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıflarındaki Müzik Merkezinin Kullanımı Sırasında Dikkat Ettikleri Noktalar	64
4.5. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerinin Daha Etkili Bir Şekilde Uygulanması ve Müzik Merkezinin Kullanılmasına Yönelik Önerileri	66
5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	72
5.1. Sonuçlar.....	72
5.2.Tartışma	74
5.3.Öneriler	80
5.3.1. Uygulamaya yönelik öneriler.....	80
5.3.2. İleri araştırmalara yönelik öneriler.....	81
KAYNAKÇA	82
EKLER	
ÖZGEÇMİŞ	

TABLÖLAR DİZİNİ

Sayfa

Tablo 2.1.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerini tanımlamada yeterlilik alanları ...	14
Tablo 2.2.	Okul öncesi eğitimde öğretmenlerin vurgulaması gereken değerler ..	16
Tablo 2.3.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sahip olması gereken yeterlilikler	18
Tablo 2.4.	Çocukların okul öncesi dönemde verdikleri müzik tepkileri	21
Tablo 3.1.	Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin kişisel özellikleri	39
Tablo 3.2.	Güvenirlilik hesaplaması.....	45
Tablo 4.1.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin yeri ve önemine ilişkin görüşleri.....	47
Tablo 4.2.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri noktalar	49
Tablo 4.3.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri kapsamında en çok yer verdikleri çalışmalar	51
Tablo 4.4.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin etkinlik öncesinde yaptıkları hazırlıklar ve eğitim ortamı düzeni ile ilgili görüşleri	52
Tablo 4.5.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygularken dikkat ettikleri noktalar	54
Tablo 4.6.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygulama sıklığı	55
Tablo 4.7.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliği ile bütünleştirdikleri etkinlikler	56

Tablo 4.8.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini değerlendirirken dikkat ettikleri noktalar	57
Tablo 4.9.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezini düzenlerken dikkat ettikleri noktalar	59
Tablo 4.10.	Müzik merkezlerinin bulunma durumu, konumu ve müzik çalışmaları için uygun ortam bulunma durumuna ilişkin özellikler ...	61
Tablo 4.11.	Müzik merkezlerinde bulunması önerilen materyaller	62
Tablo 4.12.	Müzik merkezlerinde yer alan enstrümanlar	63
Tablo 4.13.	Müzik merkezlerinde bulunan diğer materyaller.....	64
Tablo 4.14.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezinin kullanımı sırasında dikkat ettikleri noktalar.....	65
Tablo 4.15.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin etkili bir şekilde uygulanmasına yönelik önerileri.....	67
Tablo 4.16.	Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezinin hazırlanması ve kullanımına yönelik önerileri	69

1. GİRİŞ

Müzik insan hayatının her döneminde yer alan bir olgudur. Müziğe olan ilgi ve yeteneklerin belirlenmesinde ise okul öncesi dönem önemli rol oynar. Bu rolde en büyük pay okul öncesi eğitim öğretmenine düşmektedir. Bu araştırma okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerine ışık tutmaktadır. Bu bölümde sorun, araştırmanın amacı, önemi, varsayımlar ve sınırlılıklara yer verilmiştir.

1.1. Sorun

Müzik hissin uğultusudur der Oscar Wilde. Çocuklarda müziğe karşı doğal ilgi duyarlar. Anne karnındaki bebekler bile sese cevap verebilir; doğduktan sonra annesinin sesini ayırt edebilir (Öztürk, 2009, s. 5). Bebeklikten itibaren çocuklar müziğe el ve vücut hareketlerini kullanarak tepki verirler (Kandır, 2003, s. 31). Bu tepkiler bize emme refleksi gibi çocuğun müziğe olan ihtiyacını gösterir.

“Müzik duygu ve düşüncelerin seslerle ifade edilmesi olarak tanımlanır.” Çocuklar kendilerini birçok farklı yoldan, daha çok sözel olarak ifade ederler. Kendini ifade etme biçimlerinden birisi de müziktir (Kandır, 2003, s. 17). Boyd (1989, s. 2) tüm çocukların doğal müzisyen olduklarını, tanınmaya ve cesaretlendirilmeye ihtiyaç duyduklarını belirtir. Bu ifadelerden hareketle müzik çocuklar için eğlenceden öte gereksinimdir. Müzik, çocuğun tüm gelişim alanlarına katkı sağlar. Müzik etkinliklerinde görev alan, müzik üreten çocuk kendisiyle gurur duyar ve başarıma duygusu tadar; böylece kendine güvenir ve özsaygısı artar (Lazdauskas, 1996’dan aktaran Sığırtmaç, 2002, s. 30). Her çocuk şarkı söylemekten, ritim tutmaktan, müzik dinlemekten zevk alır. Bu nedenle müzikal deneyimler çocukların yaşamlarında ortak bir olgudur (Mayesky, 2012, s. 397). Bu sayede müzik çalışmaları çocukları ortak paydada buluşturur.

Duygularını ifade eden çocuk rahatlar, olumsuz davranışlar en aza iner (Öztürk, 2009, s. 6-7). Çocuk grup içinde şarkı söylerken sesini denetlemeyi, arkadaşlarıyla uyum içerisinde söylemesi gerektiğini öğrenir. Çocuk bir enstrüman çaldığında kendi başına bir iş yapmanın zevkini tadar bu şekilde kişisel doyum elde eder; duygusal açıdan gelişir aynı zamanda enerjisini olumlu şekilde kullanır. Ayrıca müzik dinlerken dikkatini müziğe yoğunlaştırır, arkadaşları müzik dinlediğinde saygı göstermesi gerektiğini kavrar (Sun ve Seyrek, 1993, s. 33; Kandır, 2003, s. 17).

Müziğin çocukların gelenek ve görenek bilgisini artırıcı, yaşadığı veya başka bir toplumun kültürel özelliklerini aktarıcı, kültürlerarası ilişkileri geliştirici yönü bulunmaktadır (Uçan, 1994, s. 13). Müzik insanoğlunun en büyük mirasıdır; bebeklikten yetişkinliğe kadar yaşamının her anında yer alır. Çocuk şarkı söylerken his ve düşüncelerini aktarırken sosyalleşir (Mayesky, 2012, s. 397). Müzik çocuğun sosyalleşmesinin yanında müzikle bilişsel gelişimine de katkı sağlar (Cross, 2001, s. 38). Kavram öğretiminde ve pekiştirilmesinde müzik etkinliklerinin rolü çok büyüktür (MEB, 2013, s. 48). Müzik eğitimi müziksel yeteneği geliştirmenin yanında genellikle diğer bilişsel işlevleri de geliştirir (Črnčec, Wilson ve Prior, 2006, s. 581). Yapılan bir araştırmada 10 dakika Mozart'ın müzikleri dinletilen okul öncesi dönem çocuklarının uzamsal algı testinde daha başarılı oldukları sonucu ortaya çıkmıştır (Rauscher vd., 1997, s. 5-7).

Çocuğun müziğe olan tepkisi içten ve doğal yani özgündür. Bir başka deyişle, müzik yaratıcılığı doğurur (Sığırtmaç Dikici, 2015, s. 21). Müzik eğitimi çocuğun olumlu duyguların gelişimine, okuma becerisinin gelişimine ve yaratıcılığının artmasına katkıda bulunur (Yavuzer, 2004, s. 78). Çocuğun dil gelişiminde müziğin özellikle sözlü müziklerin önemli bir yeri vardır. Çocuk şarkı söylediğinde sözlerini öğrenir ve sözcük dağarcığı genişler. Tekerleme ve sayışmacalar tekrarlandıkça akıcı konuşma sağlanır (Sun ve Seyrek, 1993, s. 33). Yabancı dil en iyi o dilin müzikleri ile birlikte öğrenilir (Mayesky, 2012, s. 398). Müzik çocuğa işitsel algılama, duyduğunu anlama, hatırlama, ezber, dinleme becerileri kazandırarak duyularının gelişiminde yardımcı olur (Öztürk, 2009, s. 6).

Çocuk bir enstrüman çaldığı zaman veya perküsyon çalışması yaparken küçük ve büyük kasları gelişir (Sun ve Seyrek, 1993, s. 34; Kandır, 2003, s. 17). Farklı müzik çeşitlerinde dans eden çocuklar bedensel kapasitelerinin farkına varır (Van Der Linde, 1999'dan aktaran Sığırtmaç, 2015, s. 23). Çocukların el-göz koordinasyonunun gelişimine ve her iki elini de aynı zamanda kullanmalarına olanak sağlar (MEB, 2013, s. 48). Müziğin ritmi çocuğu hareket etmeye teşvik eder (Çalık Çetin, 2006, s. 63).

Müzik eğitime başlama yaşı yoktur, ne kadar erken başlanırsa o denli iyidir (Boyd, 1989, s. 5). Ünlü müzik eğitimcisi Kodaly'nin şu sözleri müzik eğitiminde bilinmesi gereken ilk sözlerdendir: "Eskiden çocuğun müzik eğitimi doğumundan dokuz ay önce başlamalıdır diye düşünürdüm. Şimdi aynı kanaatte değilim; çocukların müzik eğitimi annenin doğumundan dokuz ay önce başlamalıdır" (akt. Cemalcılar,

1988, s. 24). Çocuğun hayatındaki müzik aile ile başlayıp ilk formal eğitim aldığı okul öncesi eğitim kurumu ile devam eder.

Okul öncesi eğitimde müzik eğitimi müziğin öğretilmesi değil, çocuğun müziksel eğitimidir (Uçan, 2003, s. 7). Okul öncesi dönem, çocukların müziğe olan ilgisini arttırmak ve müzik yeteneğini ortaya çıkarmak için en iyi fırsattır. Her çocuğun okul öncesi dönemde müzik eğitimi almaya hakkı vardır (Öztürk, 2009, s. 7). Çocuğun müzik ilgisini arttırmak için sistemli bir çaba gerekmektedir. Hem okul öncesi eğitim kurumu hem de okul öncesi eğitim öğretmenine bu konuda önemli görevler düşmektedir.

Çocuğun müzik yeteneğinin farkına varılmasında ve geliştirilmesinde müzik eğitiminin iyi planlanması gerekir. Bu planlamayı yapacak olan öğretmen, müzik eğitimi bilmeli ve önemli görmelidir (Uçan, 1994, s. 16). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi genellikle okul öncesi eğitim öğretmenleri tarafından verilmektedir. Okul öncesi eğitimcileri her çocuğu bütünüyle tanımalı, müzik yeteneğini bilmeli, çocuğun yeteneğine göre müzik eğitimi vermeli ve ona uygun ortamlar hazırlamalıdır. Her çocuğun müziğe ilgi duyduğunu, bazı çocukların şarkı söylemeyi bazılarının çalgı aleti çalmayı bazılarının da müzik dinlemeyi sevdiğini unutmamalıdır. Okul öncesi eğitimde amaçlanan çocuğun müziğe olan doğal ilgisini beslemek, yeteneğini geliştirmek ve müziğin olumlu etkileriyle karşılaşmasını sağlamaktır. Bu nedenle okul öncesi eğitim öğretmeni müzikle ilgili genel kültüre, eğitim için yetecek ölçüde teknik müzik bilgisine, bildiklerini uygulamaya aktarma gücüne ve okul öncesi dönem çocuklarının gelişim özelliklerine ilişkin bilgiye sahip olmalıdır (Sun ve Seyrek, 1993, s. 31-39). Ayrıca yine bu dönemde müzik sevgisinin ve duyarlılığın geliştirilmesi için müziği destekleyen süreçlerin de bilinmesi önemlidir. Bu süreçler; destekleyen çevre, zengin materyaller, etkinliklerin planlanması, etkinliklere zaman ayrılması, etkinliklerin uygulanması olarak sıralanabilir (Kandır, 2003, s. 31).

İnsan hayatındaki en eski kavramlar arasında yer alan müzik geçmişten bugüne kendisini yenileyerek ve geliştirerek gelmiştir. Müzik insanlar ve toplumlar düzeyinde kendini ifade etme, anlaşma, iletişim kurma gibi pek çok farklı şekilde kullanılmaktadır (Angı, Albuz, ve Hamzaoğlu Birer, 2013, s. 61). Müziğin insan hayatında pek çok farklı biçimde yer alması, müzik ve müzik etkinlikleri açısından yapılan araştırmaların önemini arttırmaktadır. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıflarındaki müzik

merkezleri ve müzik etkinlikleri konusundaki bu çalışma, okul öncesi dönemdeki çocuklar için müziğin anlamına ve önemine odaklanmaktadır.

Çocukların gelişiminde önemli bir yere sahip olan okul öncesi eğitimi, bilişsel ve duyuşsal gelişimi olumlu yönde etkilemektedir. Okul ncesi dönemde çocukların katıldığı müzik etkinlikleri, çocukların yaratıcılıklarını geliştirmekte ve çocukların kendilerini tanımalarına, ifade etmelerine olanak tanımaktadır (Kuşcu, Kayılı ve Barışeri, 2013, s. 372). Müzik etkinliklerinin gelişimsel açıdan önemli rollerinin olması, okul öncesi eğitim ğretmenlerinin sınıflarında müzik merkezine yer verme ve müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerinin araştırıldığı çalışma konusunun seçilmesinde belirleyici olmuştur.

ocuk yaşta alınan eğitim, çocukların gelecekteki yaşamına dair kalıcı kazanımları beraberinde getireceği için okul öncesi dönemdeki müzik etkinliklerinin önemi büyüktür. Müzikle birlikte çocuklar sadece müzik alanında değil tüm alanlarda öğrenme becerilerini geliştirme şansına sahip olmaktadır. Müzik, ocukların yeni bir bakış açısı kazanması, üretken olması, özsaygı düzeyinin artması gibi kalıcı kazanımları içermektedir (Sığırtmaç, 2002, s. 30). Araştırmada okul öncesi eğitim ğretmenlerinin sınıflarında müzik merkezinin bulunma durumları ve müzik etkinlikleri hakkında görüşleri araştırılırken bu noktalar göz önünde bulundurulmuştur.

Eğitim ve öğretimle ilgili gelişmelerin hız kazandığı günümüz koşullarında müzik etkinlikleri, gelişim geriliği gösteren çocukların eğitiminde de kullanılmaya başlamıştır. Otizmli ocukların kendilerini ifade etmelerinde kullanılan müzik etkinlikleri, bilimsel eğitimin kazandırdığı tutum ve davranışları kazandırmaktadır (Eren, Deniz ve Düzkantar, 2013, s. 1865). Tüm bunlar okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerine yer verilmesinin gerekliliğini ortaya çıkarmaktadır.

Okul ncesi dönemde müzik etkinlikleri çok boyutlu bir içeriğe sahiptir ve yapılacak olan çalışmada bu husus dikkate alınmaktadır. Genel hatlarıyla okul öncesi müzik eğitimi etkinliklerinin içeriği aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Acay Sözbir ve amlıbel akmak, 2016, s. 370):

- Ses dinleme, ayırt etme ve ses üretme çalışmaları
- şarkı söyleme ve nefes açma alışmaları
- Ritim alışmaları
- Yaratıcı hareket ve dans
- Müzikli yk oluşturma şeklindedir.

Görüldüğü üzere çocukların okul öncesi dönemde çok sayıda müzik etkinliği hakkında eğitim alması söz konusudur. Çok boyutlu bir eğitimle birlikte çocukların bilişsel ve davranışsal açıdan gelişme kaydetmeleri beklenmektedir. Tüm bunlar, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezine sahip olmalarını gerektirmekte ve bu öğretmenlerin müzik etkinlikleri hakkında görüşlerini değerli konuma getirmektedir.

Müzik eğitimi ve müzik etkinlikleri sosyal, kültürel, fiziksel ve daha birçok açıdan fayda sağlamaktadır. Çocukların fiziksel gelişme kaydetmelerinin yanında ahlaki yönden gelişme, akademik başarı elde etme, hayata olumlu bakma gibi konularda müzik etkinliklerinin faydası vardır (Kılıç, 2012, s. 2). Çocuklara okul öncesi dönemde bu yönde bir bilinç kazandırılmasının faydaları uzun dönemli etkisi olacağı için okul öncesi eğitim öğretmenlerin müzik merkezine sahip olma durumları ve müzik etkinlikleri hakkında görüşlerinin ne yönde olduğunu belirlemeye ihtiyaç bulunmaktadır.

Okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik etkinlikleri, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin kontrolü ve sorumluluğu altındadır. Çocukların sahip oldukları niteliklerin yanında gelişimsel ve davranışsal özellikleri, okul öncesi eğitim öğretmeni tarafından dikkate alınarak müzik etkinliklerinin planlaması ve uygulaması gerçekleştirilmelidir (Yılmaz Bolat, 2017, s. 2076). Elbette müzik merkezine sahip olunması ve merkezin etkin şekilde kullanılması müzik etkinliklerinin etkililiğini arttıracaktır. Böyle bir yol izlenmesi ile birlikte okul öncesi dönemdeki müzik etkinliklerinin olumlu yönde sonuç vermesi beklenmektedir.

1.2. Araştırmanın Amacı

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıflarında müzik merkezine yer verme durumları ile müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi bu çalışmanın temel amacı olarak belirlenmiştir. Bu temel amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara yanıt aranmaktadır:

1. Okul öncesi eğitim öğretmenleri, müzik etkinliklerinin önemi hakkında neler düşünmektedirler?
2. Okul öncesi eğitim öğretmenleri, müzik etkinliklerini planlarken, uygularken ve değerlendirirken nelere dikkat etmektedirler?
3. Okul öncesi eğitim öğretmenleri, sınıflarındaki müzik merkezini nasıl düzenlemektedirler?

4. Okul öncesi eğitim öğretmenleri, sınıflarındaki müzik merkezinin kullanımını sırasında nelere dikkat etmektedirler?
5. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin daha etkili bir şekilde uygulanması ve müzik merkezinin kullanımına yönelik önerileri nelerdir?

1.3. Araştırmanın Önemi

Hızlı değişimlerin yaşandığı günümüz dünyasında kişilerarası ilişki kurabilme düzeyi yüksek, dışa dönük ve problem çözme becerisine sahip olan bireylere daha fazla ihtiyaç duyulmaktadır. Okul öncesi eğitim döneminde alınan müzik eğitimi, çocukların toplumsal hayatta karşılaştığı problemleri çözmesine katkı sağlamaktadır. Etkili bir şekilde tasarlanan ve uygulanan bir müzik eğitimi, çocukların yaratıcılık düzeyini geliştirmesinin ötesinde özgüven ve sosyal iletişim becerisi kazandırmaktadır (Öziskender ve Güdek, 2013, s. 215). Okul öncesi dönemdeki müzik eğitiminin bugüne ve geleceğe dair doğrudan etkilerinin olması, bu araştırmanın önemini meydana getiren etmenlerden bir tanesidir. Müzik etkinlikleri ve müzik merkezinin okul öncesi eğitim öğretmenlerinin verdiği eğitimin niteliğini arttırması, okul öncesi eğitimde müzik etkinlikleri ve müzik merkezi konusunun incelendiği bu araştırmayı önemli hale getirmektedir.

Alanyazında okul öncesi dönemde müzik eğitimine yönelik yapılmış çalışmalara bakıldığında genellikle nicel yöntemler; nicel yöntemler içerisinde de genellikle deneysel desenin tercih edildiği anlaşılmaktadır. Bununla birlikte çalışma gruplarında en çok öğretmen ve çocukların yer aldığı görülmüştür. Ayrıca çalışmaların büyük bir kısmı müzik eğitimi ve müzik öğretmenliği bölümlerinde gerçekleştirilmiştir (Oğuz ve Erbil Kaya, 2017, s. 3-4). Bu bilgiler doğrultusunda okul öncesi eğitim alanında müzik eğitimine yönelik yapılan çalışmalarının sayıca artması ve nitel yöntemler kullanarak yöntem çeşitliliği sağlanması bakımından bu çalışmanın gerçekleştirilmesine ihtiyaç duyulmuştur.

Okul öncesi dönem çocuklarının birçok gelişim alanına katkı sağlayan müzik etkinlikleri ve merkezlerine ilişkin öğretmenlerin görüşlerinin belirlenmesi ile uygulamada var olan eksiklikler belirlenip getirilen öneriler ışığında yeni araştırmalara yol göstereceği umulmaktadır. Bu araştırma:

- Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri ve müzik merkezlerine yönelik ilgi ve ihtiyaçlarının belirlenmesi,
- Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerine ve müzik merkezlerine yer verme durumlarının ortaya konulması,
- Okul öncesi eğitimde müzik etkinlikleri ve müzik merkezlerine ilişkin alanyazına katkıda bulunması açısından önemlidir.

1.4. Varsayımlar

Araştırmaya katılan Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarında görev yapan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görüşme sorularına samimi ve doğru yanıtlar verdikleri varsayılmaktadır.

1.5. Sınırlılıklar

Araştırma 2017-2018 eğitim-öğretim yılında Van ilinde Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarında görev yapan 26 okul öncesi eğitim öğretmenin görüşleri ve görüşme formunda yer alan sorular ile sınırlıdır.

2. ALANYAZIN

Çalışmanın ikinci bölümü alanyazın incelemesine ayrılmıştır. Bu kapsamda; müzik ve insan yaşamındaki yeri, okul öncesi eğitim öğretmenleri, okul öncesi dönemde müzik etkinlikleri, müzik merkezi ve alanyazında yer alan çalışmalar hakkında bilgi verilmiştir.

2.1. Müzik ve İnsan Yaşamındaki Yeri

“Müzik; duygu, düşünce, tasarım ve izlenimleri, belli bir amaç ve yöntemle, belirli bir güzellik anlayışına göre birleştirilmiş seslerle işleyip anlatan estetik bir bütündür” (Çuhadar, 2016, s. 219). Bu tanımdan hareketle müzik kavramının çok boyutlu bir yapıda olduğu söylenebilir. Aynı zamanda evrensel bir niteliği bulunan müzik insan hayatında önemli bir yere sahiptir. “Müzik bir toplumun sosyal yaşantısından siyasi yapısına, dini inançlarından o toplumun genel veya yöresel geleneklerine göre şekil almaktadır” (Angı, Albuz ve Hamzaoğlu Birer, 2013, s. 61). Müziğin içeriğini açıklayan bu ifadeler aynı zamanda insan hayatının her alanında müziğin yer aldığını göstermektedir. Müzik bu yönüyle bir toplumda herkesin anlayabileceği bir dil ortak niteliği taşımaktadır.

Tarihin eski dönemlerinden bu yana insan yaşamının ayrılmaz bir parçası konumunda olan müzik, bireysel ve toplumsal gelişime öncülük etmiştir. Müzik, insan yaşamındaki en eski kültürel değerlerinden biridir. Müziği insan yaşamı ile bir bütün haline getiren unsurlardan birisi sosyal hayatın neredeyse tamamıyla iç içe olmasıdır (Öner, 2012, s. 11). Müzik insanları bir araya getiren bir olgudur. İnsan yaşamında müziğin yeriyle ilgili değerlendirme yaparken bu noktanın mutlaka göz önünde bulundurulması gerekir. Müzik aynı zamanda insanlar için birleştirici bir konumdadır (Abdurrezzak, 2018, s. 35). Bu nedenle tarihin eski dönemlerinden bugüne müzik insan yaşamının temel taşlarından bir tanesi olmuştur.

2.1.1. Müzik eğitimi

Müzik eğitimi, çocukların gelişimi açısından üzerinde önemle durulan konulardan bir tanesidir. Müzik eğitimi çocukları fiziksel, sosyal ve psikolojik açıdan geliştiren bir yapıda olmasından dolayı müzik eğitimine gösterilen önem artmaktadır. Müzik eğitimi

ile okul öncesi dönemden başlanarak çocukların farklı açılardan gelişim kaydetmesini hedeflemektedir (Büyükgönenç Polat, 2017, s. 3).

Günümüzde müzik eğitiminin sosyalleşmeyi sağlamanın yanı sıra kişilik açısından gelişme kaydedilmesini beraberinde getirdiği bilinmektedir. Müzik eğitimi, bu yönüyle insan hayatında daha fazla yer edinmeye başlamıştır. Müzik eğitimi alan bir birey çevresiyle sağlıklı ilişkiler geliştirme, toplumsallaşma gibi konularda olumlu yönde gelişme kaydetmektedir (Özen, 2004, s. 58). Bu süreçte müzik etkinliklerinin belirleyici rol oynaması, müzik eğitimi ve müzik etkinliklerinin önemini arttıran bir etkidir.

Müzik eğitimini yalnızca müzik alanında uzmanlaşmak olarak algılamamak gerekir. Çünkü müzik eğitimini belirli alanlarla sınırlandırmak mümkün değildir. Müzik eğitimi aracılığıyla farklı alanlarda kazanımlar sağlanmakta, soyut akıl yürütme becerisi elde edilmektedir (Göğüş, 2009, s. 94). Müzik eğitimi ve müzik etkinlikleri aracılığıyla çok boyutlu olarak kazanımların elde edilmesi bakımından da önemlidir. Müzik etkinliklerine katılan bireylerde yeni bir bakış açısı kazanıldığı görülmektedir. Bunun yanı sıra müzik etkinlikleri yaratıcılığı geliştirmesi, daha üretken bireyler meydana getirmesi, bireylerin özsaygılarını geliştirmesi nedeniyle üzerinde önemle durulması gereken bir konudur (Sığırtmaç, 2002, s. 30). Değinilen gelişimlerin çocukluk döneminden kazanılması durumunda bireylerin gelecekte daha iyi bir konuma gelmesi söz konusu olacağı için müzik eğitimi ve müzik etkinliklerinin bireyin yaşamında uzun süreli etkileri bulunmaktadır denilebilir.

Son yüzyılın ikinci yarısından itibaren gelişen ve değişen dünyada müzik eğitiminin niteliği de değişmiştir. Müzik eğitimi ve müzik etkinliklerinde kullanılan yöntemlerin artması bu değişimlerin başında gelmektedir. Eğitim açısından değerlendirme yapıldığında ise geçmişte okullarda müzik eğitiminin verilip verilmeyeceği hakkında tartışmalar yapılırken gelinen noktada; müzik eğitiminin ne şekilde verileceği konusunda tartışmaların yapılması söz konusudur (Ertekin ve Küçükosmanoğlu, 2016, s. 372). Bu da müzik eğitimi ve müzik etkinliklerinin insan yaşamındaki yeri ve öneminin geliştiğini göstermektedir.

Çocuklar müziği eğlenceli, yaratıcı, sosyal ve etkileşimli bir araştırma etkinliği olarak görürler (Kemple, Batey ve Hartle, 2004, s. 31). Bu nedenle çocukların çok boyutlu gördükleri müzik etkinliklerindeki katılım çeşitleri arttırılmalıdır. Müzikte

sadece tek bir öğretim ya da davranış yoktur. Uçan (2003) okul öncesi dönem çocuğunun müzikle ilgili sekiz davranış alanını şu şekilde belirtmiştir;

1. Müziksel Devinme-Oynama
2. Müziksel Seslenme-Söyleme
3. Müziksel Dinleme-Algılama ve Anlama
4. Müziksel Doğaçlama-Yaratma
5. Müziksel Çalma, Çalgıyla Seslendirme
6. Müziksel Dönüştürme
7. Müziksel Düşünme
8. Müziksel Bilgilenme (s. 5)

Sekiz davranış alanı çocuğun müziksel davranışlarında bütün olarak düşünülmelidir. Bu nedenle müzik eğitiminde birçok etkinliğe yer verilmelidir.

2.1.2. Müzik etkinliklerinin sağladığı genel yararlar

Sanat eğitiminin hemen her alanı için geçerli olduğu gibi müzik etkinlikleri de bilişsel, görsel, duyuşsal öğrenme türlerine katkı sağlamaktadır (Yazıcı, 2018, s. 76). Müzik etkinliklerinin çok yönlü bir şekilde yarar sağladığı bu ifade ile birlikte başka bir biçimde görülmektedir. Öğrenme türlerine olan katkılar, müzik etkinliklerinin en genel yararlarından bir tanesidir. Müzik etkinliklerinin sağladığı genel yararlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Uluğbay, 2013, s. 1016-1027):

- Dikkat düzeyini artırır.
- Uzun süreli bir biçimde yoğunlaşma yeteneği kazandırır.
- Algılama yeteneğini geliştirir.
- Özsaygı seviyesini yükseltir.
- Yaratıcılık düzeyini artırır.
- Karışık sembolleri okuma yeteneğini geliştirir.
- Hafızayı geliştirir.
- Uzun müzik sözlerini ezberlemeyi kolaylaştırır.
- Müzik kurallarını algılamaya katkıda bulunur.
- Müzik kalıplarının öğrenilmesini sağlar.
- Sosyalleşme düzeyini artırır.

- Farklı müzik türlerinin ayırt edilebilmesi için gerekli becerinin kazanımını gerçekleştirir.
- Zeka düzeyini geliştirir.
- Farklı bakış a ılları ile olaylara ve gelişmelere karşı yaklaşım becerisi kazandırır.

Yukarıda sıralanan maddelerden anlaşılacağı üzere müzik etkinlikleri, yalnızca müzik alanı ile sınırlı yararlardan öte, hayatın pek çok alanını olumlu yönde etkileyen bir yapıdadır. Çok boyutlu bir biçimde yarar sağlaması, müzik etkinliklerinin daha çok üzerinde durulan bir konu olmasını beraberinde getirmektedir.

Etkili bir şekilde tasarlanan müzik etkinlikleri, bireyin yaşam kalitesini arttırmada yardımcı rol oynayacaktır ( ilden, 2001, s. 4). Müzik etkinlikleri aracılığıyla bireyin yaşamdan daha fazla doyum elde etmesi, sağlanan yararların hayatın her alanını kapsayabileceğı şeklinde değerlendirilebilir. Bununla birlikte müzik etkinlikleri, yaşam kalitesini arttırırken bir yandan da bireyin yaşamını daha anlamlı hale getirebilmektedir.

Müzik etkinliklerinin öğreticiliği, hayata renk katması, eğitici olması, mutluluk vermesi, sosyalleşme ve iletişim kurmada rol üstlenmesi gibi yararların varlığı, müzik etkinliklerinin genel yararlarının içeriğini ortaya koymaktadır. Bunun yanı sıra yapılan değerlendirmelerde müzik etkinliklerinin okul,  i ek, güneş gibi farklı unsurlara benzetilmesi, insanların müzikten farklı şekillerde keyif alabildiğini gösteren bir ayrıntı niteliği taşımaktadır (Yazıcı, 2018, s. 79).

2.1.3. Müzik etkinliklerinin çocuklara yönelik yararları

Okul  ncesi dönem çocukları, tek başına değil aileleriyle birlikte ele alınmalıdır (Algan,  zkut ve Kaya, 2012, s. 30). Ayrıca  ğretmenin müzik çalışmalarında aileleri de için içine katması önemlidir. Öğretmenler müzik etkinlikleri ile ilgili meslektaşlarıyla bilgi a ı veri inde bulunmalı, diğer öğretmenlerin ne yaptıklarını dinlemeli, hangi öğretme stratejilerini kullandıklarını konu malılardır (Gruenhagen, 2012, s. 41). Bebekler be  duyu organıyla dünyaya gelirler ve dünyayı algılama şekilleri de duyular aracılığıyla gelişir. İ iterek, dokunarak, tadarak, görerek ve koklayarak öğrenirler. Bu nedenle okul öncesi dönemde duyuların kullanılması önemlidir. Bu dönemde çocuklar için müzikal deneyim fırsatları sunmalı ve müzikal  evre planlamalıdır (Artan, 2009, s. 57).

Müzik etkinliklerinin okul öncesi dönemde etkili bir şekilde uygulanmasıyla müziğin çocuklara yönelik yararları artmıştır (Sığırtaç, 2002, s. 31). Müzik etkinlikleri, çocukların yeteneklerini geliştirme ve farklı yetenekler elde etmelerine olanak tanımaktadır. Aşağıda müzik etkinliklerinin çocuklara yönelik yararlarına bilişsel, iletişim, sosyal ve duygusal, bedensel ve psiko-motor açıdan yer verilmiştir.

Bilişsel Açıdan: Cross (2001, s. 38) müziğin çocuğun sosyalleşmesinin yanında müzikle bilişsel gelişimine katkı sağladığını ifade eder. Müzik eğitimi, müziksel yeteneği geliştirmenin yanında bilişsel işlevleri de geliştirir (Črnec, Wilson ve Prior, 2006, s. 581). Çocukların yaratıcılık düzeyinin gelişmesi bunların başında gelmektedir. Problem çözme becerisinin gelişmesi, dikkat düzeyinin artması, müzik etkinliklerinin çocuklara yönelik yararları arasında yer almaktadır. Müzik etkinliklerinin varlığıyla birlikte bilişsel açıdan gelişim kaydeden çocuk, yaşamı doğru bir biçimde algılama ve değerlendirme konusunda daha yüksek düzeyde yeterlilik sahibi olmaktadır (MEB, 2017, s. 4).

İletişim Açısından: Çocuklar için müzik etkinlikleri iletişim becerisi açısından yarar sağlamaktadır. Çocukların konuşmalarındaki hatalarını düzeltmesi, müzik etkinliklerinin iletişim açısından sağladığı yararların başında gelmektedir. Çocukların fikirlerini açıklama ve kendilerini ifade etme yeteneklerine katkı sağlayan müzik etkinlikleri bu yönüyle iletişimin gelişmesine öncülük etmektedir. Müzik etkinlikleri aynı zamanda çocukların dil açısından gelişim kaydederek daha iyi iletişim kurmalarına olanak tanımaktadır. Konuşmada telaffuz, vurgu gibi alanlarda katkı sağlaması ile müzik etkinlikleri çocukların iletişim açısından gelişim göstermelerinde doğrudan etkisini ortaya koymaktadır (Aktaş, 2013, s. 14-15).

Sosyal ve Duygusal Açıdan: Müzik etkinliklerinin çocuklar açısından yararları bağlamında sosyal ve duygusal gelişim alanları oldukça önemlidir. Bu noktadaki yararların başında çocukların birlikte yaşama ve birlikte hareket etme becerileri gelmektedir. Çocuklar müzik etkinlikleri aracılığıyla toplumda nasıl davranmaları gerektiğini öğrenerek sosyal uyum düzeylerini geliştirmektedirler. Müzik etkinlikleri aracılığıyla kendini ifade etme becerisi gelişen çocuklar, duygusal açıdan rahatlamaktadır. Müzik etkinlikleri ile birlikte çocuklar hata yapmaktan korkmamaya başlamakta ve denemekten çekinmemektedir (MEB, 2017, s. 4).

Bedensel ve Psiko-motor Gelişim Açısından: Müzik etkinliklerine katılarak müzik aletleri ile sesler çıkaran çocukların kas gelişimleri olumlu yönde ilerlemektedir.

Bu durum bedensel ve psiko-motor gelişim açısından fayda sağlamaktadır. Müzik aleti çalma veya şarkı söyleme eylemleri, çocukların hareket etmeleri yoluyla bedensel ve psiko-motor gelişim kaydetmelerini beraberinde getirmektedir. Müzik etkinlikleri aracılığıyla bedensel hareketlerini daha etkili bir biçimde kontrol eden çocukların benlik saygılarının olumlu yönde gelişmesi beklenmektedir (Aktaş, 2013, s. 15-16).

Müzik etkinliklerinin çocuklara sağladığı diğer yararlar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Uluğbay, 2013, s. 1029-1030):

- Yüksek akademik başarı,
- Zamansal IQ düzeyinde artış,
- Okuma skorlarının yükselmesi,
- Davranışların olumlu yönde seyretmesi,
- Suç oranının daha az olması,
- Geniş bir bakış açısı,
- Kaygı düzeyinin düşmesi,
- Yaratıcılık seviyesinin yükselmesi,
- Problem çözme becerisinin gelişmesi,
- Organize etme yeteneğinin artması,
- Ruhsal gelişimin olumlu seyri,
- Kültürel birikim,
- Toplumsal uyum ve sosyalleşmede gelişme,
- Koordinasyon, güç, tepki hızı gibi becerilerin olumlu yönde gelişim kaydetmesi şeklindedir.

2.2. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenleri

“Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden; ilkokula başladığı güne kadar geçen yılları kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında önemli roller oynayan zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde şekillendiği eğitim sürecini kapsar” (Abazaoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan, 2015, s. 411). Çocuğun yaşamının bu döneminde aktif rol alan öğretmenler de okul öncesi eğitim öğretmenleridir. Çocukları diğer eğitim süreçlerine hazırlayan okul öncesi eğitim öğretmenleri, onların gelecekteki başarısı üzerinde belirleyici rol oynayan öğretmenlerdir (Zembat ve Doğan, 2014, s. 4). Bireylerin akademik başarı açısından bulunacağı konumda okul öncesi eğitim

öğretmenlerinin önemli rolleri vardır. Nitelikli insan gücü yetiştirme, sosyalleşme, toplumsal hayata hazırlama gibi hedefler etrafında okul öncesi dönemde görev yapan öğretmenleri, okul öncesi eğitim öğretmeni olarak nitelendirmek mümkündür (Manolova Yalçın ve Özgen, 2017, s. 63).

İlgili alanyazında okul öncesi eğitim öğretmenleri ile ilgili tanımlamalardan ziyade yeteneklere yönelik açıklamalar getirilmiştir. Böyle bir yaklaşımla okul öncesi eğitim öğretmenlerinin yeterlilik alanları aşağıdaki tablo üzerinde gösterilmiştir.

Tablo 2.1. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerini tanımlamada yeterlilik alanları*

Mesleki Yeterlilik Alanları	
Öğrenciyi Tanıma	Objektif Değerlendirme
	Doğru Yönlendirme
	Uygun Planlama Yapılması
	Gelişimi Destekleme
	Bireysel Farklılıkları Dikkate Alma
	Davranış Değişikliği Kolaylığı
Öğretim Sürecini Planlama	Öğrenci Seviyesine Uygun
	Hedefe Yönelik
	Bireysel Farklılıklar
	Esnek ve Uygulanabilir
	İhtiyaca Yönelik
Öğrenci Gelişimini İzleme ve Değerlendirme	Sürekli Gözlem
	Gelişim Formları
	Yapılan Etkinlikler
	Aile ve Çevre Şartları
	Velilerin Etkinliklere Aktif Katılımı
Okul Aile ve Toplum İlişkileri	İletişimi Ortamı Oluşturma
	Okul Aile İşbirliği
	Sürekli İletişim
	Velilere Eşit Davranma
	Plan Hazırlamada Kolaylık
Program ve İçerik Bilgisi	Değerlendirmede Kolaylık
	Özgüven ve Verimlilik
	Hedefe Kolay Ulaşma
	Sınıf Yönetiminde Kolaylık

Kaynak: Kanbay Ak, Yıldırım ve Kadioğlu Ateş, 2016, s. 102.

Tablo 2.1’deki bilgilere göre okul öncesi eğitim öğretmenlerinin tanımlanmasında öğrenciyi tanıma, öğretim sürecini tanıma, öğrenci gelişim sürecini izleme-değerlendirme, okul aile ve toplum ilişkilerini düzenleme, program ve içerik bilgisine sahip olma gibi yeterlilikler belirleyici olmaktadır.

Okul öncesi eğitim öğretmenleri, ilkokul çağına gelmemiş olan çocukların bilgi, beceri, tutum ve davranışlarının kazanımında rol alan öğretmenlerdir (Can ve Serençelik, 2017, s. 525). Çocukların gelecekteki yeterliliklerinin belirlenmesinde etkili olmaları okul öncesi eğitim öğretmenlerinin önemini arttıran temel etken olarak görünmektedir.

2.2.1. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevleri

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevleri çocukların gelecekte başarılı olmasına katkıda bulunmak ve onların yeterliliklerini ortaya çıkarmak olmalıdır. Bunun için okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıf ortamındaki etkileşimler belirleyici olmaktadır. Okul öncesi eğitim öğretmenleri, sosyal becerileri sayesinde çocukların iletişim becerisini geliştirmektedirler (Yılmaz, Üstün ve Odacı, 2009, s. 2).

Çocukların okul öncesi dönemde kazanımları yaşam boyu etkisini sürdürmektedir. Bu nedenle okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevlerinin üzerinde hassas bir biçimde durulması gerekir. Okul öncesi eğitim öğretmenleri çocukların eğitim yeterliliğini geliştirmede aktif bir biçimde görev alır ve bunu yaparken her bir öğretmenin farklı yöntem kullanması söz konusu olabilir (Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak, 2016, s. 367). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevlerinden kimileri aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Denizel Güven ve Cevher, 2005, s. 14-15):

- Çocuklarla etkili bir biçimde iletişim kurmalıdır.
- Uygunsuz davranışların önüne geçmeli ve doğru olmadığını çocuklara uygun şekilde anlatmalıdır.
- Rehber öğretmenle iletişim halinde olmalıdır.
- Gerekli durumlarda çocuklara kuralları hatırlatmalı ve uygun davranışlara ilişkin uyarılar yapmalıdır.
- Olumsuz durumların düzeltilmesi için fırsat vermelidir.
- Sevgi-hoşgörü-sabır içeren bir yaklaşımla çocuklarla etkileşimde bulunmalıdır.
- Uygun davranışları ödüllendirmelidir.

- Çocukların sorumluluk almasına izin vermeli, gerekli durumlarda teşvik etmelidir.
- Çocuklara rehberlik etmelidir.

Sıralanan maddelere ek olarak okul öncesi eğitim öğretmenleri okul öncesi eğitimde değer eğitimine de yer vermelidir. Bu değerlerden bazıları aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 2.2. Okul öncesi eğitimde öğretmenlerin vurgulaması gereken değerler

Okul Öncesi Eğitimde Vurgulanan Değer		
Sorumluluk Alma	Samimiyet	Merhamet
Adalet	Uyum	Görgü Kuralları
Vatan ve Bayrak Sevgisi	Özverili ve Fedakar Olma	Sabırlı Olma
İşini en iyi şekilde yapma	İlmîlilik	Dayanışma
Sözünde durma	Duyarlılık	Değer Bilme
Sabit fikirli olmama	Dürüstlük	Doğru Karar Verme
Sırasını bekleme	Esneklik	Haklara Saygı
Hoşgörü	Sevgi	Paylaşma
Şefkatli Olma	Özgürlük	Farklılıklara Saygı
Dostluk	Bağlılık	Gerektiğinde İzin İsteme
İletişim ve Empati	Saygı	Abartmama
Tutumlu-cömert olma	Başkalarına İlgi	Başladığı İş Bitirme
Azimli Olma	Çalışkanlık	Anlayış
Öz Denetim	Kardeşlik	Doğruluk
İyimserlik	Tevazu	Bilimsellik
Yardımlaşma	Sadelik	Bağımsızlık
Liderlik	Hayvan Sevgisi	Barış
Düzenli Olma	Çevre Bilinci	Eşitlik
Cesaret	Sosyallik	Misafirperverlik
Sağlıklı olmaya önem verme	Aile Birliğine Önem Verme	Temizlik

Kaynak: Kuzu, 2015, s. 40.

Tablo 2.2’de yer alan bilgilere göre okul öncesi eğitim öğretmenleri çocuklara vatan ve bayrak sevgisi, hoşgörü, çevre bilinci, haklara saygı, yardımlaşma, empati, barış, eşitlik, paylaşma, temizlik, duyarlılık, hayvan sevgisi, çalışkanlık gibi değerleri vermekle görevlidir. Tüm bu maddeler okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevlerinin önemini göstermektedir.

Çocukların gelişiminde üstlendiği görevler sebebiyle nitelikli okul öncesi eğitim öğretmenlerinin yetiştirilmesi hedeflenmektedir (Abazaoğlu, Yıldırım ve Yıldızhan, 2015, s. 422). Okul öncesi dönemdeki eğitimin öneminin fark edilmesiyle birlikte okul

öncesi eğitim öğretmenliğine olan ilgi artmış, lisans düzeyinde eğitim programları açılmıştır (Ertürk vd., 2014, s. 906). Okul öncesi eğitim alanında yaşanan gelişmeler ile birlikte okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevlerinin önemine yönelik bilinç düzeyi gelişmektedir. Çocukların toplumsal yaşama uyum ve akademik başarıları üzerinde üstlenilen görevler okul öncesi eğitim öğretmenlerinin görevlerine ilişkin bilincin artarak devam edeceği yönünde beklentileri beraberinde getirmektedir.

2.2.2. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sahip olması gereken özellikler

Çocukların kendi aralarında ve yetişkin bireylerle sağlıklı iletişim kurabilmesi konusunda katkı sağlama okul öncesi eğitim öğretmenlerinin temel özelliklerinden birisidir (Bağ ve Çeviker Ay, 2017, s. 291). Çocuğun gelecekte topluma uyumlu bir birey olması noktasında belirleyici olan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin bu niteliği, onları önemli bir konuma taşımaktadır.

Mesleğini severek yapma iyi bir okul öncesi eğitim öğretmenin temel özellikleri arasında yer almaktadır. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin kendilerine güven duyarak ve mesleğini severek yapmaları durumunda ailesinden ilk kez ayrılan çocukların eğitimine ve gelişimine daha fazla katkıda bulunabilmesi bakımından kritik önem ifade etmektedir (Manolova Yalçın ve Özgen, 2017, s. 65). Alan bilgisine sahip olan okul öncesi eğitim öğretmenleri çocukların eğitim gereksinimleri açısından önemli olmaktadır. Mesleğine olan inancını hep ayakta tutması, zorluklar karşısında yılmaması ve sabırlı olması okul öncesi eğitim öğretmenleri için yarar sağlayan diğer özelliklerdendir. Ayrıca yaratıcı özelliklere sahip olma ve eğitimsel düzenlemeler konusunda esneklik eğitim sürecinde öğretmenlere katkı sağladığı söylenebilir.

Aşağıdaki Tablo 2.3'te okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sahip olması beklenen bazı temel özellikleri – yeterlilikleri yer almaktadır. Buna göre okul öncesi eğitim öğretmeni öncelikle eğitim ortamını düzenleme ve eğitim süreci planlama özelliklerine sahip olmalıdır. Ailenin eğitim sürecine dahil olmasını sağlama ve ailelerle etkili iletişim kurma yeterlilikler bağlamında ikinci sırada gelmektedir. Ayrıca eğitim programını ve çocukların gelişimlerini değerlendirebilme önemlidir. Dinleme ve empati kurabilme okul öncesi dönemde öğretmenlerin sahip olması gereken özelliklerden bir diğeridir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin alternatif çözümler üretebilmesi, okul, aile ve toplum düzeyinde etkili bir biçimde işbirliği yapabilecek nitelikte olması beklenmektedir. Öğretmenler okulu kültür ve öğrenme merkezi haline getirmede önemli

rol oynamaktadırlar. Ayrıca öğretmenlerin mesleki gelişimini belirlemeleri önemli görülmektedir.

Tablo 2.3. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sahip olması gereken yeterlilikler*

Yeterlilik Alanları	Yeterlilikler
1-Gelişim Alanları	1.Gelişim alanlarını destekleyebilmek için eğitim sürecini planlayabilme 2.Eğitim ortamını düzenleyebilme 3.Materyal seçebilme, kullanabilme ve hazırlayabilme 4.Eğitim faaliyetlerini yürütebilme
2-Ailelerle İletişim, Aile Katılımı ve Aile Eğitimi	1.Ailelerle iletişim kurabilme ve aile katılımı sağlayabilme 2.Aile eğitimi etkinliklerini yürütebilme
3-Değerlendirme	1.Eğitim programını değerlendirebilme 2.Çocukların gelişimini değerlendirebilme
4-İletişim	1.Etkin dinleme becerisi geliştirebilme 2.Empati kurma becerisi geliştirebilme 3.Kendini söz, beden ve sanat yoluyla ifade edebilme becerisini geliştirebilme 4.Bilişim teknolojilerinin günlük yaşamda kullanımına ait farkındalık geliştirebilme
5-Yaratıcılık ve Estetik	1.Araştırma, keşfetme ve alternatif çözüm yolları üretme becerisini geliştirebilme 2.Özgün ürünler oluşturma becerisi geliştirebilme 3.Estetik anlayışı ve seçicilik becerilerini geliştirebilme
6-Okul ve Toplumla İş Birliği Yapma	1.Çocukların, ulusal bayram ve törenlerin anlam ve önemini farkına varmalarını ve katılımlarını sağlayabilme 2.Ulusal bayram ve törenlerin organizasyonunu yapabilme 3.Okulun kültür ve öğrenme merkezi haline getirilebilmesinde toplumla işbirliği yapabilme
7-Mesleki Gelişimi Sağlama	1.Mesleki gelişimini belirleyebilme

Kaynak: (OYGM, 2017)

Okul öncesi eğitim öğretmenleri eğitim sürecinde eğitim programı ve ilkelerine bağlı kaldığı sürece karşılaşılan sorunlar azalacaktır (Zembat ve Doğan, 2014, s. 4). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin bu noktada ilgili kurumlarca belirlenmiş olan eğitim programları ve ilkelerine uyum sağlamaları gerekmekte ve beklenmektedir. Öğretmenlerin yeterlilikleri eğitim programını uygularken ortaya çıkmaktadır. Okul öncesi eğitimde yer alan eğitim programının içerisinde günlük eğitim akışı önemli bir

yer tutmaktadır. Günlük eğitim akışı farklı etkinlik türlerini kazanım ve göstergelere bağlı olarak içinde barındırmaktadır. Okul Öncesi Eğitim Programı'nda yer alan kazanımlardan biri “müzik ve ritim eşliğinde hareket eder” olduğu ve bu kazanıma ilişkin göstergelerin “bedenini, nesneleri ve vurmali çalgıları kullanarak ritim çalışması yapar, basit dans adımlarını yapar, müzik ve ritim eşliğinde dans eder” şeklinde yer alması ile müzik etkinliğinin gerekliliğine vurgu yapılmaktadır (s. 33). Bu nedenle okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusunda yeterli bilgi ve beceriye sahip olması beklenmektedir.

2.2.3. Okul öncesi eğitim öğretmenleri ve müzik eğitimi

Okul öncesi dönem çocuklarının yaşamında müziğin önemli bir yeri olduğu ve çocukların müziksel uyaranlarla bir arada olması gerektiği ifade edilmektedir. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin çocukların eğitimlerinde, müziği etkili bir araç olarak kullanmaları konusunun çıkış noktası burasıdır. Okul öncesi eğitim öğretmenleri bu nedenle müzik eğitimine önem vermek durumundadırlar (Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak, 2016, s. 370).

Müzik eğitimi, okul öncesi dönemden itibaren eğitim programlarında yer almaktadır (Sığırtmaç, 2002, s. 30). Müziğin çocukların gelişim alanlarının üzerinde olumlu etkilerinin bulunması, okul öncesi dönemde müzik etkinliklerine katılımın gerekliliğini göstermektedir. Müzik eğitiminin çocuk gelişimine sağladığı katkı sebebiyle okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik eğitime yönelik yeterlilik sahibi olmaları beklenmektedir.

Milli Eğitim Temel Kanunu'nda çocuğun bilgi, beceri ve yetenekleri doğrultusunda eğitim verilmesi gerektiği yer almaktadır (Çilden, 2001, s. 2). Bu yetenekler içerisinde yer alan müzik yeteneğinin keşfedilmesi, geliştirilmesi ve çocuklara bu yönde eğitim verilmesi için öğretmenlere büyük sorumluluk düşmektedir. “Eğitim aşamaları içerisinde özellikle okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinin gerçekleştirilmesi, çocuğun sosyal, duygusal, zihinsel ve fiziksel gelişiminde çok büyük rol oynamaktadır” (Kılıç, 2012, s. 2). Bu ifadelerden de anlaşılacağı üzere okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik eğitimi bakımından yeterliliğinin olması bir gereklilik olarak nitelendirilebilir. Çünkü okul öncesi dönemde müzik eğitimi fiziksel, duygusal, sosyal ve zihinsel açıdan olmak üzere çok boyutlu bir şekilde çocukların gelişimine katkı sağlamaktadır.

2.2.4. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerindeki rolleri

Okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinin en önemli tarafı öğretmenlerdir. Çünkü öğretmenler, çocukların müzikle ilgili yeteneklerinin ortaya çıkarılması ve geliştirilmesi ile ilgili süreçlerde kritik rol oynamaktadırlar. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde bilinçli olması, sahip olduğu kaynakları ve zamanı verimli bir biçimde kullanması beklenmektedir (Öziskender ve Güdek, 2013, s.215). Bu beklentinin karşılık bulma düzeyine göre öğretmenlerin müzik etkinliklerindeki rollerinin artması söz konusudur.

Müzik eğitimi, çocukların yaşadıkları dünyayı anlamlandırmalarına yardımcı olmaktadır. Okul öncesi eğitimde, çocuklara müzik eğitimini sevdiren öğretmenlere ihtiyaç duyulmaktadır. Müziğin çocukların özel yeteneklerini ortaya çıkarması açısından öğretmenin rolü kritiktir (Koca, 2013, s. 323).

‘Okul Öncesi Eğitim Programı’nda Türkçe, drama, sanat, fen, müzik, matematik, okuma-yazma, oyun, hareket ve alan gezileri şeklinde 10 farklı etkinlik çeşidi belirlenmiştir. Etkinliklere, çeşitleri göz önünde bulundurularak gün içinde yer verilmesi gerekmektedir. Çocukların ilgi ve ihtiyaçları doğrultusunda esnek olarak hazırlanmış programda bazı etkinlikler her gün tekrarlanabilir. Bunlardan biri de müzik etkinlikleridir. Müzik etkinlikleri yoluyla çocuklara birçok kavram ve kazanım eğlenceli olarak sunulabilir. Müzik etkinlikleri Okul Öncesi Eğitim Programı’nda daha önceki bölümde de açıklandığı gibi; ritim çalışmaları, şarkı söyleme, ses-müzik dinleme ve ayırt etme çalışmaları, nefes ve ses çalışmaları, yaratıcı hareket ve dans, çalgı aleti çalma, müzikli öykü oluşturma, müzik eşliğinde hareketlerinden oluşur (MEB, 2013, s. 48). Öğretmenler farklı müzik etkinlik çeşitlerine planlarına yer vermelilerdir.

Çocukların müziğe verdikleri tepkilerin bilincinde olunması da, okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerindeki rollerini belirleyen faktörlerden birisidir. Çocukların yaşlara göre müzik tepkileri aşağıdaki tabloda gösterildiği gibidir. Tablo 2.4’te görüldüğü üzere çocuklar ilk yaşlarına gelmeden seslere tepki verir. 1-2 yaş aralığında müzik yapmaya spontane olarak başlanmakta, 2-3 yaş aralığında ise şarkıları tekrarlamaya başlarlar. 3-4 yaş aralığında melodi oluşturan çocuk 4-5 yaş aralığına geldiğinde basit ritimler oluşturma ve ses yüksekliklerini ayırt etme becerisine sahip olmaktadır. Tüm bunlar okul öncesi müzik etkinliklerinde öğretmenlerin dikkate alması gereken noktalar arasında yer almaktadır. “Okul öncesi dönem çocukları için müzik eğitimi programı planlanırken, çocukların doğuştan getirdikleri özellikleri, müzik

deneyimleri ve gelişim düzeyleri göz önünde bulundurulmalıdır ve gelişimsel ardışıklığın olmasına dikkat edilmelidir” (Sığırtmaç, 2002, s. 31).

Tablo 2.4. *Çocukların okul öncesi dönemde verdikleri müzik tepkileri*

Yaş	Gelişim
0-1	Seslere tepki verir
1-2	Spontane bir şekilde müzik yapmaya başlar
2-3	Duyduğu şarkıları tekrarlar
3-4	Enstrüman çalmayı öğrendiğinde genel bir melodi oluşturur
4-5	Ses yüksekliklerini ayırt edebilir. Hafif vuruşlarla basit ritimler oluşturabilir
5-6	Yüksek ve alçak sesleri ayırt edebilir. Benzer ve farklı, kolay ton ve ritim örneklerini ayırt edebilir

Kaynak: Kuşcu, 2010, s. 15.

2.3. Okul Öncesi Dönemde Müzik Etkinlikleri

Okul öncesi dönemde verilen müzik etkinlikleri, çocukların birçok açıdan gelişim kaydetmesinde etkili olacağı için eğitimcinin niteliklerinin önemli olduğu bir süreçtir. Okul öncesi dönemde müzik etkinlikleri konusunda dikkat edilmesi gereken temel nokta, bu etkinliklerin oyunla eğitim niteliğinde olmasıdır. Böyle bir durumda çocukların müzik etkinliklerine gönüllü bir biçimde katılım göstermeleri söz konusu olmaktadır (Sığırtmaç, 2002, s. 31).

Okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinin öncelikli hedefi çocukların müziksel bilgi ve beceri kazanmasını sağlamaktır (Büyükgönenç Polat, 2017, s. 11). Çocukların müzik etkinlikleri aracılığıyla elde ettikleri kazanımları gelecekte kendilerine yarar getirecek şekilde kullanmaları, okul öncesi dönemde müzik etkinlikleri konusunda dikkate alınması gereken konulardan birisidir. Okul öncesi dönemdeki müzik etkinlikleri, hayatın geri kalanını etkileyecek bir yapıda olması sebebiyle ayrıca önemli bir yere sahiptir.

Okul öncesi müzik eğitimi sadece beceri geliştirme üzerine odaklanmamalı; müzik çocuğun yaşamı ile ilişkilendirmelidir (Boyd, 1989, s. 2). Müzik etkinliği sürecinde öğretmen kullanacağı materyalleri ve etkinlik sürecini planlamalı, çocukların

birbirleriyle ve materyallerle olan etkileşimini gözlemlemeli, etkinliğe katılmalı, gerekli durumlarda etkinliği genişletmeli, ihtiyaç duyulduğunda model olmalı ve çocukları cesaretlendirmelidir (Kemple, Batey ve Hartle, 2004, s. 32). Öğretmen müzik etkinliklerinde sınıftaki sesi iyi yönetebilmelidir. Öğretmen çocukların enerjilerine odaklanmalı, ihtiyaç doğrultusunda etkinlik türü sunmalıdır (Wiggins, 2001, s. 255). Örneğin çocuklar aktif bir etkinlikten çıkmış ve yorgun ise rahatlatıcı müzik eşlinde dans veya hareket etkinliği planlayabilir. Okul öncesi dönemde yapılabilecek müzik etkinlikleri ve içinde bulundurduğu çalışmalar şöyle sıralanabilir;

- Ritim çalışmaları
- Şarkı söyleme ve nefes açma çalışmaları
- Ses dinleme, ayırt etme ve ses üretme çalışmaları
- Yaratıcı hareket ve dans çalışmaları
- Müzikli öykü oluşturma çalışmaları (Artan, 2001, s. 48; Kandır, 2003, s. 34; Öztürk, 2009 s. 32).

2.3.1. Ritim çalışmaları

Müziğin temel bir unsuru olarak ritim, çocukların yaşantısında önemli bir yere sahiptir. Bu nedenle müzik etkinlikleri arasında ritim çalışmalarının önemli bir yeri vardır. Ritim çalışmaları, çocukların bağımsız bir biçimde hareket etmesi ve grup etkinliklerinde yer alması gibi katkılar sağlamaktadır. Ritim çalışmalarında çocukların kendi yeteneklerini keşfetmeleri beklenmektedir (MEB, 2014, s. 21).

Sun ve Seyrek' e göre ritim, zamanın seslerle düzenli aralıklarla bölünmesidir. Birden fazla ritim bütünü de ritim kalıbını ifade eder ve çocuklara ritim kalıplarının öğretilmesi de ritim çalışmaları olarak adlandırılır. Ritim çalışmaları sayesinde çocukların ritim duygusunun yanında dikkat becerileri, tepki verme süreleri, denge kavramı geliştirilir. Aynı zamanda çocukların küçük ve büyük kas gelişimi de desteklenir (1993, s. 57). Ritim çalışmaları yaptıracak öğretmen ritimleri doğru uygulayabilmelidir. Başlangıç aşamasında çocuklara model olmalı daha sonra çocuklara rehberlik etmelidir. Ritim eğitiminde ritim çubuğu, tahta çubuklar gibi vurmali çalgılardan yararlanılır. Ritim çalışmaları aynı zamanda vücudun çeşitli yerlerine vurarak yapılan perküsyon çalışmalarını da kapsamaktadır.

Ritim çalışmalarında dikkat edilmesi gereken temel noktalar aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (MEB, 2017, s. 11):

- Öykü ve oyun şeklinde olmalıdır.
- Şarkı öğretimiyle birlikte yapılmasına özen gösterilmelidir.
- Müzikle birlikte ritim hareketlerinin uygulanması biçiminde olabilir.
- Sözlü ritim eğitimi de yapılabilir.
- Kolay ritimlerden başlanarak seviye arttırılmalı ve zora doğru ilerleme kaydedilmelidir.
- Sadece yeteneği olan çocuklarla değil tüm çocukların katılımı sağlanarak ritim çalışması yapılmalıdır.
- Çocuğu yormayacak şekilde düzenleme yapılmalıdır.
- Çocuğun çevresinde ilgisini çeken nesneler aracılığıyla ritim çalışmalarının yürütülmesi tercih edilebilir.

2.3.2. Şarkı söyleme çalışmaları

Okul öncesi dönemde müzik etkinlikleri arasında tercih edilenlerden bir tanesi de şarkı söyleme çalışmalarıdır. Şarkı söyleme çalışmaları okul öncesi eğitim öğretmenlerinin en çok tercih ettiği müzik etkinliklerinden bir tanesidir. Yalnızca bu etkinliği tercih eden öğretmenlerin yanı sıra diğer etkinliklerle birlikte şarkı söyleme çalışmalarına yer veren öğretmenlerin varlığı da söz konusu olabilir (Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak, 2016, s. 375).

Şarkı söylemeden önce nefes açma çalışmaları yapılmaktadır. Bu sayede çocuklar şarkı söylerken daha rahat olur ve doğru nefes alıp-verir. Bu çalışmalar oyun şeklinde yaptırılabilir. Nefes çalışmaları yapılan ortamın temiz ve havalandırılmış olması gerekmektedir (Mertoğlu, 2015, s. 58).

Okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinin amaçlarından biri çocuklara şarkı dağarcığı kazandırmaktır. Şarkı dağarcığı kazandırırken öğretmen çocukların yaşına ve ilgilerine uygun şarkıları seçmelidir. Şarkı öğretiminde şarkı ezberletilmeye çalışılmamalı, tekrar yoluyla çocukların öğrenmesi sağlanmalıdır (Mertoğlu, 2015, s. 63). Seçilecek şarkıların basit ve güzel melodisi olmalı, içeriği de çocuklar için ilgi çekici olmalıdır. Öğretmen iyi bildiği şarkılardan seçim yapmalıdır, şarkılar çok uzun olmamalıdır (Turla, 2003, s. 98).

Şarkı söyleme çalışmalarında dikkat edilmesi gerekenler aşağıdaki gibidir (Sığırtmaç, 2002, s. 33):

- Şarkı sözleri anlaşılır olmalıdır.
- Günlük yaşamla ilgili konular seçilmelidir.
- Şarkıların çocukların kavram gelişimine katkı sağlayacak ve eğlenceli olmasına özen gösterilmelidir.
- Çocukların yaşları ve müzik açısından gelişimleri dikkate alınarak tercih yapılmalıdır.
- Yaratıcılık seviyesini arttıracak şekilde değiştirilmeye müsait şarkı sözleri seçilmelidir.
- Çocukların sesine uygun şarkı seçilmelidir.
- Çocukların kolaylıkla uyum sağlayabileceği ritimde şarkı seçilmesine özen gösterilmelidir.

2.3.3. Ses dinleme ve ayırt etme çalışmaları

Ses dinleme ve ayırt etme çalışmaları, çocukların duyduğu sese karşı dikkat düzeyinin artması, sesleri tanıması, çevreyi daha bilinçli bir şekilde dinlemesi gibi konularda katkı sağlayacaktır. Ses dinleme ve ayırt etme çalışmalarıyla sesler arasındaki farkı öğretmek, çocukların seslerin kaynağını bulması ve eşleştirmesini sağlamak gibi amaçlar öne çıkmaktadır. Ses dinleme ve ayırt etme çalışmalarında cam, tahta, kağıt, su gibi çevrede yer alan ve kolaylıkla ulaşılabilir durumda olan araç-gereç kullanımı tercih edilebilir (MEB, 2017, s. 7).

Çocuklarda kulak eğitimi geliştirmek amacıyla sesleri dinleme ve ayırt etme çalışmaları gerçekleştirilir (Kandır, 2003, s. 49). Bu etkinlikler içerisinde sesleri ayırt etme, sesin yönünü ayırt etme, sesi kaynağıyla eşleştirme, yeni ses üretme ve sesin şiddetini kavrama becerileri öğretilmelidir. Çocukların sesleri ayırt etmesi sağlamak amacıyla bilinen seslerden dinletilerek tahmin yürütmeleri istenebilir ya da farklı sesler dinletilerek benzer ve farklı yönleri sorulabilir. Çocuğun sesin yönünü ayırt edebilmesi için gözü kapalı şekilde ses kaynağını göstermesi veya farklı sesler aynı anda açılarak herhangi bir sesi bulması istenebilir. Sesi, kaynağıyla eşleştirebilme becerisi için çocuğa ses kaynakları önceden tanıtılarak gözü kapatılır. Daha sonra hangi kaynaktan sesin geldiğini göstermesi sağlanabilir. Yeni sesler üretmede öğretmen çocuklara farklı roller

vererek çocuktan verilen rolün sesini çıkartmasını söyler. Roller çeşitlendirilerek sesi olmayan nesne veya varlıklar için ses üretme gerçekleştirilebilir. Sesin şiddetini kavramada alçak ve yüksek ses tonu kullanılarak ses şiddetine dikkat çekilebilir (Bencik Kangal, 2015, s. 70).

2.3.4. Yaratıcı hareket ve dans çalışmaları

Yaratıcı dans tüm bedeni işin içine katar, sözlü ve sözsüz olarak çocukların kendini ifade etmesine olanak sağlar. Yaratıcı dansın hedefinde hareketler aracılığıyla iletişim kurma vardır. Doğru veya yanlış, öğrenilmesi gereken rutin veya taklit yaratıcı dans içerisinde yer almaz (Özevin Tokinan, 2008, s. 13-15). Çocukların hareketleri kendilerini ifade etme biçimini yansıtmaktadır ve bu nedenle müzik etkinliklerinde yaratıcı hareket ve dans çalışmalarına yer verilmesinde fayda vardır. Yaratıcı hareket ve dans çalışmaları gereğince uygun ortam oluşturulması, uygun müzik seçilmesi gerekmektedir. Yaratıcı hareket ve dans çalışmalarında çocuklara kurdele, ip, zil gibi materyal temin edilmesinde yarar vardır. Öğretmenin bu çalışmalarda çocuklara rol model olması, çocukların yaratıcı becerilerinin gelişmesinde fayda sağlamaktadır (MEB, 2014, s. 22-23).

Müzik ve hareket birbirinden bağımsız değildir. Müzik eşliğinde çocukların özgün şekilde hareket etmeleri, yaratıcı dansa örnek oluşturabilir. Tekrara dayalı hareketlerde çocukların kendilerinden katacağı bir şey olmadığı için yaratıcı dans tanımına uymaz (Artan, 2015, s. 80). Yaratıcı hareket ve dans çalışmalarında öğretmenler şu noktalara dikkat etmelidir:

- Çocuğun yaptığı hareketlerde yanlış diye bir yoktur.
- Çocuklar sergiledikleri hareketlerde kendilerine ve başkalarına zarar vermemek kaydıyla özgürdür.
- Çocukların birbirini taklit etmesi gerekmediği; akıllarından geçen fikirlerin onları yönlendirmesi söylenmelidir.
- Başlangıçta çocuğun başkasını taklit etme isteğine izin verilir.
- Her çocuğun birbirinden farklı olduğu açıklanarak farklı hareketlere saygı duyması gerektiği anlatılmalıdır.
- Özgün hareket oluşturmak için çocuklar cesaretlendirilmelidir.

- Çocukların kişisel alanlarda nasıl hareket edeceği öğretilmelidir. Örneğin kendilerini balonun içindeymiş gibi hayal etmeleri istenebilir (Mayesky, 2012, s. 380).

2.3.5. Müzikli öykü oluşturma çalışmaları

Müzikli öykü içerisinde seslerin kullanılmasına olanak sağlayan sesli bölümlerin olduğu öykülerdir. Öyküde geçen müzikal yani sesle ilgili kavramların canlandırılması ile yapılır (Artan, 2009, s. 63). Müzikli öykülerin canlandırılmasında çalgı aletleri, sınıftaki herhangi bir nesne, perküsyon çalışmaları ve ağızdan çıkarılabilecek sesler kullanılabilir (Artan ve Bencik Kangal, 2015, s. 126). Bazı müzik aletlerinin veya nesnelerin sesleri, doğada var olan seslere benzetilir. Örneğin, öyküde geçen saatin tik-takları ritim sopaları, ksilofon gibi aletlerle veya el ile dizlere vurularak çıkarılabilir” (Sığırtmaç, 2002, s. 37). Müzikli öykü oluşturma çalışmalarında çocuklara öğretmen tarafından öykü anlatılmakta, hikayede ses ve rollere göre çocuklara görev dağılımı yapılmaktadır. Müzikli öykü oluşturmada seslerin yanında ritim, şarkı, müzik ve hikayenin ana fikrini anlatan kısa cümlelere yer verilmesi söz konusudur. Çocukların öykülerdeki resimlere ilgili göstermeleri ve resimler hakkında konuşmaya istek duymaları sebebiyle müzikli öykü çalışmalarında bu yönde ilerleme kaydedilmesinde yarar vardır. (Sığırtmaç, 2002, s. 37-38).

2.4. Müzik Merkezi

Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik merkezi, blok merkezi, matematik merkezi, fen merkezi, kitap merkezi gibi öğrenme merkezleri bulunmaktadır (Ramazan, Çiftçi ve Tezel, 2018, s. 220). Okul öncesi dönemde çocukların kazanımlarının ortaya çıkmasında müzik etkinliklerinin önemli bir yerinin olması nedeniyle bu dönemde müzik merkezlerinin olması ihtiyacı ortaya çıkmaktadır.

Müzik merkezi, çocukların müzikle ilgili bilgi ve beceri edinmelerinin sağlamak için yürütülen müzik etkinliklerinin düzenlendiği öğrenme merkezleri olarak açıklanabilir (Çelebioğlu Morkoç, 2015, s. 30). Okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinin gerçekleşmesinde müzik merkezinin varlığı gerekmektedir. Bu nedenle müzik merkezi, müzik etkinlikleri ile iç içe bir şekilde değerlendirilmelidir.

Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik eğitimi için ayrı bir müzik odası olması beklenmektedir. Müzik odasının olmadığı durumlarda ise sınıfta uygun görülen bir yerde müzik merkezi oluşturulması söz konusudur. Müzik merkezleri, müzik eğitiminin gerektirdiği koşulları olabildiğince karşılayacak şekilde düzenlenmelidir (MEB, 2017, s. 6).

Müzik eğitimi, okul öncesi dönemde verilen çok sayıda eğitim türünden birisidir. Okullarda yer verilen müzik merkezleri, müzik eğitiminin önemli bir parçasıdır. Yapılan araştırmalarda Türkiye’de müzik merkezlerinin, çalgıların sayısı bakımından yetersiz kaldığı yönünde bulgular elde edilmiştir (Ramazan, Çiftçi ve Tezel, 2018, s. 220). Bu nedenle müzik merkezlerinin taşınması gereken/beklenen özelliklerin karşılanabilmesine özen gösterilmesi gerekmektedir.

Müzik etkinliklerini gerçekleştirmek için özel bir alana ihtiyaç duyulur. Olanaklar elverdiğince bu alan için ayrı bir oda olması en idealidir. Bunun sağlanamadığı durumlarda sınıfta ayrı bir merkez oluşturulmalıdır (Ersoy, 2003, s. 38). Millî Eğitim Bakanlığı’nın Okul Öncesi Eğitim Programı’nda sınıf içerisinde öğrenme merkezleri oluşturulması; bu merkezlerden birinin müzik merkezi olması önerilmektedir. Müzik merkezinin bulunması çocuklarda genel müzik kültürü oluşturmada ve müzikle ilgili bilgi ve becerilerin geliştirilmesinde yarar sağlar. Bu merkez çocukların sesleri keşfettiği bir ortamdır. Çocukların kendi müziklerini yaptığı bu merkezlerin düzenlenmesi öğretmenin ilgisine bağlıdır (Isbell ve Raines, 2013, s. 207). Merkezler düzenlenirken özellikleri dikkate alınmalı, blok merkezi gibi sesli bir merkezin yanında kitap merkezi oluşturulmamalıdır. Mümkün olduğunca sesli merkezler bir arada, sessiz merkezler bir arada olacak şekilde yerleştirilmelidir. Müzik merkezi de sesli bir merkez olduğundan oynayan çocukların birbirlerinin sesinden etkilenmeyeceği şekilde konumlandırılması gerekmektedir (MEB, 2013, s. 40; Çelebioğlu Morkoç, 2015, s. 33). Ayrıca oluşturulan merkezdeki materyallerin çocukların göz hizasında bulunması sağlanmalıdır. Merkezde aynı anda oynayacak çocuk sayısı belirlenmeli, giriş çıkışları çocukların oyununu rahatsız etmeyecek şekilde düzenlenmelidir.

2.4.1. Müzik merkezinin özellikleri

Sağlıklı bir müzik eğitimi çocukların gelecekte daha başarılı ve daha mutlu olmasını beraberinde getirmektedir (Koca, 2013, s. 322). Okul öncesi dönemden başlayarak müzik eğitiminde istenen sonuçların elde edilmesinde müzik merkezlerinin

önemli roller üstlenmesi söz konusudur. Bu nedenle müzik merkezleri, müzik etkinliklerinin temel parçalarından birisi olarak görülmektedir.

Müzik merkezinin sahip olması gereken başlıca özellikler aşağıdaki gibi sıralanmaktadır (Yıldız, 2003, s. 115; Çelebioğlu Morkoç, 2015, s. 31):

- Tüm çalgı türlerini bulundurmmalıdır.
- Öğretmenlerin öğrencilere uygulamalı bir şekilde anlatım yapabilmesi için enstrüman çeşitliliği olması gerekir.
- Çocukların bilişsel, psiko-motor ve sosyal duygusal açıdan gelişim sağlayabilmesine uygun koşullar içermelidir.
- Müzik becerisinin oluşmasına ya da var olan becerinin gelişmesi katkı sağlayacak şekilde olmalıdır.
- Ritim duygusunu geliştirmeye yardımcı olmalıdır.
- İşitsel algıların uyarılmasında etkili olacak şekilde tasarlanmalıdır.
- Çocukların farklı araç-gereçlerden müzik aleti yapma isteğine yanıt verecek nitelikler taşınmalıdır.
- Çocuklarda müzik kültürünün oluşmasına katkı sağlayacak bir yapıda olmalıdır.

Görüldüğü üzere müzik merkezlerinin sahip olması gereken/beklenen özellikler, okul öncesi dönemde çocukların müzik yeteneklerinin keşfedilmesi ve geliştirilmesinde belirleyici olmaktadır. Bu nedenle müzik merkezinin sahip olması beklenen özelliklerin çok yönlü bir biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir. Müzik merkezlerinin temel özellikleri müzik eğitiminin niteliğini arttıracak şekilde olmak durumundadır.

Müzik etkinlikleri için bir oda varsa odanın duvarları sesi geçirmeyecek özellikte olmalı, müzik materyallerini koyabilecek dolaplar bulunmalıdır. Düzenlenen ortam çocukların ilgisini çekecek resim, fotoğraflarla süslenmelidir (Yıldız, 2003, s. 113). Sınıf düzenlemesi yapılırken çocuğun hem akranlarıyla hem de öğretmeniyle sosyal etkileşime açık bir müzik merkezi oluşturulması önemlidir. Müzik çeşitli etkileşimler sonucu meydana gelir. Etkileşim ve zengin uyarıcıların olduğu müzik çevresi sayesinde müzik çocuğun yaşamında değerli olacaktır. Öğretmen, çocukları gözlemleyebileceği şekilde merkezi oluşturmalıdır. Çocuğun doğaçlama yapabilmesi için sınıfta belli miktarda enstrüman bulunması gereklidir (Wiggins, 2001, s. 248-251). Çocukların müzikal deneyimlere ihtiyacı vardır bunu deneyimlemek için uygun fırsatların

sunulması önemlidir (Isbel ve Raines, 2013, s. 206). Müzik merkezine konulacak çalgı ve araç-gereçlerin gerçeklerinin bulundurulması önemlidir.

Okul Öncesi Eğitim Programı'nda müzik merkezinde bulundurulacak çalgı ve araç-gereçler vurmali çalgılar-Orff çalgıları-, glockenspiel, ksilofon, metalofon, ritim çubuğu, marakas, agogo, çan, ziller, çelik üçgen, davul, tef, CD çalar, çocuk şarkıları ve klasik müzik CD leri, müzik kitapları, öğretmenin kullanabileceği gitar, keman, piyano, org, melodika, blok flüt olarak belirtilmiştir (MEB, 2013, s. 40). Bu çalgılar şu şekilde gruplanabilir:

- **Ahşaplar;** ritim çubukları, marakas, çingirak vb.
- **Metaller;** zil, çelik üçgen, çan vb.
- **Ksilofon ve metalofonlar;** vurmali kısımları tahta olanlara ksilofon metal olanlara metalofon denilir. Bas, alto ve soprano gibi türleri vardır.
- **Glockenspieller;** farklı ses çıkaran metal çubuklardan oluşur. Alto ve soprano olarak ayrılır.
- **Vurmali çalgılar;** Tef, davul, trampet, bas, bongo vb. (Çelebioğlu Morkoç, 2015, s. 39).

Bunlardan ayrı artık materyallerden de çalgı yapılabilir. Pet şişelere ya da tahta kaşıkların çukur yüzleri birbirlerine bakacak şekilde farklı bakliyat çeşitleri koyulup kapatılarak marakas, farklı uzunluktaki pipetler yan yana yapıştırılarak pan flüt yapılabilir.

2.4.2. Okul öncesi dönemde müzik merkezinin etkileri

Okul öncesi dönemde çocukların etkin öğrenme deneyimleri yaşaması beklenir. Çocukların müzik etkinlikleri ile birlikte sosyal, duygusal, fiziksel ve bilişsel gelişimlerinin desteklenmesi gerçekleşmektedir (Ramazan, Çiftçi ve Tezel, 2018, s. 216). Okul öncesi dönemdeki müzik etkinliklerinde müzik merkezlerinin varlığı, bu süreçte öğrenmeyi kolaylaştıracak deneyimler yaşanmasını sağlamaktadır.

Çocukların okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinde yer almaları en temel özelliklerden birisi olan yaratıcılığı etkilemektedir (Kuşcu, 2010, s. 18). Çocukların yaratıcılığının gelişmesinde müzikle ilgili deneyimler yaşamasına katkıda bulunacak şekilde bir müzik merkezi tasarımına ihtiyaç duyulmaktadır. Böylece müzik merkezi,

çocuğun yaratıcılık düzeyinin gelişmesine ve bunun gelecekte devam etmesine katkıda bulunabilir.

“Okul öncesi eğitimde, nitelikli bir müzik etkinliğinin hazırlanması ve uygulanması, öğretmenin çocukların gelişim özelliklerini, gereksinimlerini bilmesi, temel müzik bilgisine, becerilerine sahip olması ve diğer etkinliklerle bütünleştirebilmesi ile yakından ilişkilidir” (Salı, Akkol ve Oğuz, 2013, s. 83). Müzik merkezinin okul öncesi dönemdeki etkilerini bu etkileşim kapsamında değerlendirmeye almak gerekmektedir. Tüm bunlar müzik merkezlerinin birçok etkinlik türüne yer verecek niteliklere sahip olması gerektiğini göstermektedir.

Okul öncesi eğitim öğretmenleri müzik eğitiminin okul öncesi dönemde her gün yer verilmesinin önemli olduğunu belirtmektedirler (Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak, 2016, s. 375). Okul öncesi dönemde müzik eğitiminin başarılı bir şekilde her gün yer verilmesi, müzik merkezleri ile yakından ilişkilidir. Bu nedenle müzik merkezleri, okul öncesi dönemdeki müzik eğitiminin yapıtaşlarından birisi olarak değerlendirilmektedir.

2.5. Alanyazında Yer Alan Çalışmalar

Okul öncesi eğitim alanında müzik eğitime yönelik kaynaklar taranırken alanyazında var olan yerli ve yabancı kaynaklar tek tek incelenmiştir. Kaynak taramalarından elde edilen sonuçlar doğrultusunda müziğin çocukların gelişim alanlarına ve akademik becerilerine etkisi, öğretmenlerin müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri ve müzik eğitime yönelik ihtiyaçlarının belirlenmesinin çalışma konularını oluşturduğu görülmektedir. Bu çalışmalara bakılarak müzik eğitimi ortamına yönelik yapılan çalışmaların eksikliği göze çarpmaktadır. Okul öncesi dönemde müzik etkinlikleri ve müzik eğitime yönelik yurt içinde yapılan çalışmalardan kimileri şunlardır:

Gül ve Bozkaya (2014) yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının aldıkları müzik eğitiminin yeterliği konusundaki görüşlerini belirlemek amacıyla 36 okul öncesi öğretmen adayına anket uygulamıştır. Öğretmen adayları müzik etkinlikleri için uygun müzik aleti kullanma, geniş bir müzik dağarcığına sahip olma, ses eğitimi verme, ritim çalışmaları hakkında bilgi sahibi olma konularında kendilerini yeterli görmedikleri sonucu ortaya çıkmıştır. Öğretmen adayları çocukların ses özelliklerine ve gelişim düzeylerine uygun şarkıların seçiminde zorlanmadıklarını ifade etmişlerdir. Öğretmen

adaylarının lisans eğitimi sırasında aldıkları müzik eğitiminin okul öncesi eğitim programına uygun yeterlikte olmadığı ortaya çıkan sonuçlardan bir diğeridir.

Gölbaşı (2013) çocuğun gelişim alanlarını destekleyecek şekilde uygulanabilmesi açısından öğretmenlerin eğitim seviyesi, mesleki deneyimleri ve aldıkları hizmet içi eğitim ile uygulamakta oldukları müzik etkinlikleri arasındaki ilişkiyi incelediği çalışmada 342 öğretmene anket uygulamıştır. ‘Okul Öncesi Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Okul Öncesi Eğitim Programı Doğrultusunda Yapılan Müzik Etkinlikleri Değerlendirilmesi Anketi’ kişisel bilgi formu, program değerlendirme boyutu, kişisel yeterlilik algısı olarak üç boyuta ayrılmıştır. Çalışmada öğretmenlerin çocukların kullanabilecekleri ritim kalıplarını ve ses aralığını bilmedikleri, müzikal gelişimi destekleyecek çalışmalar konusunda kendilerini yeterli gördükleri, müzik etkinliklerine her gün yer verilmesi gerektiğini düşündükleri ve materyallerin yetersiz olduklarını belirttikleri sonuçlarına ulaşmıştır.

Akçelik (2013) çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin lisans eğitimi sırasında aldıkları müzik dersindeki kazanımlarının öğretmenlik mesleğinde uygulanabilme düzeyleri açısından incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla geliştirilen anket 53 öğretmene uygulanmıştır. Çalışma bulguların göre müzik eğitimi dersinde yer alan doğal seslerden insan, hayvan ve tabiat olayları seslerini, müzik aletlerinin sesleri ile ilgili davranışları büyük ölçüde, ritim ve ses farkındalık çalışmalarını kısmen, nota öğretimini çok az uygulayabildikleri görülmüştür. Seviyelerine uygun çocuk şarkıları, sesi doğru kullanma, basit okul şarkıları, çocuğun müziksel gelişimi, materyal yapma ve müzik köşesi oluşturma konularında büyük ölçüde uyguladıkları ortaya çıkmıştır.

Aktaş (2013) okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programındaki müzik etkinliklerini uygulama durumlarını araştırdığı çalışmada beşli likert, iki seçenekli (evet-hayır) ve açık uçlu soruların yer aldığı anket geliştirmiş ve 73 okul öncesi öğretmenine anketi uygulamıştır. Çalışma sonunda öğretmenler müzik etkinlik çeşitlerinden en çok şarkı söyleme çalışmalarını, daha sonra sırasıyla müzik eşliğinde hareket, yaratıcı dans ve hareket, ses dinleme ve ayırt etme çalışması, ritim çalışması, işitsel algı çalışması ve müzikli öykü oluşturmayı sınıflarında kullandıkları; müzik etkinliklerinden diğer etkinliklerde yaralandıkları, en çok oyun etkinliklerinde müzik etkinliğine yer verdikleri ortaya çıkmıştır. Öğretmenler okullarda müzik aleti eksikliğinin giderilmesi, kendilerini müzik eğitimi konusunda geliştirmeleri ve müzik odasının olması gibi önerilerde bulunmuşlardır.

Gül (2012) yaptığı çalışmada geliştirdiği müzik eğitim programının çocukların müziksel gelişim düzeylerine etkisini incelemiştir. Çalışmanın deneysel işlem sürecinde 23 çocuk deney ve 21 çocuk kontrol grubu olarak yer almıştır. Müzik eğitim programı deney grubuna 12 hafta süresince uygulanmıştır. Müziksel becerileri ölçme aracı araştırmacı tarafından geliştirilmiş ve eğitim süreci öncesi ve sonrası müzik eğitimi becerilerine ilişkin becerileri yordamada kullanılmıştır. Ayrıca çalışmada 202 okul öncesi öğretmenine müzik eğitime yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla anket uygulanmıştır. Çalışma bulgularına göre uygulanan müzik eğitim programı çocukların konuşma eğitimi ve ritim becerilerini, farklı türdeki sesleri ayırt edebilme özelliğini, şarkı söyleme kurallarına uygun şekilde şarkı söyleme becerilerini geliştirdiği ortaya çıkmıştır. Anket sonuçlarına göre öğretmenler; müzik etkinliklerini geliştirdikleri ortamın müzik eğitime elverişli olduğunu düşündükleri, müzik etkinlikleri sırasında gerçekleştirilen bireysel ve grup çalışmalarını gereği gibi planlayamadıkları, müzik aletlerini yeterli düzeyde kullanamadıkları ve müzik etkinliklerinde ağırlıklı olarak ritim ve drama çalışmalarına yer verdikleri belirlenmiştir.

Şahin 2012 yılında yaptığı çalışmada anasınıfı öğretmenlerinin müzik öğretimine yönelik algıladıkları yeterliliklerini ve müzik eğitimi ortamlarına yönelik düşüncelerini incelemeyi amaçlamıştır. Veri toplama aracı olarak araştırma kapsamında geliştirilen anket kullanılmış ve 75 anasınıfı öğretmenine ulaşılmıştır. Çalışmanın bulgularına göre öğretmenlerin büyük çoğunluğunun hizmet içi eğitim almadıklarını, ses eğitimi, müzik öğretim yöntem ve teknikleri, çocuklarda müzikal gelişim, değişik materyallerden çalgı üretimi konularında eğitime ihtiyaç duymadıkları, çalgı eğitimi, nota okuma, yaratıcı dans ve müzikli oyun konularında eğitime ihtiyaç duydukları sonuçları ortaya çıkmıştır. Ayrıca anasınıflarında yer alan müzik materyallerinin yetersiz olduğu ve çoğu okulda müzik odasının olmaması ortaya çıkan sonuçlardandır. Öğretmenlere göre müzik eğitiminin niteliğini olumsuz etkileyen nedenlerin başında materyallerin yetersiz olması, sınıf mevcudunun fazla olması ve öğretmenlerin müzik eğitimi konusunda kendilerini yetersiz görmeleri gelmektedir.

Alpaslan (2010) okul öncesi öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitimi doğrultusunda uygulamakta oldukları müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerini aldığı çalışmada ‘Müzik Etkinliklerine Yönelik Öğretmen Görüşlerinin ve Karşılaşılan Problemlerin Belirlenmesi Anketi’ geliştirilmiş ve 195 öğretmene uygulamıştır. Çalışmada öğretmenlerin müzik eğitimi önemli gördükleri, bağımsız anaokulu ve

anasınıflarında görev yapan öğretmenlere oranla özel okullarda görev yapan öğretmenlerin müzik etkinliklerinde kendilerini yeterli görme, müzik köşesi oluşturma ve müzikal gelişim ile ilgili konularda puanlarının daha yüksek olduğunu belirtmiştir. Ayrıca öğretmenler üniversitede aldıkları müzik eğitiminin dersinin yetersiz olduğunu, müzik eğitimi veren akademisyenlerin de yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Çeviker (2010) okul öncesi ve müzik öğretmeni adaylarının okul öncesi müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerini aldığı çalışmasında 84'ü müzik ve 139'u okul öncesi öğretmeni adayına geliştirmiş olduğu anketi uygulamıştır. Çalışma sonuçlarına göre; müzik etkinliklerini kendi branşıyla ilgili öğretmenin uygulaması gerektiği, okul öncesi eğitim kurumlarında müzik etkinliğinde kullanmak için materyal ve kitapları yeterli bulmadıkları, okullarda müzik sınıfının ve müzik köşesinin bulunması gerektiği, öğretmen adaylarının müzik etkinlik planı hazırlamada desteğe ihtiyaç duydukları ortaya çıkmıştır.

Kuşçu (2010) 10'u kontrol 10'u deney grubu toplam 20 çocukla yaptığı çalışmasında Orff Schulwerk yaklaşımını kullanarak geliştirdiği müzik eğitim programının dikkat becerilerine etkisini incelemiştir. Çalışma sonunda deney grubunun dikkat becerileri kontrol grubunun ön test puanları arasında anlamlı fark olmadığı, deney grubunun son test puanlarının anlamlı derecede yüksek çıktığı görülmüştür. Bu sonuçlar doğrultusunda araştırmacı Orff Schulwerk yaklaşımı ile ilgili seminerler, konferanslar verilmesini ve lisans eğitimi sırasında bu konuyu kapsayan derslerin okutulmasını önermiştir.

Öztürk'ün (2008) okul öncesi eğitim kurumlarında uygulanan müzik eğitimi öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirdiği çalışmasında geliştirdiği anket 145 öğretmene uygulanmıştır. Çalışmanın bulgularına göre öğretmenlerin; farklı materyallerden çalgı üretebilme, müzik eğitimi konusunda hizmet içi eğitime katılma, müzik eğitimi ile ilgili yapılan araştırmaları ve yayınlanan kitapları takip etme, beden dillerini kullanarak şarkı söyletebilme ve müzik etkinlikleri yoluyla çocukları değerlendirme konularında güçlük çektikleri ortaya çıkmıştır.

Okul öncesi öğretmenleri ve ebeveynlerinin müzik eğitime ilişkin düşüncelerinin incelendiği çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen 'Okul Öncesi Dönemdeki Müzik Eğitiminin Algılanışı Anketi' öğretmenler ve ebeveynler için farklı olan formları kullanılmıştır. 273 öğretmen ve 354 ebeveynin katıldığı çalışma sonunda öğretmenlerin, müziğin çocuğun gelişimini olumlu etkilediği, eğitimleri sırasında

aldıkları müzik eğitiminin yetersiz olduğu ve müzik eğitimi alanında kendilerini geliştirmeleri gerektiği, müzik eğitiminin etkili olabilmesi için aile katılımını önemli gördükleri ortaya çıkmıştır. Ebeveynlerin ise büyük çoğunluğu müzik etkinlikleri kesinlikle gereklidir; en az diğer etkinlikler kadar önemlidir şeklinde görüş bildirdikleri, müzik eğitimi konusundaki düşüncelerinde sosyo-ekonomik olarak farklılık bulunmadığı görülmüştür (Topaç, 2008).

Güler 2006 yılında yaptığı çalışmasında okul öncesi eğitim öğretmenlerin müzik etkinliklerini gerçekleştirme durumlarını ve eğitim gereksinimlerini belirlemek amacıyla 25 öğretmen ile görüşme yapmıştır. Buna göre öğretmenler; müzik etkinliklerini çocukların gelişim alanlarını desteklemesi ve hedef davranışlara ulaştırmada yardımcı olması bakımından önemli gördükleri, müzik etkinliklerini planlamada yıllık planı, çocukların ilgi, gereksinim ve gelişim düzeylerini dikkate aldıkları ortaya çıkmıştır. Öğretmenler müzik etkinliklerini şarkı söyleme ve dinleme, öğrenilen şarkıları tekrar etme, müzikli oyun ve ritim çalışmaları olarak uygulamaktadırlar. Öğretmenlerin müzik etkinliklerini gerçekleştirirken karşılaştıkları güçlükler bakımından, temel müzik bilgi, beceri ve müzik etkinliklerini uygulama yetersizliği olduğu görülmektedir. Bununla bağlantılı olarak öğretmenler müzik etkinliklerini etkili bir şekilde gerçekleştiremedikleri görüşündedirler.

Eren (2006) çalışmasında anaokullarının müzik eğitimi ile ilgili öğrenme ve öğretme durumlarına ilişkin var olan durumunu tespit etmek ve ihtiyaçlarını belirlemek amacıyla okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerini almıştır. Çalışmada öncelikle anaokullarında görev yapan 142 öğretmene anket uygulanmış ardından 8 öğretmen ile görüşme yapılmıştır. Çalışma bulgularına göre, anaokullarının büyük bir kısmında müzik odasının bulunmadığı, öğretmenler müzik çalışmalarının yapıldığı mekanın yetersiz olduğu, çocukların ritim ve ezgi tekrarı, sesleri tanıma ve taklit etme, çalgı çalma, sesini kullanma ve şarkı söyleme açısından çok başarılı olduklarını düşündükleri, müzik çalışmalarını yürütmek için bir müzik öğretmenine ihtiyaç duydukları şeklinde sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Yurt dışında yapılan okul öncesi dönemde müzik eğitime yönelik çalışmalardan kimileri ise şunlardır:

Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerinin çocukların davranış becerilerinin gelişmesinde önemli katkıları olduğunu vurgulayan Kralova ve Kolodziejski (2016) farklı çalışmalardan elde ettikleri verilerden hareketle okul öncesi çağıın müzikal gelişim

açısından diğer dönemlerin önünde bir öneme sahip olduğunu vurgulamaktadırlar. Okul öncesi müzik etkinliklerinin çocukların motor gelişimlerini arttırdığı, duygularını müzikle daha iyi ifade ettikleri, duyguların kendiliğinden ifade edilmesine olanak tanıdığı çalışmada elde edilen diğer sonuçlar arasında yer almaktadır.

Ehrlin ve Gustavsson (2015) tarafından okul öncesi öğretmenlerinin müzik eğitiminde etkili olabilmeleri için sahip olmaları gereken yeterliliklerini araştırdıkları çalışmada 16 okul öncesi öğretmen adayı ile odak grup görüşmesi yapılmıştır. Ayrıca odak grup görüşmelerini tamamlayıcı veri olarak 30 öğretmen adayına anket uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının müzik alanında uzman olmalarının gelecekteki profesyonel roller açısından etkili olduğu sonucuna varılmıştır. Öğretmen adaylarının repertuarlarını geliştirmek için şarkı söyleme ve oynama konularında geliştirilmesi gerektiği savunulmaktadır. Öğretmen adaylarının müzik programına istekli bir şekilde katılmaları ve mesleği isteyerek seçmeleri durumunda müzik eğitiminin niteliğinin geliştiği yönünde sonuçlar ortaya çıkmıştır.

Ruksenas (2014) okul öncesi dönemde müzik eğitiminin faydalarını araştıran bir çalışma yapmıştır. Çalışmada yaşamın ilk altı yılının beyin gelişiminde kritik bir dönem olduğu vurgulayan araştırmacı, müzik etkinliklerinin ve okul öncesi müzik etkinliklerinin zihin geliştiren bir deneyim haline geldiğini vurgulamaktadır. Okul öncesi dönemde müzik eğitiminin, çocukluk döneminin yanı sıra bireyin yaşamı boyunca yarar sağladığının belirtildiği çalışmada müziğin zihinsel gelişime olan katkılarına da açıklamalar getirilmektedir.

Taylor vd. (2012) yaptıkları çalışmada okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinin yapılmasının çocuklara sağladığı katkılar araştırılmıştır. Çocukların sahip oldukları yeteneklerin gelişmesi için müzik etkinlikleri deneyiminin önemli olduğu, çalışmada ulaşılan sonuçlar arasında yer almaktadır. Araştırmada müzik etkinlikleri olarak şarkı söyleme, hareket etme, müzik dinleme, müzik aletleri çalma gibi müzik eğitim yöntemlerinin kullanıldığı sonuçları bulunmuştur.

Ruismaki ve Tereska (2006) öğretmen adaylarının erken çocukluk döneminde müzikal uyarılma ortamı, müzikteki benlik kavramı ve öğretmen eğitimindeki müziksel ilerlemeyi incelemeyi amaçlamıştır. Bu amaçla yarı yapılandırılmış görüşme sorularını da içeren likert tipi anket geliştirmiş ve 660 okul öncesi ve ilkokul öğretmen adayına uygulamıştır. Bu araştırmaya göre erken çocukluk döneminde müzik eğitimi konusundaki olumlu gelişmeler müzikte olumlu benlik kavramı oluşturduğu sonucu

ortaya çıkmıştır. Çocukluk dönemi müzikal deneyimlerinde kendi kendine şarkı söyleme, evde bulunan müzik aleti sayısı, öğrenilen şarkıların sayısı, şarkı söylemeden alınan keyif gibi müzikteki benlik kavramlarının ilişkili olduğu görülmüştür. Çocukluk dönemi boyunca belirli alanlarda yeteneğin her daim var olduğu ve bunun bilinçli bir şekilde kullanımının gelecekte yararlı olduğunun vurgulandığı çalışmada müzik etkinliklerinin planlı olmasına dikkat çekilmiştir. Hem okul öncesi hem de ilkokul öğretmen eğitiminde müzik çalışmalarına ağırlık verilmesi gerektiği ifade edilmiştir.

3. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma deseni, çalışma grubu, verilerin toplanması ve verilerin analizi yer almakta ve açıklanmaktadır.

3.1. Araştırma Deseni

Bu araştırma okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıflarında müzik merkezine yer verme durumları ile müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerini ortaya koymayı amaçlayan temel nitel bir araştırma olarak tasarlanmıştır.

Temel nitel araştırma, bireylerin gerçeği sosyal dünyalarıyla etkileşimleri içerisinde nasıl inşa ettiği üzerine yoğunlaşır. Eğitimde bulunan en yaygın araştırma biçimidir. Nitel araştırmalarda temel veri toplama aracı görüşmelerdir. Görüşme, gözlemleyemediğimiz duygu, davranış ve geçmişte yaşanmış olaylarda insanların çevresindeki dünyayı nasıl ifade ettiğini öğrenmek için kullanılır. Üç farklı görüşme türü bulunmaktadır. Bunlar; yapılandırılmış, yarı yapılandırılmış ve yapılandırılmamış görüşmelerdir. Yapılandırılmış görüşmelerde genellikle kapalı uçlu sorular yer alır. Burada amaç görüşülen bireylerin verdikleri bilgiler arasındaki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymak ve karşılaştırma yapmaktır. Yapılandırılmamış görüşmede önceden belirlenmiş soru veya beklenen yanıt yoktur. Bu görüşme türünde araştırmacı belli konuları keşfetmeye yönelik açık uçlu sorular yöneltir. Nitel araştırmalarda genellikle yarı yapılandırılmış görüşme tercih edilir. Yarı yapılandırılmış görüşme yapılandırılmış görüşmelere göre daha esnektir. Bu türde araştırmacı görüşme soruları hazırlar fakat bu soruları duruma göre azaltıp arttırabilir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler katılımcının algıladığı dünyayı kendi ifadeleriyle anlatmasına olanak sağlar (Ekiz, 2003, s. 118-123; Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 73-75; Merriam, 2015, s. 23-88).

Bu çalışmada okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerine yönelik görüşlerini belirlemek için yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinden yararlanılmıştır. Öğretmenlerin görüşlerini elde ederken yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin tercih edilmesinde yapılandırılmış görüşmeye göre kendilerini ifade etmelerine daha fazla olanak vermesi ve yapılandırılmamış görüşmeye kıyasla araştırılan konu dışında verilecek yanıtları azaltması etkili olmuştur. Ayrıca görüşme yapılan öğretmenlerin sınıflarında kontrol listesi kullanılarak müzik merkezi düzenleme durumları incelenmiştir.

3.2. Çalışma Grubu

Anaokullarının fiziksel olanaklar açısından daha zengin bir ortama sahip oldukları varsayımından hareketle öğretmenlerin müzik merkezi düzenleme durumunun daha olası ve merkezde bulunan materyal çeşitliliğinin fazla olacağı öngörülmüştür. Bu nedenle katılımcıların Van il merkezinde bağımsız anaokullarında görev yapan öğretmenler arasından belirlenmesine karar verilmiştir. Ayrıca çalışma grubunun amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme (Patton, 2002, s. 238) kullanılarak belirlenmesi için bir dizi ölçüt belirlenmiştir. Ölçüt örnekleme, önceden belirlenen ölçütleri karşılayan bütün durumların çalışmasıdır. Ölçüt örneklemede araştırmacının incelediği olguyu açıklamada belirlediği kritik durumlar ölçüt olarak kullanılabilir (Baltacı, 2018, s. 254-255). Araştırmaya katılan öğretmenler için belirlenen ölçütler şu şekilde tanımlanmıştır:

- Van il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarında görev yapan,
- Lisans mezunu,
- En az 2017-2018 eğitim öğretim yılının başından itibaren kadrolu olarak aynı anaokulunda çalışan,
- Araştırmaya katılmaya gönüllü kişilerden oluşan öğretmenler.

Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden alınan bilgiler doğrultusunda merkez ilçelerinde toplam 26 anaokulu bulunduğu öğrenilmiştir. Gerekli yasal izin süreçleri tamamlandıktan sonra anaokullarına ulaşılarak araştırma süreci hakkında bilgi verilmiş ve çalışmaya katılmaya gönüllü olan öğretmenler belirlenmiştir. Her anaokulundan bir gönüllü öğretmenin katılımıyla araştırmanın çalışma grubu 26 öğretmenden oluşmuştur. Belirlenen ölçütleri karşılayan ve çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin profili Tablo 3.1'de verilmiştir.

Tablo 3.1'de araştırmanın çalışma grubunu oluşturan öğretmenlerin 16'sının 1-5 yıl, 7'sinin 6-10 yıl ve 3'ünün 10 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahip oldukları görülmektedir. Açıköğretim Fakültesi mezunu 3 ve Eğitim Fakültesi mezunu 23 öğretmen bulunmaktadır. Öğretmenlerin görev yaptıkları sınıflarda çocukların yaş dağılımına bakıldığında; 36-47 ay arasında olan 2 sınıf, 48-59 ay arasında 8 sınıf, 60-66 ay arasında 1 sınıf ve 67-71 ay arasında 15 sınıf bulunmaktadır.

Tablo 3.1. Çalışma grubunda yer alan öğretmenlerin kişisel özellikleri

Kişisel özellikler	N
Mesleki Deneyim	
1-5 yıl	16
6-10 yıl	7
10 yıl ve üzeri	3
Toplam	26
Mezun Oldukları Fakülte Türü	
Açıköğretim Fakültesi	3
Eğitim Fakültesi	23
Toplam	26
Sınıflarındaki Çocukların Yaş Dağılımı (Ay)	
36-47	2
48-59	8
60-66	1
67-71	15
Toplam	26

3.3. Verilerin Toplanması

Bu bölümde veri toplama araçları ve veri toplama sürecine ilişkin bilgiler detaylı biçimde açıklanmaktadır.

3.3.1. Veri toplama araçları

Araştırmada iki tür veri aracı kullanılmıştır. Bunlardan ilki araştırmacı tarafından hazırlanan okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri ve merkezine yönelik görüşlerini almaya yönelik görüşme formudur. Diğer veri toplama aracı ise araştırmacı tarafından alanyazın incelenerek oluşturulan ‘Müzik Merkezi Kontrol Listesi’dir. Bu araçlar ve nasıl kullanılacağı aşağıda detaylı bir biçimde açıklanmıştır.

3.3.1.1. Görüşme formu

Bu veri toplama aracı, araştırmacı tarafından okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri ve merkezine yönelik görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanmış yarı yapılandırılmış bir görüşme formudur. Yarı yapılandırılmış görüşme yapılandırılmış görüşme türüne göre esneklik sağlar. Araştırmacı derinlemesine yanıt almak için ek sorular sorabilir, bazı soruları atlayabilir, soruyu farklı şekilde tekrar sorabilir veya bazı soruların sırasını değiştirebilir. Soruların önceden hazırlanması

verilerin kapsamlı olarak elde edilmesine yardım eder (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 124-125).

Araştırmacı tarafından alanyazın incelenerek oluşturulan görüşme formunun ilk halinde 9 soru ve 7 açımlayıcı soru yer almıştır. Hazırlanan görüşme soruları, kapsam geçerliliğini sınamak adına okul öncesi eğitimi alanından 3, müzik eğitimi alanından 1 uzmana gönderilerek incelemeleri istenmiş ve dönüt alınmıştır. Uzmanların önerileri doğrultusunda görüşme formunun son halinde soruların ifadeleri değiştirilerek 8 soru ve 8 açımlayıcı soru şeklinde düzenlenmiş ve Ek-2’de sunulmuştur. Görüşme sorularının son hali ile 1 okul öncesi eğitim öğretmeniyle pilot görüşme yapılmıştır. Pilot görüşme ile soruların açık ve anlaşılır olduğu belirlenmiştir. Görüşme formu iki bölümden oluşmaktadır. İlk bölümde öğretmenlerin mesleki deneyimi, mezun olunan üniversite ve fakülte, görev yaptıkları sınıftaki çocukların yaş grubunu belirlemeye yönelik kişisel bilgiler ile ilgili sorular bulunmaktadır. İkinci bölümde ise araştırmanın görüşme soruları yer almaktadır.

3.3.1.2. Müzik merkezi kontrol listesi

Bir diğer veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından alanyazından faydalanarak ve alan uzmanlarının görüşleri dikkate alınarak oluşturulan ‘Müzik Merkezi Kontrol Listesi’ kullanılmıştır. Müzik Merkezi Kontrol Listesi’nde, öğretmenlerin sınıflarında müzik merkezine yer verme durumu, merkezin sınıf içerisindeki yeri, çocukların çalışmaları için uygun ortam, merkezde bulunan materyaller ve uygunluk durumları ile ilgili maddeler yer almaktadır. Merkezde bulunan materyaller MEB 2013 Okul Öncesi Eğitim Programı’ndan ve alan uzmanlarının görüşlerinden yararlanılarak ksilofon ve metalofon, glockenspiel, metaller, ahşaplar, vurmali çalgılar, sessel-işitsel materyaller, yazılı materyaller, enstrüman ve diğer şeklinde gruplandırılmıştır. Metaller grubunda zil, çelik üçgen, gong; ahşaplar grubunda kastanyet, ritim çubukları, marakas, agogo; vurmali çalgılar grubunda timpani, bongo, tef, trompet, davul; sessel-işitsel materyaller grubunda ses kayıt cihazı, CD çalar, CD; yazılı materyaller grubunda müzik kitapları ve poster yer almaktadır. Müzik Merkezi Kontrol Listesi’nde sıralanan her bir madde için bulunma-bulunmama durumlarının işaretlenebileceği sütunlar yer almaktadır. Ayrıca sınıfta bulunan her materyal için durumuna göre uygun olup olmamasının değerlendirildiği sütunlara yer verilmiş; gerekli durumlarda kullanılabilmesi için “açıklama” sütunu eklenmiştir. Müzik

Merkezi Kontrol Listesi'nde yer alan merkezin konumu ve müzik çalışmaları için uygun ortama sahip olup olmama ile ilgili maddelerde uygunluk durumu belirlenirken merkezin konumu ile ilgili; çocukların boyuna uygunluğu, ulaşılabilirliği, sessiz merkezlere olan uzaklığı dikkate alınmıştır. Müzik merkezinde yer alan materyallerin uygunluk durumunu belirlemede ise, materyallerin sağlam olması, oyuncak şeklinde olmaması ve çocukların kullanımına uygun olması dikkate alınmıştır.

Hazırlanan kontrol listesinin geçerliliğini sağlamak adına okul öncesi eğitimi alanından uzman 3, müzik eğitimi alanından uzman1 kişiye Müzik Merkezi Kontrol Listesi gönderilerek dönüt alınmıştır. Müzik Merkezi Kontrol Listesi'nin son hali Ek-3'te sunulmuştur. Kontrol listesi ile araştırmacının müzik merkezlerini kolaylıkla incelenmesi ve kısa notlar alabilmesi amaçlanmıştır.

3.3.2. Veri toplama süreci

Araştırma sürecinde, öncelikle Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan onay alınmış daha sonra Van Valiliği ve Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınarak verilerin toplanması sürecine geçilmiştir. Van ili merkez ilçelerinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı bağımsız anaokullarından; belirlenen ölçütlere uygun ve araştırmaya katılmaya gönüllü olan 26 okul öncesi eğitim ğretmeni ile öncelikle görüşmeler yapılmıştır.

Görüşmeler 02.05.2018 ile 08.06.2018 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Veriler toplanırken araştırmanın gerçekleştirildiği okulların yönetici ve öğretmenleri ile bir n görüşme gerçekleştirilerek randevu tarihleri belirlenmiştir. Görüşmenin gerçekleştirileceği ortamın gürültüden uzak, katılımcının kendini rahat ifade edebileceği ve ses kaydı yapılabilecek şekilde olması sağlanmıştır. Görüşmeye başlamadan önce ğretmenlerin 'Gönüllü Katılım İzin Formu'nu (Ek-1) okumaları ve gönüllülük esasına göre imzalamaları istenmiştir. Araştırmacı her öğretmene aynı soruları tarafsız bir şekilde yöneltmiştir. Sorular her öğretmene aynı sıra ile sorulmuştur. Sorular yanıtlanırken bir başka sorunun yanıtı tam olarak verilmiş ise; o soru tekrar yöneltilmemiştir. Soruların yanıtlarında alınan cevapların yüzeysel olması veya sorulara konu dışında yanıt verilmesi durumunda yönlendirme yapılmaksızın sorular yinelenmiştir. Görüşmeler ses kayıt cihazı ile kayıt altına alınmış ve her bir görüşme 10 ile 25 dakikalık zaman aralıklarında gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerin tarih, süre ve

gerçekleştirildiği ortam ile ilgili bilgilerin yer aldığı ‘Görüşme Takvimi’ Ek-4’te yer almaktadır.

Kendileri ile görüşme yapılan öğretmenlerin sınıflarında ‘Müzik Merkezi Kontrol Listesi’ kullanılarak müzik merkezleri incelenmiştir. Müzik merkezlerini inceleme, görüşmeler yapıldıktan sonra gerçekleştirilmiştir. Eğitimin devam ettiği sınıflar için uygun zaman beklenerek genellikle çocukların sınıfta olmadığı zaman diliminde merkezler incelenmiştir. Merkezler incelenirken kontrol listesindeki maddeler işaretlenmiş; gerekli durumda açıklama kısmına kısa notlar alınmıştır. Yapılan incelemelerde yalnızca sınıflarda bulunan müzik merkezleri hedef alınmıştır. Müzik Merkezi Kontrol Listesi’nde yer alan maddeler ile ilgili doğru bilgi almak ve açıkça incelenemeyen durumlar için öğretmenlerden yardım alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Nitel verileri oluşturacak yarı yapılandırılmış görüşmeler ses kayıt cihazından bilgisayar ortamına aktararak yazılı doküman haline getirilmiştir. Görüşme dökümleri nitel veri analizi yaklaşımlarından betimsel analiz yöntemi ile çözümlenmiştir. Betimsel analizde öncelikle elde edilen veriler sistematik ve açık biçimde betimlenir daha sonra betimlenen veriler açıklanır, yorumlanır ve neden-sonuç ilişkileri ortaya koyulur. Betimsel analiz dört temel aşamada gerçekleştirilmiştir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 224):

- **Betimsel analiz için çerçeve oluşturma:** Analiz aşamasında öncelikle kavramsal çerçeveden veya araştırma sorularından yola çıkılarak veri analizi için bir çerçeve oluşturulur. Oluşturulan çerçeveye göre verilerin hangi tema altında düzenleneceği belirlenir. Bu araştırmada öncelikle görüşme kayıtlarının dökümü yapılmıştır. Görüşme dökümleri yapıldıktan sonra bir uzmandan ses kayıtları ile dökümleri karşılaştırması istenmiştir. Buna göre var olan hatalar düzeltilerek eksiklikler tamamlanmıştır. Görüşme dökümlerinin satır sayıları belirtilerek görüşme yer, saat ve süre bilgileri eklenmiştir. Görüşme dökümleri sonrasında analiz formu oluşturulmuştur. ‘Örnek Analiz Formu’na Ek-5’te yer verilmiştir. Oluşturulan forma göre araştırmacı ve iki uzman kişi eş zamanlı birbirlerinden bağımsız olarak kodları oluşturmuşlardır. Katılımcılardan elde edilen veriler temel alınarak kodlar geliştirilmiştir. Kodlama yapılırken alanyazında var olan kavramlara uygun olmasına dikkat edilmiştir.

- **Tematik çerçeveye göre verilerin işlenmesi:** Bu aşamada daha önce oluşturulan çerçeveye göre veriler düzenlenir, anlamlı ve mantıklı bir biçimde bir araya getirilir. Araştırmanın analizinde önceki aşamada ortaya çıkan kodlar düzenlenerek benzer ve farklı ifadeler belirlenmiştir. Düzenlenen kodlar araştırmacı ve iki uzman tarafından birbirlerinden bağımsız olarak kategorilere ayrılmıştır. Ortaya çıkan kategoriler temalara dönüştürülmüştür. Oluşturulan temalar araştırmacı ve uzman kişiler tarafından temalar altında yer alan kategori ve alt kategorilerin tutarlılığına bakılarak kontrol edilmiştir. Oluşturulan kod ve temalara ilişkin örnek tabloya Ek-6'da yer verilmiştir.
- **Bulguların tanımlanması:** Bu aşamada düzenlenen veriler tanımlanır ve doğrudan alıntılarla desteklenir. Araştırmada elde edilen veriler temalara uygun olarak düzenlenmiştir. Oluşturulan tema ve temalara ilişkin sayısal veriler tablolaştırılmıştır. Elde edilen görüşme verilerinden doğrudan alıntılar verilerek temalar açıklanmıştır.
- **Bulguların yorumlanması:** Son aşamada tanımlanan bulgular açıklanır, ilişkilendirilir ve anlamlandırılır. Bulgular arasında neden-sonuç ilişkisi açıklanarak farklı araştırmalar ile desteklenir. Araştırmada elde edilen bulgular anlaşılır biçimde düzenlenerek yorumlanmıştır. Yorumlanan bulgular alanyazından çeşitli kaynaklarla ilişkilendirilmiştir. Bulguların yorumlanmasında benzer ve farklı yönler ortaya konularak karşılaştırmalar yapılmıştır.

Müzik Merkezi Kontrol Listesi kullanılarak elde edilen veriler görüşme verilerini desteklemek amacıyla betimsel analiz ile ortaya konularak tablo halinde sunulmuştur. Burada temel amaç elde edilen verilerin özet ve yorumlanmış şekilde sunulmasıdır.

3.5. Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmaları

Kirk ve Miller (1986) nitel araştırmada geçerliği araştırmacının araştırdığı olguyu olduğu biçimde olabildiğince yansız gözlemesi ve yansıtması olarak ele almıştır. Geçerliği sağlamak adına toplanan verilerin ayrıntılı olarak raporlanması ve araştırmacının sonuçlara nasıl ulaştığını açıklaması gerekmektedir. Araştırmada görüşme yapılan kişilerden doğrudan alıntılara yer vermek ve bunlardan yola çıkarak sonuçları açıklamak geçerlik için önemli ölçütlerdendir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 255-257).

Araştırmanın iç geçerliğini arttırmada araştırmacı üçgenlemesi yöntemi yaygın olarak kullanılmaktadır. Patton'nun üçgenleme analistleri adını verdiği yöntemde “bir çalışmada iki veya üç kişinin veri analiz sürecinde yer alması ve aynı verileri birbirlerinden bağımsız olarak analiz ettikten sonra elde edilen bulguların karşılaştırılması” söz konusudur (Merriam, 2015, s. 206). Çalışmanın geçerliliğini sağlamak adına veri toplama esnasında öğretmenlere sorular aynı sıra ile yansız bir biçimde yöneltilmiş veriler arasında tutarlılık sağlanmaya çalışılmıştır. Veri analizi sırasında görüşme dökümleri araştırmacı dışında iki kişiye daha gönderilerek kodlama yapmaları istenmiştir.

Dış geçerlik araştırma sonuçlarının genellenebilirliği ile ilişkili bir durumdur. Genellenebilirliği arttırmada izlenen yollardan biri örneklem seçiminde azami çeşitlilik sağlamaktır. Örnekleme azami çeşitlilik sağlanması ile çalışma daha fazla alanda ve farklı amaçlar için kullanılabilir hale gelecektir. Tesadüfi olmayan amaçlı örneklem seçimi çeşitliliğin sağlanmasında araştırmacıya yardımcı olur (Merriam, 2015, s. 215-221). Bu çalışmada amaçlı örnekleme yöntemi ile il merkezinde bulunan her anaokulundan bir öğretmen seçilmiş ve dış geçerlik arttırılmaya çalışılmıştır.

Güvenirlilik, yapılan araştırmanın tekrarlanması halinde aynı sonuçlara ulaşıp ulaşılmaması ile ilgilidir. Sosyal bilimlerde araştırmanın aynen tekrarı mümkün değildir. Çünkü insan davranışı durağan değil, değişen ve karmaşık yapıdadır. Bu nedenle nitel araştırmalarda güvenirlilik farklı bir anlam kazanmaktadır. Nitel yaklaşım her araştırmacının olayları algılama ve yorumlama şeklinin farklı olabileceğini kabul etmektedir. Nitel araştırmanın temel özellikleri güvenirliliğe ilişkin bazı ölçütler ile çelişse de bu kapsamda alınabilecek bazı önlemler mevcuttur. Bu önlemlere göre öncelikle araştırmacı kendi konumunu açık şekilde tasvir etmelidir. Sonrasında veri kaynağı olan bireylerin açık bir biçimde tanımlanması gerekmektedir. Bu şekilde benzer araştırma yapacak araştırmacılara yol göstermesi sağlanır. Bir sonraki önlem verilerin elde edildiği sosyal ortamın tanımlanması ve açıkça ortaya konulmasıdır. Verilerin analizinde kullanılan kavramsal çerçeve ve varsayımların açık bir biçimde ifade edilmesi bir diğer önlemdir. Son olarak veri toplama ve analiz yöntemlerine ilişkin ayrıntılı açıklama yapmak önemlidir (Yıldırım ve Şimşek, 2006, s. 260-261). Güvenirliğin arttırılması adına araştırmanın çalışma grubu, veri toplama süreci ve veri analizi aşamaları detaylı bir biçimde açıklanmaya çalışılmıştır.

Araştırmanın kodlayıcı güvenirliği hesaplanmasına yönelik; öncelikle üç kodlayıcı birbirinden bağımsız olarak ham verilerin tamamını kodlamıştır. Verilerin kodlanmasında I. kodlayıcı 98, II. kodlayıcı 100, III. kodlayıcı 96 kod bulmuştur. Bulunan kodlar karşılaştırılarak benzer ve farklı olanlar ayrıştırılmıştır. Benzer kodlar görüş birliği, farklı kodlar görüş ayrılığı olarak adlandırılmaktadır. Farklı kodlar ortaya çıktığında çoğunluğu sağlayan kod kullanılmıştır. Birbirinden ayrı kodlar için kodlayıcıların görüşüne tekrar başvurularak görüş birliği sağlanmıştır. Kodlayıcı güvenirliği için Güvenirlik Kat Sayısı = Görüş Birliği/ Görüş Birliği + Görüş Ayrılığı formülü kullanılarak güvenirlik kat sayısı hesaplanmıştır. Miles ve Huberman (1994) kodlamanın güvenirliği için en az %80 düzeyinde uyum olmasını önermektedirler (Creswell, 2014, s. 253). Buna göre kodlayıcı güvenirliği ile ilgili hesaplanmalar Tablo 3.2’de yer almaktadır.

Tablo 3.2. *Güvenirlik hesaplaması*

Güvenirlik/Kodlayıcı	I ve II	I ve III	II ve III	Ortalama güvenirlik kat sayısı
Görüş birliği	93	89	90	
Görüş ayrılığı	12	17	16	
Güvenirlik kat sayısı	0.88	0.83	0.84	0.85

Tablo 3.2’de görüldüğü üzere güvenirlik kat sayısı I. ve II. kodlayıcı arasında .88, I. ve III. kodlayıcı arasında .83, II. ve III. kodlayıcı arasında .84 olarak bulunmuştur. Üç kodlayıcı arasında güvenirliğin .85 olduğu görülmektedir.

3.6. Etik

Bu bölümde araştırmanın etik ilkelere uygun olarak hazırlandığını belirtmek adına dikkat edilen noktalara yer verilmiştir. Görüşmeler gerçekleştirilmeden önce Anadolu Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ndan onay alınmış, daha sonra Van Valiliği ve Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü’nden gerekli izin yazıları alınmıştır. İzin yazıları Ek-7 ve Ek-8’de yer almaktadır. Alınan izinler Van İl Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından anaokullarına gönderilmiştir. Yapılacak araştırma

ile ilgili öncelikle müdürler bilgilendirilmiş ve müdür izinleri alınmıştır. Daha sonra araştırmaya katılmaya gönüllü olan öğretmenler ile araştırma gerçekleştirilmiştir.

Öğretmenlere görüşme öncesinde araştırmanın basamakları, amacı, nasıl yürütüleceği ve verilerin nasıl çözümleneceği açıkça anlatılmıştır. Görüşme yapılmadan önce katılımcılar ile sohbet edilerek araştırmacı ve katılımcı arasında olumlu atmosfer sağlanmıştır. Araştırmanın gönüllülük esasına dayalı olduğu, istedikleri zaman araştırmadan ayrılacakları ve istemedikleri verilerin çıkartılabileceği katılımcılara açıklanmıştır. Katılımcılardan araştırmanın amacı ve katılımcılardan istenen bilgilerin yazılı olduğu ve çalışmaya gönüllü katıldıklarına dair formu imzalamaları istenmiştir. Gönüllü Katılım İzin Formu Ek-1’de yer almaktadır. Görüşmeler kaydedilirken sessiz ortam sağlanmış, görüşmeyi olumsuz etkileyecek durumlar önlenmiştir. Görüşme yapıldıktan sonra ses kayıtları katılımcılara dinletilerek onaylamadıkları veya çıkarılmasını istedikleri kısımlar belirlenmiştir. Katılımcıların onaylamadığı görüşmeler tekrarlanarak veriler elde edilmiştir. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulmuş, katılımcı isimleri kod numaraları ile ifade edilmiştir. Ayrıca katılımcıların görev yaptıkları okulların isimleri de gizli tutulmuştur.

Araştırma aşamalarında araştırmacının lisansüstü eğitimi sırasında almış olduğu Yaratıcı Dans ve Müzik, Bilimsel Araştırma Yöntemleri ve Bilim Etiği derslerinin öğretilerine dikkat edilmiştir. Yararlanılan tüm kaynaklara atıf verilmiş, bilimsel etik kurallar doğrultusunda araştırma gerçekleştirilmiştir. Araştırmanın ham verileri güvenli bir şekilde koruma altına alınmıştır. Katılımcılardan elde edilen verilerin dökümü eksiksiz olarak yapılmıştır. Verilerin dökümü yapıldıktan sonra uzman bir kişiye gönderilerek kontrolleri sağlanmıştır. Bulgular kısmında katılımcıların cümlelerine sadık kalınmış, herhangi bir değişiklik yapılmadan alıntı yapılmıştır. Araştırmanın her aşamasında etik ilkeler göz önünde bulundurulmuştur.

4. BULGULAR

Bu bölümde, araştırmanın ana ve alt amaçları doğrultusunda görüşmeler ve müzik merkezi kontrol listelerinden elde edilen bulgulara yer verilmektedir. Bulguların sunumunda araştırmanın amaçları temel alınmıştır.

4.1. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Etkinlikleri ve Bu Etkinliklerin Önemi Konusundaki Görüşleri

Araştırmanın katılımcı grubunu oluşturan öğretmenlerin müzik etkinlikleri ve bu etkinliklerin önemi konusundaki görüşlerini almak üzere görüşmeler sırasında kendilerine ‘Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerinin yeri ve önemi konusunda ne düşünüyorsunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar analiz edildiğinde Tablo 4.1’de yer alan temalara ulaşılmıştır.

Tablo 4.1. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin yeri ve önemine ilişkin görüşleri*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin yeri ve önemine ilişkin görüşleri	N
Eğitim sürecini destekler	16
Gelişim alanlarını destekler	15
Önemli ve gereklidir	12
Ritim duygusunu geliştirir	4
Kavramların kazandırılmasına yardımcı olur	3
Toplam	50

Tablo 4.1’de görüldüğü gibi okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerinin yeri ve önemi konusunda öğretmenlerin 16’sı ‘eğitim sürecini destekler’, 15’i ‘gelişim alanlarını destekler’, 12’si ‘önemli ve gereklidir’, 4’ü ‘ritim duygusunu geliştirir’, 3’ü ‘kavramların kazandırılmasına yardımcı olur’ şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Müzik etkinliklerinin eğitim sürecini desteklemesi ile ilgili görüş bildiren öğretmenlerden Ö.18 görüşlerini ‘...eğlenceli öğreniyorlar ve daha çok akıllarında kalıyor.’, Ö.17 ‘Hem öğrenmeleri için hem de bazı kavramların daha iyi oturması için kullanıyorum.’, Ö.10 ‘Müzik etkinlikleri çocukların kendilerini daha kolay ifade etme, eğlenerek öğrenme bakımından bu etkinlikleri daha kolay barındırıyor.’, Ö.21 ise

‘..yemekhaneye inerken bile şarkıyla hani şarkı eşliğinde iniyoruz bu çocuklar için bir motivasyon oluyor eğlenceli geçiyor.’ şeklinde ifade etmişlerdir.

Müzik etkinliklerinin çocukların gelişim alanlarını desteklediğini düşünen öğretmenlerde görüşlerini şöyle dile getirmişlerdir: Ö.5 *‘Çocukta bir kere ses farkındalığının oluşması için önemli görüyorum.’*, Ö.25 *‘Bir müzik aleti öğrenmenin zeka gelişimine artı iki puan olduğunu ben biliyorum, doğru mudur bilmiyorum ama bunu düşünerek önemli olduğunu düşünüyorum.’*, Ö.4 *‘...müziğin de katılması önemli. Özellikle ritim, ses, sesi anlama vs. o açıdan hem bilişsel gelişim açısından da çok önemli olduğunu düşünüyorum.’*, Ö.5 *‘... el göz koordinasyonu açısından da yararlı olabileceğini düşünüyorum. Çünkü mesela ksilofon da yani elini kullanıyor. Motor becerileri de aslında işin içine kalabiliriz. Çocuk orada sonuçta ellerini kullanıyor.’*

Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerini önemli ve gerekli olduğu görüşünü paylaşan öğretmenlerden Ö.26 düşüncelerini *‘Ben çok önemli olduğunu düşünüyorum çünkü gerçekten bu yaş grubunda önemli olan oyunu öğretmek ve müzik bunun bir parçası olduğunu düşünüyorum.’* biçiminde ifade ederken, Ö.25 *‘Bence önemlidir yani yer verilmesi gerekir.’* şeklinde görüş bildirmiştir.

Müzik etkinliklerinin çocuklarda ritim duygusunu geliştirdiğine dair Ö.1 *‘Ritim duygusunu geliştirmek için, ses geliştirmek kulağını geliştirmek açısından müzik eğitiminin müzik merkezinin inanılmaz bir etkisinin olduğuna inanıyorum.’*, Ö.8 ise *‘Sadece sözcüklerle değil özellikle dediğim gibi vurgularda o ritim duygusunun gelişmesi yönünden yapılması gerekiyor.’* diyerek görüşlerini belirtmişlerdir.

Müzik etkinliklerinin kavramların kazandırılmasına yardımcı olduğu yönünde görüş bildiren öğretmenlerden Ö.17 *‘Bazı kavramların daha iyi oturması için kullanıyorum bu etkinliği, içinde geçen eğitici cümleler sözler onlara yol göstermiş oluyor.’* biçiminde görüşlerini dile getirmiştir.

4.2. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerini Planlarken, Uygularken ve Değerlendirirken Dikkat Ettikleri Noktalar

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini planlarken, uygularken ve değerlendirirken nelere dikkat ettiklerini belirlemek üzere kendilerine 3 ana soru ve bazı alt (sonda) sorular yöneltilmiştir. Öğretmenlerin sorulara verdikleri yanıtlar analiz edilerek ulaşılan temalar aşağıda sunulmuştur.

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri temel noktaları belirleyebilmek için öncelikle kendilerine ‘Müzik etkinliklerini planlarken nelere dikkat ediyorsunuz?’ sorusu yöneltilmiş alınan yanıtlara göre oluşturulan temalara Tablo 4.2’de yer verilmiştir.

Tablo 4.2. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri noktalar*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri noktalar	N
Hazırbulunuşluğu dikkate alma	11
Ritim çalışmalarına özen gösterme	8
Dil gelişimine destek olarak planlama	5
Materyal kullanmaya çalışma	5
Şarkı seçimine dikkat etme	5
Bütünleştirilmiş etkinlik olmasına çaba gösterme	4
Çocukların ilgisine yönelik hazırlık yapma	4
Konu bütünlüğü sağlama	4
Kazanım ve göstergeler doğrultusunda hareket etme	2
Eğitim sürecine destek olarak kullanma	1
Toplam	49

Tablo 4.2’de görüldüğü gibi, 11 öğretmen çocukların hazırbulunuşluğunu dikkate aldıklarını, 8 öğretmen ritim çalışmalarına özen gösterdiklerini, 5 öğretmen materyal kullanmaya çalıştıklarını, 5 öğretmende dil gelişimine destek olarak bu etkinlikleri planladıklarını belirtmişlerdir. Bu soruya öğretmenlerden 5’i şarkı seçimine dikkat ettiği, 4 öğretmen bütünleştirilmiş etkinlik planlamaya çaba gösterdiği, 4 öğretmen çocukların ilgi ve sevgisine yönelik planlama yapmaya çalıştığı yönünde yanıtlar vermişlerdir. Ayrıca 4 öğretmen konu bütünlüğünü sağlamaya, 2 öğretmen kazanım ve göstergeler doğrultusunda hareket etmeye ve 1 öğretmen ise eğitime uygun destek olarak kullanmaya dikkat ettikleri yanıtını ön plana çıkarmışlardır.

Çocukların hazırbulunuşluğunu dikkate alma konusunda öğretmenlerden Ö.6 ‘Çocukların yaş gruplarına, gelişimsel özelliklerine, bireysel farklılıklarına amaç ve kazanımlarımıza...’, Ö.21 ‘Çocukların ilgi ihtiyaçlarına göre onları hani hazır bulunuşlarına...’ dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Ritim çalışmalarına özen gösterdiğini belirten öğretmenlerden Ö.2 ‘Birkaç tane aletle, masadan ritim oluşturmalarını önemsiyorum...’ gibi benzer ifadelerle yer vermişlerdir. Dil gelişimine destek olarak planlama yaptıklarını belirten öğretmenlerden Ö.12 ‘Mutlaka işitme etkinliği

kullanıyorum. Diyafram ya da boğaz çalıştırmak, çalışıyorum. Özellikle üflemeli etkinlikler, seslendirmeler, agulamalar kullanıyorum böyle garip garip sesler çıkarmalarını istiyorum burada boğazlarının veya ses tellerinin çalışması, üfleme etkinlikleri bol bol, üflemeli oyunlar oynatıyorum.’ şeklinde görüşlerini ifade etmiştir.

Müzik etkinliklerini planlarken materyal kullanmaya çalıştığını belirten öğretmenlerden Ö.18 ‘Mümkün olduğunca okuldaki materyali kullanmaya çalışıyorum çünkü buradaki çocuklar bunları yakından hiç görmüyorlar hep televizyondan görüyorlar hani burada böyle küçük gitarlar görmek, darbukalar görmek, marakaslarla müzik yapmak falan çok hoşlarına gidiyor.’, Ö.25 ‘Bir de müzik aletlerini kullanarak, sadece şarkı söyleyerek değil de alet kullanarak yapmaya dikkat ediyorum.’ şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. Şarkı seçimine dikkat ettiğini söyleyen öğretmenlerden Ö.20 ‘...daha anlaşılabilir olanları tercih ediyorum ve çok böyle yavaş müzikler değil daha hareketli olmasını istiyorum daha iyi oluyor.’, Ö.26 ‘Çok uzun şarkı olmamasını istiyorum mesela ona dikkat ediyorum, çocuklar tarafından kolay telaffuz edilebilecek, çocukların ilgisini çekebilecek, hani ritmik olarak güzel bir ritme sahip olsun istiyorum o şekilde ona dikkat ediyorum.’ şeklinde görüşlerini ifade etmişlerdir.

Müzik etkinliklerini planlarken bütünleştirilmiş etkinlik şeklinde olmasına çaba sarf ettiğini belirten öğretmenlerden Ö.15 ‘Ben etkinlikleri planlarken açıkçası bütünleşik yani bütünleştirilmiş etkinlikler kullanmaya çalışıyorum.’ şeklinde görüş belirtmiştir. Çocukların ilgilerine yönelik hazırlık yapmaya özen gösterdiğini söyleyen öğretmenlerden Ö.11 görüşlerini ‘Çocukların seveceği bir müzik kullanmaya özenmeye gösteriyorum mesela kendi öğrettiğim şarkıları bile kendim bile sıkılmayacağım, sözlerinin çok akıcı, çocukların hemen dikkatini çekebilecek, anlayabilecek, öğrenebilecek klasik eski okul öncesi şarkıları var ya...’ şeklinde ifade etmiştir.

Müzik etkinliklerini planlarken konu bütünlüğünü sağlamaya dikkat ettiğine ilişkin görüş bildiren öğretmenlerden Ö.16 ‘Daha çok dediğim gibi işlediğim temaya uygun olmasına... onların istekleri doğrultusunda bunları çalışmalara dahil ediyorum.’, Ö.17 ise ‘O gün hangi kavram varsa ona göre yapmaya çalışıyoruz.’ şeklinde görüşlerini açıklamıştır. Kazanım ve göstergeler doğrultusunda hareket ettiğini belirten öğretmenlerden ikisi görüşlerini şu şekilde ifade etmişlerdir: Ö.13 ‘Ben planlama yaparken birincisi göstergelerden yola çıkıyorum. Hiç ele almadığım gösterge varsa önceliği onlara veriyorum.’, Ö.24 ‘Kazanımlarım, göstergelerime bakıyorum, neyi hedefliyorum ona bakıyorum.’ Müzik etkinliklerini planlarken eğitime destek olarak

kullanmaya çalıştığını belirten Ö.16 ‘*Öncelikle eğitim aşamasına uygun nitelikte olması, onu destekler nitelikte olmasına dikkat ediyorum.*’ ifadesini kullanmıştır.

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri temel noktalarla ilgili olarak kendilerine “Müzik etkinlikleri kapsamında en çok hangi çalışmalara yer veriyorsunuz?” sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlardan oluşturulan temalar Tablo 4.3’te verilmiştir.

Tablo 4.3. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri kapsamında en çok yer verdikleri çalışmalar*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri kapsamında en çok yer verdikleri çalışmalar	N
Ritim çalışmaları	19
Şarkı söyleme ve dinletme	16
Müzikli drama	5
Ses ayırt etme çalışmaları	2
Toplam	42

Tablo 4.3’te görüldüğü üzere katılımcı öğretmenlerin müzik etkinlikleri kapsamında en çok yer verdikleri çalışmalara ilişkin; 19’unun ritim çalışmaları, 16’sının şarkı söyleme ve dinletme, 5’inin müzikli drama ve 2’sinin ses ayırt etme çalışmalarını tercih ettikleri görülmektedir.

Ritim çalışmaları yaptıklarını belirten öğretmenler; ‘*Ritim çalışmalarına, en fazla ona yer veriyorum.-Ö.4*’, ‘*Yani ritimle daha bağdaştırıyorum herhangi bir mesela şarkı verecek isem ya da bir müzik aletini tanıttığım isem ritimle başlayıp ritim ile devam ediyorum.-Ö.7*’, ‘*Ben en çok ritim çalıştırması yaptırmayı seviyorum çocuklarla beraber. Özellikle de bu elektro gitarla ritim birbirini çok tutuyor, güzel oluyor yani.-Ö.13*’ biçiminde görüşlerini belirtmişlerdir.

Şarkı söyleme ve dinletme çalışmaları yaptıklarını belirten öğretmenlerden Ö.1 ‘*Şimdi genelde ağırlıklı müzik dendi mi şarkı söylemek geliyor aklıma*’, Ö.2 ‘*Daha çok şarkı söyleme üzerinde...*’, Ö.17 ‘*Bizim maalesef çok fazla materyalimiz olmadığı için çok fazla ritim çalışması ya da enstrüman çalışmaları yapamıyoruz ne yazık ki çok üzücü bir durum ama daha çok sözlü olarak dinliyoruz, söylüyoruz*’ şeklinde ifade etmişlerdir.

Müzikli drama çalışmalarına yer verdiklerini belirten öğretmenler görüşlerini şu şekilde belirtmişlerdir: ‘*Hareketle drama tarzı müziğe göre hareketi yap o şekilde.*-Ö.2’, ‘*Müzikli dramatizasyon tarzı ses ve müzikleri kullanıyoruz.*-Ö.6’, ‘*Dramalar da uygulayabiliyoruz, hani şarkılı dramalar. İşte şarkıyı söylerken hareketleri yapıyorsun. Ront tarzında.*-Ö.1’

Ses ayırt etme çalışmalarına yer verdiğini dile getiren öğretmenlerden Ö.12 ise görüşlerini ‘*Mutlaka işitme çalışıyorum, neler duyuyoruz şeklinde*’ sözleriyle belirtmiştir.

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini planlarken dikkat ettikleri temel noktalarla ilgili olarak kendilerine ‘Etkinlik öncesinde ne gibi hazırlıklar yapıyorsunuz? Etkinlik için nasıl bir eğitim ortamı hazırlıyorsunuz?’ soruları yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlardan oluşturulan temalar Tablo 4.4’te verilmiştir.

Tablo 4.4. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin etkinlik öncesinde yaptıkları hazırlıklar ve eğitim ortamı düzeni ile ilgili görüşleri*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin etkinlik öncesinde yaptıkları hazırlıklar ve eğitim ortamı düzeni ile ilgili görüşleri	N
Materyal hazırlığı yapma	10
Ortamı etkinliğe hazırlama	8
Müziği dinletme	6
Şarkı konusuna hazırlık yapma	4
Çocukları güdüleme	4
Müziğe uygun hareket belirleme	4
Ön hazırlık yok	2
Toplam	38

Tablo 4.4’te görüldüğü gibi etkinlik öncesinde yapılan hazırlıklar ve eğitim ortamının düzenine ilişkin 10 öğretmen materyal hazırlığı yaptıkları, 8 öğretmen ortamı etkinliğe hazırladıkları, 6 öğretmen müziği dinlettikleri, 4 öğretmen şarkı konusuna hazırlık yaptıkları, 4 öğretmen çocukları güdülemeye çalıştıkları, 4 öğretmen müziğe uygun hareket belirlemeye çalıştıkları yanıtlarını vermişlerdir. 2 öğretmen ise müzik etkinlikleri öncesinde herhangi bir ön hazırlık yapmadıklarını ifade etmişlerdir.

Müzik etkinliği öncesinde materyal hazırlığı yaptığını belirten öğretmenlerden Ö.22 ‘*Malzemeleri toparlıyoruz zaten hepsi bir yerden bizim müzik merkezimiz var,*

orada ki malzemeleri toparlıyoruz’, Ö.4 ise ‘Materyalleri eksikse diğer sınıflardan onları topluyorum.’ biçiminde görüşlerini belirtmişlerdir.

Ortamı etkinliğe hazırlamaya çalıştıklarını belirten öğretmenlerden Ö.8 ‘Ona göre oturtmaya çalışıyorum’, Ö.11 ‘Çocukların dikkatini çekebilmek için öncelikle ortamı düzenlemem gerekiyor. Hani oturarak mı yapalım ayakta mı yapalım masada mı yapalım?’ ifadeleri ile görüşlerini dile getirmişlerdir.

Etkinlik öncesinde şarkıyı veya müziği dinlettiğini söyleyen öğretmenlerin örnek ifadeleri ise şu şekildedir: Ö.2 ‘Ben şarkıyı önceden mırıldanmaya başlıyorum öğreteceğim şarkıyı. Dikkat çektikten sonra işte bir yerden açıyorum telefonumdan ya da bilgisayardan.-Ö.2’, ‘Çocuklar mesela sınıfa geldiği zaman onlara serbest zaman, oyun zamanı dediğimiz zaman da ben müziği açıyorum böyle bir alttan yer ediyorum.-Ö.24’

Müzik etkinliği öncesinde şarkının konusuna hazırlık yaptığını dile getiren öğretmenlerin ifadeleri ise şöyledir: ‘Mesela orman ile ilgili bir şarkı öğreteceksem o gün planın akışına göre ormanla ilgili bilgi veriyoruz, sohbet ediyoruz.-Ö.2’, ‘Öncelikle o konu ile ilgili sözlere anlaşılmayan kelimeler varsa yaş grubum 5 yaş ama birazcık kelime konusunda kelime dağarcığı konusunda sıkıntı yaşayabiliyorum o yüzden daha anlaşılabilir olanları tercih ediyorum.-Ö.20’

Çocukları güdülemeye çalıştığını belirten öğretmenlerden Ö.12 ‘Öğrencilerimi görevlendirmeye çalışıyorum veya şunu yapalım mı diyerek yönlendirip ondan sonra o görevleri onlara vermeye çalışıyorum.’, Ö.26 ise; ‘Çocukları genelde güdülemeye çalışıyorum’ ifadelerini kullanmışlardır.

Müziğe uygun hareket belirleme konusunda Ö.3 ‘Bir de hareketleri varsa hareketleri çalışıyorum.’, Ö.6 ‘Tekerlemeler olabilir işte küçük kısa dörtlükler şeklinde parmak oyunları olabilir...’ şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Müzik etkinlikleri öncesinde herhangi bir ön hazırlık yapmadığı yönünde yanıt veren öğretmenler ise şu ifadeleri kullanmışlardır: ‘Çok bir hazırlık yapmıyorum.-Ö.14’, ‘Müzik etkinliğine hani öyle ekstradan müzik etkinliği şeklinde bakmıyorum.-Ö.15’

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini uygularken dikkat ettikleri temel noktaları belirleyebilmek için kendilerine ‘Müzik etkinliklerini nasıl uyguluyorsunuz? Hangi yöntem ve teknikleri uyguluyorsunuz?’ soruları yöneltmiş alınan yanıtlara göre oluşturulan temalara Tablo 4.5’te yer verilmiştir.

Tablo 4.5. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygularken dikkat ettikleri noktalar*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygularken dikkat ettikleri noktalar	N
Göster yap tekniği kullanma	10
Ritim çalışması yaptırma	10
Teknolojiden yararlanma	9
Doğaçlama yöntemi kullanma	6
Şarkının hareketlerini yapma	4
Etkinliklerle bütünleştirme	4
Oturma düzeni sağlama	3
Müzikli öykü anlatma	2
Enstrüman kullanma	1
Toplam	49

Tablo 4.5’te görüldüğü gibi 10’ar öğretmen müzik etkinliklerini uygularken göster yap tekniği kullanmaya ve ritim çalışması yapmaya özen göstermektedirler. 9 öğretmen bu süreçte teknolojiden yararlandığını, 6 öğretmen doğaçlama yöntemini kullandığını, 4’er öğretmen ise şarkının hareketlerini yapmaya ve etkinlikleri bütünleştirmeye çalıştıklarını belirtmişlerdir. Bu soruya 3 öğretmen oturma düzeni sağlayarak, 2 öğretmen müzikli öykü anlatarak, 1 öğretmen ise enstrüman kullanarak müzik etkinliklerini uyguladıklarını belirtmişlerdir.

Göster yap tekniği uygulayan öğretmenlerden Ö.17 ‘...özellikle şarkı öğretirken çok fazla tekrar yaptırıyorum çocuklar çok unuttukları için, ilk başta bütünüyle dinliyoruz sonra parça parça giderek özellikle her çocuğun ne söylediğine dikkat etmeye çalışıyorum’, Ö.20 ise ‘Parça parça vermeye çalışıyorum daha çok, ilk önce söylüyorum müziği dinletiyorum ...kendim başta söyleyip yavaş yavaş yani şiir şeklinde de ilk başta söylüyorum çünkü kendi kafalarına göre uyduruyorlar sözcükleri’ cümleleriyle görüşlerini açıklamışlardır.

Ritim çalışması yaptırma ile ilgili görüş bildiren öğretmenler; ‘Bedenini, nesneleri ya da ritim aletlerini kullanarak ritim çalışması yapar varsa ritim çalışması yaptırmaya çalışıyorum.-Ö.13’, ‘...hep birlikte söylüyoruz ritim aletleri uygunsa o müziğe hani birkaç çocuğa verip dönüşümlü olarak değiştiriyorum.-Ö.23’ yanıtlarını vermişlerdir.

Teknolojiden yararlanarak müzik etkinliklerini uyguladıklarını dile getiren öğretmenler ‘Ses sistemiyle destekleyerek yüksek sesle şarkıyı dinlediğimiz de oluyor. Öncesinde hani ben söylerim ya da cd den dinleriz.-Ö.5’, ‘...bilgisayardan açmamım

sebebi ben söylüyorum tekrar diyorlar ama biraz kalıcı olmalı altta müzik olmadığında zaman unutuyorlar.-Ö.19’ biçiminde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Müzik etkinliklerini uygularken doğaçlama yöntemini kullandığını dile getiren öğretmenler görüşlerini şu sözlerle dile getirmişlerdir: ‘Yöntem teknik açısından da biraz spontan geliyor müzik etkinlikleri bir okuma yazmaya hazırlık etkinlikleri gibi değil.-Ö.16’, ‘Kullandığım yöntem ve teknikler genelde doğaçlama oluyor. Yani o anki çocuklar enerjiklerse eğer müzik aletleriyle, eğer enerjik değillerse durgunlarsa daha düz bir şekilde vermeye çalışıyorum.-Ö.8’

Şarkıların hareketlerini yaptıklarını belirten öğretmenlerden Ö.2 ‘Bir de ben hareketle bütünleştiriyorum onu. Şarkının sözünü unutsa bile hareketten aklına geliyor.’ şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Etkinlikleri bütünleştirerek uygulayan öğretmenlerden Ö.10 ‘Müzik etkinliklerini genellikle diğer etkinliklerle birleştirerek yer veriyorum.’ şeklinde yanıt vermiştir.

Müzik etkinliklerini uygularken oturma düzeni sağlamaya özen gösterdiğin belirten öğretmenlerden Ö.14 ‘Biraz sınıf ortamını ona uydurmaya çalışıyoruz.’ yanıtını vermiştir.

Müzikle öykü anlatma yöntemi ile etkinlikleri uygulayan öğretmenlerden ise Ö.24 ‘Hikayeyle birleştirmeyi seviyorum genelde yani Türkçe dili mesela ayrı hikâye çoğu zaman okuma yaptığım o müzikleri önce bir hikaye benim elimde bir evrak olmasına gerek yok önce hikayeleştiriyorum işte.’ şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Enstrüman kullanarak müzik etkinliğini uygulayan Ö.13 ise ‘Mesela bateriyi kullanarak bize bunu nasıl gösterebilirsin? Ya da mesela okulda bulunan işte orgtur, bateridir, işte flüttür bütün bunları toplayıp çocuklara verip grup oluşturup mesela bir parça çalmalarını isteyebiliyorum.’ şeklinde görüşünü bildirmiştir.

Tablo 4.6. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygulama sıklığı

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini uygulama sıklığı	N
Haftada 2-3	12
Her gün	6
Haftada 1	6
2 haftada 1	2
Toplam	26

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini uygularken dikkat ettikleri temel noktaları belirleyebilmek için kendilerine ayrıca ‘Müzik etkinliklerini ne sıklıkta uyguluyorsunuz?’ sorusu yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar yukarıda yer alan Tablo 4.6’da görülmektedir. Buna göre müzik etkinliklerini ne sıklıkla uyguladıkları sorusuna 12 öğretmen haftada 2-3 kez, 6 öğretmen haftada 1 kez, 6 öğretmen her gün, 2 öğretmen 2 haftada 1 kez şeklinde yanıt vermişlerdir.

Öğretmenlerin yanıtlarına ilişkin ifadeleri şöyledir: Ö.6 ‘Her gün yer veriyorum’, Ö.15 ‘Yani şunu söyleyebilirim haftada üç gün alıyoruz plana.’, Ö.20 ‘Ben hafta içinde yani bir şarkı öğretmeye çalışıyorum her hafta şeklinde yapıyorum’, Ö.4 ‘Ayda 2 defa olur en fazla’.

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini uygularken dikkat ettikleri temel noktaları belirleyebilmek için kendilerine ‘Müzik etkinliğini bütünleştirdiğiniz etkinlikler var mı? Hangi etkinlikler ile bütünleştiriyorsunuz?’ soruları yöneltilmiştir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtlar Tablo 4.7’de görülmektedir.

Tablo 4.7. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliği ile bütünleştirdikleri etkinlikler

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliği ile bütünleştirdikleri etkinlikler	N
Türkçe	15
Oyun	11
Sanat	6
Drama	5
Fen	4
Matematik	3
Tüm etkinlik türleri	3
Okuma yazma	1
Toplam	48

Tablo 4.7’de görüldüğü gibi öğretmenlerden 15’i Türkçe, 11’i oyun, 6’sı sanat, 5’i drama, 4’ü fen, 3’ü matematik, 3’ü tüm etkinlik türleri ve 1’i ise okuma yazmaya hazırlık etkinliği ile müzik etkinliklerini bütünleştirdiklerini dile getirmişlerdir.

Öğretmenler müzik etkinliği ile Türkçe etkinliğini bütünleştirmelerine yönelik olarak görüşlerini Ö.17 ‘Daha çok Türkçe dil etkinliğiyle ben bütünleştiriyorum onu onun ardından yapıyoruz’; oyun etkinliği ile bütünleştirmelerine ilişkin Ö.23 ‘Evet

oyunda oluyor özellikle bazen hikayede de oluyor'; sanat etkinliği ile bütünleştirmelerine yönelik olarak Ö.7 'O gün sadece müzik etkinliğini aldıysam bir öncesinde onunla ilgili bir sanat etkinliği mutlaka olmuş oluyorum' biçiminde dile getirmişlerdir. Öğretmenler müzik etkinliğini drama etkinliği ile bütünleştirmelerine yönelik görüşlerini Ö.16 'Müzik etkinliğini daha çok drama çalışmalarıyla etkinleştirebiliyorum, birleştirebiliyorum, bütünleştirebiliyorum. Dramaya yakıştığını düşünüyorum.'; fen etkinliği ile bütünleştirmelerine yönelik görüşlerini Ö.15 'Fen etkinliği ile bütünleştirdiğimiz oluyor sağlıklıdır, geri dönüşümdür ...'; matematik etkinliği ile bütünleştirmelerine yönelik görüşlerini ise Ö.18 'Ben daha çok şey bilişsel etkinlikler ile yani matematik etkinlikleri ile bütünleştiriyorum' şeklinde ifade etmişlerdir. Müzik etkinliklerini tüm etkinlik türleri ile bütünleştirdiklerini dile getiren öğretmenler görüşlerini Ö.3 'Hepsiyle bütünleştiriyorum. Ayırdığım yok aslında'; okuma yazmaya hazırlık etkinliği ile bütünleştiren öğretmen ise Ö.5 'Okuma yazmaya hazırlık çalışmalarıyla olabilir hani sesleri verirken sadece hani yazılı olarak vermiyoruz. Sadece hani ses tanıma aşamasında şey şarkılar var onları mesela çocuklarla dinliyoruz tekrar ediyoruz. Yani okuma yazmayla da birleştiriyorum.' şeklinde ifadeler ile dile getirmişlerdir.

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini değerlendirirken dikkat ettikleri temel noktaları belirleyebilmek için kendilerine 'Müzik etkinliklerini değerlendirirken nelere dikkat ediyorsunuz?' sorusu yöneltilmiş alınan yanıtlara göre oluşturulan temalara Tablo 4.8'de yer verilmiştir.

Tablo 4.8. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini değerlendirirken dikkat ettikleri noktalar

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerini değerlendirirken dikkat ettikleri noktalar	N
Soru yanıt yöntemi kullanma	9
Çocukların şarkıya olan ilgisi	7
Çocukların şarkıyı ezberlemesi	7
Kazanımların gerçekleşme durumu	7
Değerlendirme yapılmıyor	2
Resim yaptırma	1
Toplam	33

Tablo 4.8’de görüldüğü gibi müzik etkinliklerini değerlendirirken 9 öğretmen soru yanıt yöntemini kullanmaya, 7’şer öğretmen çocukların şarkıya olan ilgisine, ezberlemesine ve kazanımların gerçekleşme durumlarına, 1 öğretmen ise resim yaptırmaya özen göstermektedir. 2 öğretmen ise müzik etkinliklerinde değerlendirmeye yer vermediklerini dile getirmişlerdir.

Müzik etkinliklerini değerlendirirken soru yanıt yöntemi kullandığını belirten öğretmenlerden Ö.10 ‘*Müzik etkinliklerini değerlendirirken genellikle soru cevap yöntemini kullanıyorum.*’, Ö.14 ise ‘*Çocuklar işte biz ne yaptık, burada amacımız neydi? İlk önce eğlendiniz mi, sizin için nasıldı, ne yaptık? Bunları bu şekilde sorguluyorum.*’ şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir.

Çocukların şarkıya olan ilgilerine dikkat ettiklerini belirten öğretmenlerden Ö.9 ‘*Çocukların şey olayına bakıyorum gerçekten hani şarkıyı sevip sevmediklerini hani eğlenip eğlenmediklerini soruyorum özellikle.*’, Ö.21 ise ‘*Yani değerlendirmeyi çocuklar sevdilerse mutlularsa benim için zaten o en büyük değerlendirme olmuş oluyor*’ sözleriyle görüşlerini bildirmişlerdir.

Çocukların şarkıyı ezberlemesini değerlendirmede dikkat edilen noktalar arasında gören öğretmenlerden Ö.5 ‘*Mesela o şarkıyı öğrenme onu daha sonra tekrar edebilme becerisi bunu göz önüne alıp değerlendiriyorum.*’, Ö.9 ‘*...bir şarkı söylediğimiz zaman hani planda da yer alıyor evet bize çok hoş gelebiliyor ama çocuğa bunu söylemek öğrenmek işkence olabiliyor. Buna dikkat ediyorum. Öğrenmiş mi öğrenmemiş mi? Hani hangi şarkıyı söylemiştik hatırlayabiliyor mu?*’ biçiminde düşüncelerini ifade etmişlerdir.

Kazanımların gerçekleşme durumunu değerlendirmede göz önünde bulundurduğunu belirten öğretmenlerden Ö.7 ‘*...kazanım göstergeye uydu mu? Yani amacına uygun oldu mu? Çocuklar başarılı bir şekilde bu ritim çalışmalarını yaptı mı? Bunu değerlendirmeye alıyorum*’, Ö.11 ‘*Çocuklara mesela kazanım göstergelerimiz var. Onların ne kadarına ulaştığımızı, hazırladığım etkinlik çocuklara ne kadar uygun? Çocuklar o gün etkinlikten zevk aldı mı, ikimiz birlikte zevk alabildik mi?*’ ifadeleri ile görüşlerini belirtmişlerdir.

Değerlendirme sürecinde resim yaptırmaya yer verdiğini belirten öğretmen Ö.25 ise görüşlerini ‘*Bazen bir şeyler çizerek bazen sadece soru-cevap şeklinde yapabiliyorum yani değerlendirmeyi bu şekilde.*’ yanıtını vermiştir.

Müzik etkinliklerinde değerlendirmeye yer vermeyen öğretmenler görüşlerini ‘Yani değerlendirme ölçütleri falan kullanmıyorum açıkçası.-Ö.16’, ‘Yani açıkçası küçük yaş grubunda değerlendirmeye çok yer vermiyorum.-Ö.18’ şeklinde ifade etmişlerdir.

4.3. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıflarında Müzik Merkezini Düzenleme Durumları

Öğretmenlerin müzik merkezini nasıl düzenlediklerini belirleyebilmek için öncelikle görüşmeler sırasında kendilerine sorular yöneltilmiş daha sonra ‘Müzik Merkezi Kontrol Listesi’ kullanılarak sınıflarında yer alan müzik merkezleri incelenmiştir.

Görüşmeler sırasında öğretmenlere ilk olarak ‘Sınıfınızda müzik merkeziniz var mı?’ sorusu yöneltilmiş ve öğretmenlerden 20’sinin bu soruya ‘evet’ 6’sının ise ‘hayır yok’ yanıtını verdikleri görülmüştür. Sınıfında müzik merkezi bulunduğunu söyleyen öğretmenlere ‘Müzik merkezini düzenlerken nelere dikkat ediyorsunuz?’ sorusu yöneltilmiş alınan yanıtlara göre oluşturulan temalara Tablo 4.9’da yer verilmiştir.

Tablo 4.9. Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezini düzenlerken dikkat ettikleri noktalar

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezini düzenlerken dikkat ettikleri noktalar	N
Konumuna dikkat etme	9
Çocuklara uygun şekilde düzenleme	9
Materyal çeşitliliğine önem verme	6
Dikkat ve ilgi çekici olmasına özen gösterme	4
Materyal düzeni sağlama	2
Materyallerin güvenliğini sağlama	1
Toplam	31

Tablo 4.9’da görüldüğü gibi, 9 öğretmen müzik merkezini düzenlerken konumuna dikkat ettiklerini, 9 öğretmen çocuklara uygun şekilde düzenlemeye özen gösterdiklerini, 6 öğretmen ise materyal çeşitliliğine önem verdiklerini belirtmişlerdir. Müzik merkezinin düzenlenmesine yönelik olarak, 4 öğretmen dikkat ve ilgi çekici

olmasına özen gösterdiklerini, 2 öğretmen materyal düzeni sağlamaya, 1 öğretmen ise materyal güvenliğini sağlamaya önem verdiklerini dile getirmişlerdir.

Müzik merkezini düzenlerken konuma dikkat ettiğini belirten öğretmenlerden Ö.3 *‘Konumu blok merkezinin yanında yani hareketli merkezin yanına koymayı tercih ettim.’*, Ö.16 *‘Okuma yazma köşesi gibi, kitap köşesi gibi sessiz olanlardan daha uzak bir yerde olmasına özen gösteriyorum.’* şeklinde dile getirmişlerdir.

Merkezi çocuklara uygun şekilde düzenlemeye özen gösterdiğini belirten öğretmenlerden Ö.8 *‘Müzik aletlerinin çocukların seviyesine uygun olmasını dikkat etmeye çalışıyoruz. Atıyorum boyutları olsun, şekilleri olsun sağlamlığı, güvenilirliği olsun onların seviyesinde olmasını dikkat etmeye çalışıyorum.’* biçiminde düşüncelerini belirtmiştir.

Materyal çeşitliliğine önem verdiğini belirten öğretmenlerden Ö.11 *‘Hep bildiğimiz ksilofon, çelik üçgen, marakas başka da hani mesela interneti açıp baktığımızda o kadar farklı ritim aletleri var ki onların hiçbirisini okul olarak görmedik. Hani isterdim böyle farklı ritim aletlerini de çocukların kullanmasını.’*, Ö.12 *‘...eğitim programımızda müzik merkezi yer alıyor. Bunu yaparken temel bazı şeyleri temin ettik. Bunun dışında da kendimiz zaman zaman bu tür materyaller yapıp ekleyerek zenginleştirmeye çalışıyoruz’* sözleri ile düşüncelerini dile getirmişlerdir.

Müzik merkezinin dikkat ve ilgi çekici olmasına özen gösteren öğretmenlerden Ö.24 *‘Çocukların dikkatini çekebileceği yani onların göz hizasında olması önemli.’* şeklinde görüş bildirmiştir.

Materyal düzeni sağlama ile ilişkilendirilen cümlelere örnek olarak Ö.8 *‘...materyaller tamamen olduktan sonra zaten çocuklar kendi zevklerine göre düzenliyorlar. Eğer kendi kafanıza göre düzenlerseniz çocukların hiç ilgisini çekmeyebilir ama çocukların istediği bir şekilde düzenlerseniz ilgisini çeker’* biçiminde görüşlerini dile getirmiştir.

Müzik merkezindeki materyallerin güvenliğini sağlama ile ilgili olarak Ö.24 *‘Mesela diyorum elinle ritim tutabilirsin, bak böyle ses çıkıyor ya da işte marakas böyle birbirine vurarak çalınmaz bunlar. İşte marakas tek başına salladığında ses çıkar. Böylelikle korumayı öğretiyorum onlara’* ifadesini kullanmıştır.

Öğretmenlerin sınıflarında ‘Müzik Merkezi Kontrol Listesi’ kullanılarak yapılan inceleme çalışmalarında öncelikle müzik merkezinin bulunma durumu ve konumunun uygunluğuna dikkat edilmiştir. Daha sonra müzik merkezlerinin bulunduğu sınıflarda

müzik çalışmaları için uygun ortam bulunup bulunmadığı incelenmiştir. Elde edilen veriler Tablo 4.10’da verilmiştir.

Tablo 4.10. *Müzik merkezlerinin bulunma durumu, konumu ve müzik çalışmaları için uygun ortam bulunma durumuna ilişkin özellikler*

Özellikler	N
Sınıflarda Müzik Merkezinin Bulunma Durumu	
Var	20
Yok	6
Müzik Merkezinin Konumu	
Uygun	14
Uygun değil	6
Müzik Çalışmaları İçin Uygun Ortam Bulunma Durumu	
Var	15
Yok	5

Tablo 4.10’da görüldüğü gibi, öğretmenlerden 20’sinin sınıfında müzik merkezi bulunduğu, 6’sının sınıfında ise bulunmadığı belirlenmiştir.

Müzik merkezi bulunan 20 sınıftan 14’ünde merkezlerin konumunun uygun olduğu, 6’sının uygun olmadığı belirlenmiştir. Merkezlerin uygun olmasında aranan kriter, çocukların merkeze ve materyallere ulaşmaları açısından çocukların fiziksel özelliklerine uygun olması olarak belirlenmiştir. Merkezlerin konumunun uygun olmaması ise çocukların merkeze ve materyallere ulaşamayacağı şekilde konumlandırılmasından kaynaklanmaktadır.

Merkezde müzik çalışmaları için uygun ortam olup olmamasında; merkezin diğer merkezlere olan uzaklığı, çocukların birbirlerini rahatsız etmeyecek şekilde müzik aletlerini kullanma durumları dikkate alınmıştır. Buna göre müzik merkezi bulunan sınıflarda müzik çalışmaları için uygun ortama sahip 15 sınıf olduğu ortaya çıkmıştır. 5 sınıfta yer alan merkezlerin ise müzik çalışmaları için uygun ortama sahip olmadıkları belirlenmiştir.

Müzik merkezi bulunan 20 sınıfta, müzik merkezinde bulunması önerilen materyaller ‘Müzik Merkezi Kontrol Listesi’ kullanılarak inceleme yapılmıştır. İnceleme çalışmalarında materyallerin var olup olmamaları incelenmiş ve çocukların

gelişimlerine uygun olup olmamaları açısından değerlendirilmiştir. Tablo 4.11’de bu inceleme sonuçlarına ait bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 4.11. Müzik merkezlerinde bulunması önerilen materyaller

Müzik merkezinde bulunması önerilen materyaller		Var		Yok
		Uygun	Uygun Değil	
		N	N	N
Ksilofon ve Metalofon	Metalofon	5	11	4
	Ksilofon			20
Glockenspiel	Glockenspiel			20
Metaller	Zil	6		14
	Çelik üçgen	17		3
Ahşaplar	Gong	1		19
	Kastanyet	1		19
	Çıngırak	7		13
	Ritim Çubukları	12		8
	Marakas	19		1
Vurmalı çalgılar	Agogo			20
	Timpani			20
	Bongo			20
	Tef	20		
	Trompet	6	1	13
Sessel-işitsel materyaller	Davul	14	6	
	Ses kayıt cihazı			20
	CD çalar	3	2	15
	CD	3		17
Yazılı materyaller	Müzik kitapları	2		18
	Poster	1		19

Tablo 4.11’de görüldüğü gibi 16 sınıfta metalofon bulunduğu, ancak bunlardan yalnızca 5’inin uygun olduğu; ksilofon ve glockenspielin hiçbir sınıfta yer almadığı belirlenmiştir. Metaller grubunda yer alan materyallerden zilin 6 sınıfta bulunduğu ve uygun olduğu, çelik üçgenin 17 sınıfta bulunduğu ve uygun olduğu, gongun ise 1 sınıfta bulunduğu ve uygun olduğu belirlenmiştir. Müzik merkezinde ahşaplar grubunda yer alan materyallerden kastanyetin yalnızca 1 sınıfta var olduğu ve uygun olduğu, çıngırağın 7 sınıfta var olduğu ve uygun olduğu, ritim çubuklarının 12 sınıfta var olduğu ve uygun olduğu, marakasın 19 sınıfta var olduğu ve uygun olduğu, agogonun ise hiçbir sınıfta yer almadığı belirlenmiştir. Müzik merkezinde vurmalı çalgılar grubunda yer alan timpani, bongonun hiçbir sınıfta yer almadığı, tefin ise tüm sınıflarda yer aldığı

belirlenmiştir. Trompet ise 7 sınıfta bulunmakla birlikte 6 tanesinin uygun olduğu, davulun ise tüm sınıflarda bulunmasına karşın 6 tanesinin uygun olduğu belirlenmiştir. Müzik merkezinde sessel-işitsel materyaller kapsamında yer alan ses kayıt cihazının hiçbir sınıfta yer almadığı, CD çaların 5 sınıfta yer almasına karşın 3 tanesinin uygun olduğu, CD'nin ise sadece 3 sınıfta bulunduğu ve uygun olduğu gözlenmiştir. Müzik merkezinde bulunması önerilen yazılı materyaller kapsamında yer alan müzik kitaplarına 2, posterlere ise 1 sınıfta yer verildiği ve bunların çocukların gelişimlerine uygun oldukları belirlenmiştir. Uygun olmayan müzik aletlerinin oyuncak işlevinde, bozuk veya kırık oldukları tespit edilmiştir. İncelemeler sırasında müzik merkezlerinde yer aldığı belirlenen enstrümanlar ile diğer materyallere de Tablo 4.12 ve 4.13'te yer verilmiştir.

Tablo 4.12. Müzik merkezlerinde yer alan enstrümanlar

Enstrümanlar		N
Gitar	Uygun	4
	Uygun değil	6
	Toplam	10
Org	Uygun	10
	Toplam	10
Melodika	Uygun	8
	Uygun değil	1
	Toplam	9
Darbuka	Uygun	7
	Uygun değil	1
	Toplam	8
Mandolin	Uygun	3
	Uygun değil	4
	Toplam	7
Flüt	Uygun	2
	Toplam	2
Elektrogitar	Uygun	1
	Toplam	1
Ney	Uygun	1
	Toplam	1
Piyano	Uygun değil	1
	Toplam	1

Tablo 4.12'de incelenen sınıfların müzik merkezlerinde yer alan materyaller bulunmaktadır. Buna göre incelenen müzik merkezlerinde; 4'ü uygun şekilde olan 10 gitar, uygun olan 10 tane org, 8'i uygun 9 melodika, 7'si uygun 8 darbuka, 3'ü uygun 7 mandolin, uygun olan 2 flüt, 1 ney, 1 elektrogitar ve uygun olmayan 1 piyano olduğu

belirlenmiştir. Bu enstrümanların genellikle öğretmenlerin kendi enstrümanları olduğu veya kendi özel çabalarıyla sınıfa alındığı tespit edilmiştir. Uygun olmayan enstrümanların kullanıma uygun olmayacak şekilde kırılmış ya da bozulmuş olduğu ve bu haliyle işlevini yitirdikleri görülmüştür.

Tablo 4.13. Müzik merkezlerinde bulunan diğer materyaller

Müzik merkezlerinde bulunan diğer materyaller		N
Hoparlör	Uygun	17
Abaküs	Uygun	1
Yağmur Kaktüsleri	Uygun	1
Ses Kutuları	Uygun	1
Guiro	Uygun	1
Tahta Kaşık	Uygun	1
Toplam		22

Tablo 4.13'te incelenen müzik merkezlerinde görülen diğer materyallere yer verilmiştir. Tabloda görüldüğü gibi, müzik merkezlerinden 17'sinde hoparlör, 1'er tanesinde de abaküs, yağmur kaktüsleri, ses kutuları, guiro ve tahta kaşık bulunduğu ve bunların tümünün kullanıma uygun oldukları belirlenmiştir.

4.4. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Sınıflarındaki Müzik Merkezinin Kullanımı Sırasında Dikkat Ettikleri Noktalar

Öğretmenlerin sınıflarındaki müzik merkezinin kullanımı sırasında dikkat ettikleri noktaları belirlemek amacıyla kendilerine 'Müzik merkezinin kullanımı sırasında nelere dikkat ediyorsunuz?' sorusu yöneltilmiş alınan yanıtlara göre oluşturulan temalara Tablo 4.14'te yer verilmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo 4.14'te görüldüğü gibi öğretmenlerden 6'sı müzik merkezinin kullanımı sırasında materyalleri kısıtlamamaya, 5'i dikkat ve ilgi çekici olmasına, 3'er tanesi sıra ile kullanım sağlamaya, çocukların birbirini rahatsız etmemesine ve materyallere zarar verilmesini önlemeye dikkat ettiklerini belirtmişlerdir. Öğretmenlerden 2'si materyal düzeni sağlamaya, 1'i çocukların güvenliğini sağlamaya, 1'i de bazı materyalleri kullanmalarına izin vermemeye dikkat ettiklerini söylemişlerdir.

Tablo 4.14. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezinin kullanımı sırasında dikkat ettikleri noktalar*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezinin kullanımı sırasında dikkat ettikleri noktalar	N
Materyalleri kısıtlamama	6
Dikkat ve ilgi çekici olması	5
Sıra ile kullanım sağlama	3
Çocukların birbirlerini rahatsız etmemesi	3
Materyallere zarar verilmesini önleme	3
Materyal düzeni sağlama	2
Çocukların güvenliğini sağlama	1
Bazı materyalleri kullanmalarına izin vermemesi	1
Toplam	24

Materyallerin kısıtlanmaması gerektiğini ifade eden Ö.16 *‘Serbest zamanda müdahale etmiyorum kendileri nasıl istiyorlarsa öyle çalışıyorlar.’*, Ö.7 *‘Sınırlama getirmiyorum her çocuk belirlediğim saatler içerisinde her zaman kullanabilir bunu’* şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Dikkat ve ilgi çekici olmasına özen gösteren Ö.1 *‘Bazı zamanlar eğer ki çocuk o merkezi bulamamışsa sürekli başka bir nokta başka bir merkez dikkatini çekiyorsa o merkezin de dikkatini çekmesini sağlamaya çalışırım... Onların oraya odaklanmasını sağlarım.’* ifadesi ile düşüncelerini belirtmiştir.

Merkezin sıra ile kullanımına dikkat ettiğini dile getiren Ö.22 *‘Müzik merkezimiz 2 en fazla 3 kişinin girebildiği bir yerdir eğer çocuklar istiyorsa girebiliyorlar oraya sonra değiştirmek istiyorlarsa ‘öğretmenim ben değiştirmek istiyorum’ dediği zaman farklı bir öğrenciyle değiş tokuş yaptırıyoruz.’* sözleriyle görüşlerini dile getirmiştir.

Çocukların birbirini rahatsız etmemesine özen gösteren Ö.17 *‘...bizim kitap merkezimizde var, sanat merkezimizde var biraz onlara uzak olmasına dikkat ettik ki birbirlerini etkilemesinler.’* şeklinde çözüm bulduğunu söylemiştir.

Materyallere zarar verilmesini önleme ile ilgili olarak Ö.7 *‘...bunu kırarsanız biz bunu kullanamayız ya da diğer arkadaşlarımız kullanamaz müzik çok önemli gibi bu telkinde bulunduğum zamanlar çocuklar o bilince daha yatkın oluyorlar ve zarar vermekten kaçınıyorlar bunlara dikkat ediyorum.’* sözleri ile düşüncelerini dile getirmiştir.

Materyal düzenine dikkat etme konusunda Ö.14 ‘*Kullandıktan sonra kaldırmaya hemen dikkat ediyorum... oyuncak sepetinin içine atıp o oyuncaklarla birlikte oynanmasına çok da izin vermiyorum.*’ yanıtını vermiştir.

Çocukların güvenliğine dikkat etmek gerektiğini söyleyen Ö.6 ‘*...ya da çocuk onunla ilk kez karşılaşıyor eline aldığı zaman sesi salladığı zaman ... onu yırtıp içindekini çıkarmaya çalışabiliyor bunlara dikkat ediyorum daha çok hani güvenlik açısından, çocuğun sağlığı açısından.*’ ifadelerini kullanmıştır.

Bazı materyalleri kullanmalarına izin vermediğini söyleyen Ö.20 ‘*...çubukları nerdeyse kelepçe olarak kullanıp geziyorlardı artık bıktım onlardan vermiyorum. Çok anlamlarını bilmediği için ne açıdan kullanıldıklarını bilmedikleri için çok farklı şekilde kullanabiliyor.*’ sözleriyle müzik merkezinin kullanımı sırasında dikkat ettiği noktaları dile getirmiştir.

4.5. Okul Öncesi Eğitim Öğretmenlerinin Müzik Etkinliklerinin Daha Etkili Bir Şekilde Uygulanması ve Müzik Merkezinin Kullanılmasına Yönelik Önerileri

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin daha etkili bir şekilde uygulanması ve müzik merkezinin kullanılmasına yönelik önerilerini almak üzere görüşmeler sırasında kendilerine şu sorular yöneltilmiştir;

‘Sizce müzik etkinlikleri kapsamında başka hangi çalışmalar yapılabilir?’

‘Müzik etkinliklerinin etkili uygulanmasına yönelik önerileriniz nelerdir?’

‘Müzik merkezinin hazırlanması ve kullanımına yönelik önerileriniz nelerdir?’

Sorulara verilen yanıtların analizinden elde edilen temalara ilişkin bulgulara Tablo 4.15 ve 4.16’da yer verilmiştir.

Aşağıda yer alan Tablo 4.15’te öğretmenlerin müzik etkinliklerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için yapılabilecek çalışmalara ilişkin önerileri yer almaktadır. Buna göre, öğretmenlerin 19’u materyal zenginliği olmalı, 12’si öğretmenler enstrüman çalmalı, 12’si öğretmenlere eğitim verilmeli önerilerini getirmişken, 7’si müzik odası olmasını önermiştir. 5 öğretmen orff çalışmaları arttırılmalı, 3’er öğretmen müzik etkinliklere daha fazla zaman ayrılmalı, müzik öğretmeni olmalı, ritim çalışmaları arttırılmalı ve işitsel etkinlikler çeşitlendirilmeli diye belirtmiştir. Ayrıca öğretmenlerin 2’si müzikli oyunlardan yararlanılmalı, 1’i çocuk merkezli eğitim olmalı, 1’i konser tiyatro etkinliklerine gidilmeli şeklinde önerilerde bulunmuşlardır.

Tablo 4.15. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin etkili bir şekilde uygulanmasına yönelik önerileri*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinliklerinin etkili bir şekilde uygulanmasına yönelik önerileri	N
Materyal zenginliği olmalı	19
Öğretmenler enstrüman çalmalı	12
Öğretmenlere eğitim verilmeli	12
Müzik odası olmalı	7
Orff çalışmaları arttırılmalı	5
Müzik etkinliklerine daha fazla zaman ayrılmalı	3
Müzik öğretmeni olmalı	3
Ritim çalışmaları arttırılmalı	3
İşitsel etkinlikler çeşitlendirilmeli	3
Müzikli oyunlardan yararlanılmalı	2
Çocuk merkezli eğitim olmalı	1
Konser-tiyatro etkinliklerine gidilmeli	1
Toplam	72

Müzik etkinliklerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için materyal zenginliği olması gerektiğini belirten öğretmenlerden Ö.3 '*Materyal çok olursa çocuklarla daha rahat çalışabilirim diye düşünüyorum.*' ve Ö.4 '*Daha fazla materyal gelse daha iyi olur bence*' ifadeleri ile fikirlerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlerin enstrüman çalması gerektiğini belirten Ö.11 '*Ben dediğim gibi bir enstrüman taraftarıyım her zaman.*' ve Ö.26 '*Bizler de mesela hani bir enstrüman çalabilsek belki daha etkili hale gelebilir yani.*' sözleri ile düşüncelerini belirtmişlerdir.

Öğretmenlere eğitim verilmesine yönelik olarak Ö.12 '*Müzik kulağı olmayan öğretmen hiçbir şekilde müzik öğretmez...Müzik alt yapısı olması gerekiyor. En basiti şarkı dinlemesi gerekiyor. Çocuk şarkılarını sevmesi gerekiyor.*', Ö.18 '*Aslında bizim de belki öğretmenler olarak eğitim almamız gerekir çünkü kendi adıma söylüyorum sonuçta benim çok bir nota bilgim yok ... hani üniversite de öğrendiklerimiz falan hepsi ezber olduğu için uygulamaya geçmekte sıkıntı ... keşke böyle bir eğitim alsak*' şeklinde görüşlerini belirtmişlerdir.

Müzik odası olmasının önemine değinen öğretmenlerden Ö.26 *‘Bir müzik odası oluşturulabilirdi okullarda, yani imkanlar dahilinde tabi öyle bir şey olmuş olsa, hani daha farklı müzik aletleri ritim aletleri olmuş olsa veya ne bileyim bir müzik tahtası olsa hani böyle çocuklara gösterebileceğimiz bizimde uygulayabileceğimiz daha güzel olabilirdi’*, Ö.13 *‘Anaokullarında mesela bir müzik odası olabilir. Hani sesin yalıtılmış olduğu, mikrofonların olduğu, belki ses sistemlerinin olduğu, en azından bir 10 tane çocuğun aynı anda müzik yapabileceği farklı enstrümanların olması lazım diye düşünüyorum’* sözleri ile görüşlerini ifade etmişlerdir.

Orff çalışmaları arttırılmasına ilişkin Ö.14 ise *‘Mesela orff eğitimi filan olabilir. Biz yani onu öğretebilecek şekilde bilmediğimiz için...’* şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

Müzik etkinliklerine daha fazla zaman ayrılmasına yönelik olarak Ö.18 *‘Tek bir etkinlik ile bütün günü geçirseydik keşke o zaman mesela müzik etkinliği bizim için daha verimli olur’* sözleri ile görüşlerini belirtmiştir.

Müzik öğretmeni olmalı önerisini getiren öğretmenlerden Ö.23 *‘Bir müzik öğretmeni gelebilir ayda bir ya da ne bileyim hani böyle bir şey olabilir’* şeklinde görüşlerini dile getirmiştir.

Ritim çalışmalarının arttırılması ile ilgili öneride bulunan öğretmenlere örnek olarak Ö.20 *‘Bence ritim olarak daha fazla olması gerekiyor, biz üniversitede görmüştük ama ritim konusunda biraz daha eksikiz.’* sözleri ile düşüncelerini dile getirmiştir.

İşitsel etkinliklerin çeşitlendirilmesi ile ilgili olarak Ö.10 *‘Sadece şarkı söylemek ya da öğretmek değil bu alanda ritim çalışmaları, bedensel hareketler, sesi tanıma ve ayırt etme gibi etkinliklere yer verilebilir.’* sözleri ile önerilerini açıklamıştır.

Müzikli oyunlardan yararlanma konusunda Ö.12 *‘Mutlaka müzikli oyunlar oynanmalı’* şeklinde görüşünü söylemiştir.

Çocuk merkezli eğitim olması gerektiğini düşünen Ö.6 ise *‘...çocuk merkezli eğitim açısından biraz daha kendimizi geliştirip çocuk açısından bakarak o şekilde eğitim verebilir.’* şeklinde görüşünü ifade etmiştir.

Konser-tiyatro gibi etkinliklere gidilmesine ilişkin ise Ö.21 *‘Konserler olabilir hani küçük çocuklara yönelik tiyatro etkinlikleri olabilir yani bu tarz müzikaller falan geliyor o tarz şeyler olabilir bu şekilde yani bunlara daha çok ağırlık verilmesi gerektiğine inanıyorum’* şeklinde önerisini bildirmiştir.

Tablo 4.16’da öğretmenlerin müzik merkezinin hazırlanması ve kullanımına yönelik önerilerine yer verilmiştir.

Tablo 4.16. *Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezinin hazırlanması ve kullanımına yönelik önerileri*

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik merkezinin hazırlanması ve kullanımına yönelik önerileri	N
Materyaller sağlam ve çeşitli olmalı	16
Merkez yeterli alana sahip olmalı veya müzik odası olmalı	12
Öğretmene gerekli eğitim verilmeli	5
Çocukların materyalleri düzgün kullanması sağlanmalı	3
Dikkat ve ilgi çekici olmalı	3
Çocuklar için uygun kullanım sağlanmalı	3
Ortam düzenlenmeli	2
Çocukların deneyim imkânı arttırılmalı	2
Merkez konumuna dikkat edilmeli	2
Sınıf düzeni konusunda öğretmenlerden görüş alınmalı	1
Müzik eğitimi alanında uzman kişiler öğretmenlere eğitim vermeli	1
Toplam	50

Tablo 4.16’da da görüldüğü gibi öğretmenler müzik merkezinin hazırlanması ve kullanılmasına yönelik birçok öneride bulunmuşlardır. 16 öğretmen materyallerin sağlam ve çeşitli olması ile ilgili öneride bulunurken, 12 öğretmen merkezin yeterli alana sahip olması veya müzik odası olması gerektiğine vurgu yapmıştır. Bunların dışında 5 öğretmen kendilerine gerekli eğitimin verilmesi, 3’er öğretmen de çocukların materyalleri düzgün kullanmasının sağlanması ve dikkat ve ilgi çekici olması ile ilgili önerilerde bulunmuşlardır. 2’şer öğretmen de ortamın düzenlenmesi, çocukların deneyim imkanlarının arttırılması, merkezin konumuna dikkat edilmesi ve çocuklar için uygun kullanım sağlanması ile ilgili öneriler sunmuşlardır. Öğretmenlerden 1’er tanesi ise, sınıf düzeni konusunda kendilerinden görüş alınması, müzik eğitimi alanında uzman kişilerin kendilerine eğitim vermesi ve çocukların güvenliğinin sağlanması konusunda önerilerini sıralamışlardır.

Müzik merkezinde yer alan materyallerin sağlam ve çeşitli olması gerektiğini öneren öğretmenlerden Ö.1 ‘*Yani dediğim gibi materyal zenginliği biraz daha fazla materyalimiz olsa.*’ ve Ö.14 ‘*...ses farkındalığı açısından ayrı bir müzik merkezinin*

olması, çeşitli materyallerinin olması çocuk için daha iyi yani.’ ifadeleri ile görüşlerini dile getirmişlerdir.

Merkezin yeterli alana sahip olması ve müzik odası olmasını öneren öğretmenlerden Ö.22 ‘...belki sınıf içinde ayrı kapısı olan kapısı açık şekilde geçebileceğimiz bir oda olmasını ya da okul içinde ayrı bir müzik odası olmasını isterdim daha iyi olurdu.’, Ö.25 ise ‘...aslında müzik odası gibi bir şey olabilir yani keşke okulumuzun imkanları olsa da müzik etkinliği yapacağımız zaman oraya gitsek çocuklar istediği gibi çalışsalar.’ şeklinde önerilerini belirtmişlerdir.

Öğretmene gerekli eğitimin verilmesine dikkat çeken Ö.24 ‘Bir kere en iyi model biziz, en önemli model biziz. Biz ne kadar ilgiliysek, onlar da öyle yapıyorlar yani.’, Ö.16 ise ‘Kesinlikle müzik alanında eksik olduğumuzu düşünüyorum bu yüzden öğretmenlerin gerekirse hizmet içi eğitim alınmasını, öğrencilerin de fakültede pratiğe yönelik desteklemeler yapılması gerektiğini düşünüyorum.’ sözleri ile düşüncelerini belirtmişlerdir.

Çocukların materyalleri düzgün kullanmasına dikkat eden Ö.14 ‘Kullandıktan sonra kaldırmaya hemen dikkat ediyorum. Çünkü onlar günlük kullanıma ya da oyun içerisine girdikleri zaman o müzik aletinden eser pek kalmıyor. Genelde kırılabilirler.’ ifadelerini kullanırken, müzik merkezinin dikkat ve ilgi çekici olması gerektiğini savunan Ö.9 ‘...müzik merkezi de daha böyle bir dikkat çekici olsun bir farkındalık yaratsın ve sesi çok geçirmesin.’ sözleriyle düşüncelerini diye ifade etmişlerdir.

Çocuklar için uygun kullanım sağlanması gerektiğini söyleyen Ö.21 ‘...her şey zaten çocukların seviyesine göre onların rahat ulaşabileceği onların güvenliğini hani tehlikeye sokmayacak şekilde olmalı’ şeklinde fikrini belirtirken; ortamın düzenlenmesi ile ilgili Ö.1 ‘Hareketini sınırlamaması ya da bizim o sınıfta değişiklik yapmamızı sağlayacak bir şekilde olmasını isteriz.’ önerisinde bulunmuştur.

Çocukların deneyim imkanının arttırılması önerisine ilişkin Ö.18 ‘Keşke sınıfımız içinde de müzik aletlerimiz çocuklara açık olsa rahatlıkla kullanabilirsek işte kimisi kendi kendine mikrofon alıp şarkı söyleyebilse biz de ona eşlik etsek mesela org çalarak ya da gitar çalarak çok güzel olur aslında.’ sözleri ile açıklık getirmiştir.

Merkez konumuna dikkat edilmesi gerektiğini söyleyen Ö.17 ‘...diğer merkezlerle olan bağlantısı önemli hani çocukları rahatsız etmemesi gerekli.’ sözleri ile önerisini dile getirmiştir.

Sınıf düzeni konusunda öğretmenlerden görüş alınmalı fikrini belirten Ö.9 ‘Okul düzenlenirken öğretmen yani bir mimardan çok öğretmenin de görüşünün alınması...’ ifadesini kullanmıştır.

Müzik eğitimi alanında uzman kişilerin öğretmenlere eğitim vermesi önerisinde bulunan Ö.17 ‘Öncelikle biz eğitimcilerin daha iyi eğitim almaları gerekir bu konuya daha iyi eğilmeleri gerekiyor.’ şeklinde görüşlerini belirtmiştir.

5. SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Bu bölümde okul öncesi eğitim öğretmenlerinin sınıflarında müzik merkezi bulunma durumları ile müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlar, tartışma ve sonuçlara dayanarak araştırmacı tarafından ortaya konulan öneriler yer almaktadır.

5.1. Sonuçlar

Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri ve bu etkinliklerin önemi konusundaki görüşleri ile ilgili; etkinliklerin eğitim sürecini ve çocukların gelişim alanlarını desteklediğini düşündükleri, müzik etkinliklerini önemli ve gerekli gördükleri, bu etkinlikler sayesinde çocukların ritim duygusunun geliştiği ve kavramların kazandırılmasına yardımcı olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Öğretmenlerin müzik etkinliklerini planlama, uygulama ve değerlendirme aşamalarında dikkat ettikleri noktalar irdelenmiştir. Elde edilen sonuçlar şöyle özetlenebilir:

- Okul öncesi eğitim öğretmenleri müzik etkinliklerini planlarken çocukların hazırbulunuşluk düzeylerini dikkate aldıkları, ritim çalışmalarına özen gösterdikleri, dil gelişimine destek olarak planlama yaptıkları, materyal kullanmaya çalıştıkları ve şarkı seçimine dikkat ettikleri ortaya çıkmıştır. Ayrıca öğretmenlerin müzik eğitiminde en çok ritim çalışmaları ve şarkı söyleme ile dinletme çalışmalarına yer verdikleri, bunların yanı sıra müzikli drama ve ses ayırt etme çalışmaları da yaptıkları belirlenmiştir. Öğretmenlerin müzik etkinlikleri öncesinde materyal hazırlığı yaptıkları, ortamı etkinliğe hazır hale getirdikleri ve etkinlik öncesinde çocuklara öğretecekleri şarkıyı (müziği) dinlettikleri müzik etkinliklerinin planlanması sırasında dikkat ettikleri noktalar konusunda elde edilen diğer sonuçlardır.
- Öğretmenlerin müzik etkinliklerini en çok göster yap tekniği ile uyguladıkları belirlenmiştir. Ayrıca ritim çalışmalarına yer verdikleri, teknolojiden yararlandıkları ve doğaçlama yöntemini kullandıkları sonuçlarına ulaşılmıştır. Öğretmenlerin müzik etkinliklerine genellikle haftada 2 - 3 gün yer verdikleri, Türkçe ve oyun etkinliklerinin yanı sıra sanat, drama, fen, matematik, okuma

yazma ve tüm etkinlik türleri ile bütünleştirdikleri bu etkinlikleri uygularken dikkat ettikleri noktalar ile ilgili olarak elde edilen diğer sonuçlardır.

- Müzik etkinliklerinin değerlendirilmesine ilişkin olarak, öğretmenlerin soru yanıt yöntemi kullandıkları, ayrıca çocukların şarkıya olan ilgisine ve şarkıyı ezberlemelerine dikkat ettikleri sonuçlarına ulaşılmıştır.

Öğretmenlerin müzik merkezini düzenleme sırasında konumuna ve çocukların kullanımına uygun şekilde düzenlemeye dikkat ettikleri; merkezin kullanımı sırasında ise materyalleri kısıtlamamaya ve merkezi ilgi çekici hale getirmeye özen gösterdikleri sonuçları elde edilmiştir. Ayrıca görüşme yapılan öğretmenlerin sınıflarındaki müzik merkezleri incelenmiş; 26 öğretmenden 20'sinin sınıfında müzik merkezi bulunduğu belirlenmiştir. Bu merkezlerden 14'ünün konumunun uygun olduğu, 15'inin müzik çalışmaları için uygun ortamının bulunduğu görülmüştür. Merkezlerde bulunan materyallerin genel olarak birbirine yakın tür ve sayıda oldukları görülmüştür. Metalofon, çelik üçgen, ritim çubukları, marakas, tef ve davulun hemen hemen bütün merkezlerde yer aldığı görülmüştür. Merkezlerde ayrıca gitar ve org gibi enstrümanların çoğunlukta olduğu ancak gitarların çoğunluğunun oyuncak şeklinde veya kullanıma uygun olmadığı belirlenmiştir. Ayrıca kimi öğretmenlerin kendi çabalarıyla sınıflarında elektrogitar, flüt ve ney bulundurdıkları görülmüştür.

Öğretmenler müzik etkinliklerinin daha etkili bir şekilde uygulanması ve müzik merkezinin kullanımına yönelik çeşitli önerilerde bulunmuşlardır. Öğretmenlerin müzik etkinliklerini etkili bir şekilde uygulayabilmek için; materyal zenginliği olması gerektiği, öğretmenlerin enstrüman çalmalarının önemli olduğu ve kendilerine müzik etkinlikleri konusunda eğitimler verilmesinin gerektiğine yönelik önerilerde bulunduğu görülmüştür. Müzik merkezinin kullanımına yönelik olarak; materyallerin sağlam ve çeşitli olması ayrıca merkezin yeterli alana sahip olması ya da bir müzik odası olmasının gerektiğine ilişkin önerileri olduğu belirlenmiştir.

Araştırma sonuçları şu şekilde özetlenebilir: Okul öncesi eğitim öğretmenleri müzik etkinliklerini önemli gördükleri, etkinlikleri planlarken çocukların gelişim düzeylerine dikkat ettikleri, göster yap tekniği ile etkinlikleri uyguladıkları, soru yanıt tekniği ile değerlendirme yaptıkları görülmüştür. Müzik merkezleri incelendiğinde 26 öğretmenden 20'sinin sınıfında müzik merkezi olduğu ve bu merkezlerde yer alan materyallerin fazla çeşit içermediği saptanmıştır. Fakat müzik etkinliklerine ilgi gösteren öğretmenler kendi çabalarıyla müzik merkezine materyal sağlamaktadırlar.

Materyal zenginliği olması, enstrüman çalmayı bilmeleri, müzik eğitime yönelik eğitimler almaları ve okullarda müzik odasının olması öğretmenler tarafından müzik etkinliklerinin etkili uygulanması ve müzik merkezlerinin etkili kullanımı için gerekli görülen öneriler olmuştur.

5.2.Tartışma

Bu bölümde benzer konuda yapılan araştırmalarda elde edilen sonuçlar ile bu araştırmada elde edilen sonuçlar karşılaştırılarak ortaya çıkan sonuçlara yer verilmiştir.

Müziksel gelişim her birey için farklı hız ve boyutta gerçekleşir. Her çocuğun kalıtsal özellikleri ve içinde bulunduğu çevre faktörü müziksel gelişimini etkiler (Özdemir ve Yıldız, 2010, s. 89). Ertekin ve Küçükosmanoğlu'nun (2016) müzik eğitimi yaklaşımlarını araştırdıkları çalışmada çocukların müzik eğitiminin 3-6 yaş aralığında olmasının en uygun dönem olduğu yönünde sonuçlar elde edilmiştir. Okul öncesi dönemde müzik etkinliklerinin müzik eğitiminde önemli rol oynadığı düşünüldüğünde müziksel gelişimin desteklenmesinde öğretmenlerin tutumları önemli olmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenlerin müzik etkinliklerinin eğitim sürecini ve çocukların gelişim alanlarını desteklediğini düşünmeleri bununla birlikte müzik etkinliklerini önemli ve gerekli görmeleri öğretmenlerin müzik etkinliklerine yönelik olumlu tutumlarını ortaya koymaktadır. Bu sayede kendileriyle görüşülen öğretmenlerin sınıflarındaki çocukların müziksel gelişimi destekleneceği düşünülebilir. Akbulut'un (2013, s. 16) çalışmasında da okul öncesi öğretmen adayları müzik eğitimi dersinin hedefleri arasında yer alan okul öncesi eğitimde müziğin önemi konusunda olumlu bir yaklaşım içindedirler. Okul öncesi eğitimde müziğin önemi konusunda öğretmenlerin ve öğretmen adaylarının hemfikir oldukları söylenebilir.

Okul öncesi eğitim öğretmenleri müzik etkinlikleri ile kazandırılacak olan kazanım ve göstergeleri belirleme, kazanım ve göstergelere uygun etkinlik hazırlama becerisine sahip olmalıdır (Temiz, 2006, s. 197). Araştırmaya katılan öğretmenlerin müzik etkinliklerini planlarken çocukların hazırbulunuşluk düzeylerini dikkate aldıkları ortaya çıkmıştır. Çocukların hazırbulunuşluk seviyelerinin belirlenmesi etkinliklerin çocukların gelişim düzeylerine uygun kazanım göstergelerin seçilmesinde temel gerekliliklerden biridir.

Hazırbulunuşluğu dikkate almalarının yanı sıra öğretmenler ritim etkinliklerini planlamaya dahil etmektedirler. Acay Sözbir ve Çamlıbel Çakmak'ın (2016) okul

öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerini araştırdıkları araştırmada öğretmenlerin çoğunlukla ritim çalışmaları yaptırdıkları ve şarkı söyleme çalışmalarına yer verdikleri yönünde sonuçlar elde etmişlerdir. Bu araştırmada elde edilen sonuçlarda yine öğretmenlerin en çok yer verdiği etkinliklerin ritim ve şarkı söyleme çalışmaları olması bu çalışmaların daha çok benimsendiğini göstermektedir. Ritim çalışmaları müziğin temel yapı taşlarından birisidir. Çocuklar müzik etkinliklerinde hareket etmek isterler. Müzik çaldığında elleriyle, ayaklarıyla, tüm bedenleriyle eşlik etmeleri onların motor gelişimlerini desteklemenin yanında kendilerini ifade etmelerine yardımcı olur (Zembat, Mertoğlu ve Choi, 2010, s. 49). Bu nedenle öğretmenlerin müzik etkinliklerinde ritim çalışmalarına yer vermesi çocukların gelişimlerine destek olur.

Öğretmenlerin, müzikli drama ve ses ayırt etme çalışmalarına daha az yer verdikleri görülmüştür. Ses ayırt etme çalışmaları müzik eğitiminde ele alınan ilk konulardandır. Ses ayırt etme çalışmaları sayesinde çocuklar çevrelerinde duydukları sesleri tanır, taklit eder, sesler arasında farklılıkları ayırt edebilir. Bu çalışmalar doğa, taşıt, hayvan, müzik aletlerinin sesleri dinletilerek, seslerin kaynağı ile eşleştirilmesi yapılarak, çevrede bulunan çeşitli materyallerden farklı sesler üretilerek, sesin geldiği yön tahmin edilerek gerçekleştirilebilir. Etkinlik planlarında ses ayırt etme çalışmalarına yer vermek için maliyetli araçlara ihtiyaç yoktur. Öğretmenin bu konuda istekli olması halinde bu çalışmalar kolaylıkla plana dahil edilebilir. Öğretmenler müzik etkinliklerinde yer alan ritim, ses dinleme ve ayırt etme, şarkı söyleme, müzikli öykü, yaratıcı hareket ve dans çalışmalarının tamamını uygulama konusunda eksik oldukları ifade edilebilir. Öğretmenlerin müzik etkinliklerinin etkili bir şekilde uygulanabilmesine yönelik önerilerinde kendilerine eğitim verilmesini istemeleri eksikliklerini tamamlamalarında yardımcı olabilir.

Araştırma kapsamında öğretmenlerin müzik etkinlikleri öncesinde materyal hazırlığı yaptıkları ortaya çıkan sonuçlardan biri diğeridir. Materyallerden destek alınması, öğretmenlere eğitim sürecinde büyük kolaylıklar sağlar. Çocuklar dünyaya geldikleri andan itibaren çevresini tanımaya çalışır. Çevresinde bulunan nesne ve materyallerin çıkardıkları seslere, dokularına, şekillerine, kokularına dikkat etmektedirler. Çocukların zengin ve uyarıcı bir ortam içinde bulunması gelişim sürecinde önemli rol oynar. Materyaller çocuklara çoklu öğrenme ortamı sunar. Okul öncesi dönem çocuklarına yönelik materyaller genellikle birçok duyu alanına hitap eder

ve öğrenme sürecine yardımcı olur. Becerilerin kazandırılmasında, soyut kavramları somutlaştırmada ve öğrenmenin pekiştirilmesinde materyallerden destek alınır. Materyaller çocuklara zengin bir hayal gücü sunar. Öğretmenler çocukların bireysel farklılıklarının ortaya çıkarılmasında ve bu doğrultuda desteklenmesinde materyallerden faydalanabilir. Öğretmen materyal seçiminde sağlığa uygun, ergonomik, çocukların gelişim düzeyine uygun ve dayanıklı olmasına dikkat etmelidir. Materyallerin doğru seçilmesi kadar etkin kullanılması da önemli bir konudur. Aynı materyalle uzun süre oynayan çocuk bir süre sonra ilgisini kaybetmektedir. Bu nedenle materyallerin belirli aralıklarla değiştirilmesi ya da farklı şekilde kullanılması materyallerin etkili kullanımı için gereklidir (Pekşen Akça ve Yıldız Bıçakçı, 2015, s. 17-30). Materyallerin kullanımı kadar çocuklara sunulduğu ortam da önemlidir. Öğretmenlerin etkinlik öncesinde dikkat ettikleri noktalardan biri ortamın etkinliğe hazır hale getirilmesidir. Bu konuda öğretmenler oturma düzeni ve masa düzenini değiştirerek ortamı müzik etkinliği için hazır hale getirdiklerini ifade etmişlerdir. Ayrıca müzik etkinlikleri öncesinde herhangi bir ön hazırlık yapmadığını söyleyen öğretmenler de bulunmaktadır. Etkinlik öncesinde herhangi bir hazırlık yapmayan öğretmenler çocukların ihtiyaçlarını karşılamada veya ilgilerini canlı tutmada sorun yaşayabilirler. Öğretmenler etkinlik öncesinde öğretilcek şarkıların çocukların düzeylerine uygun olup olmadığını kontrol etmeli, gerekiyorsa müzik aletlerini hazırlamalı ve ortamı etkinliğe hazır hale getirmelidir.

Öğretmenlerin en çok şarkı söyleme ve ritim çalışmaları yaptırımlarından dolayı kullandıkları yöntem ve tekniklerin başında göster yap tekniği geldiği söylenebilir. Şarkı söyleme etkinliklerinde küçük değişiklikler olsa da genel olarak önce öğretmenler şarkıyı söylemekte sonra çocuklardan tekrar etmeleri beklenmektedirler. Ritim çalışmalarında da aynı şekilde önce öğretmenler ritmi göstermekte daha sonra çocuklar tekrar etmektedirler. Çalışmaya katılan öğretmenler çoğunlukla 1-5 yıl arasında mesleki deneyime sahip oldukları düşünüldüğünde, genellikle mesleğe yeni başlamış öğretmenlerden oluştuğu söylenebilir. Mesleğe yeni başlayan öğretmenlerin bilgi ve beceri düzeylerinin yüksek olması beklentisinden hareketle, farklı öğretim yöntem ve tekniklerini kullanması beklenmektedir. Buna göre öğretmenlerin farklı yöntem ve teknikleri kullanma konusunda çabalarının eksik kaldığı söylenebilir. Öğretmen adayları ve öğretim elemanları ile yapılan çeşitli çalışmalarda da sıklıkla soru-yanıt ve anlatım yöntem ve tekniklerini kullandıkları ortaya çıkmıştır (Fırat Durdukoca vd., 2017, s. 409). Göster yap tekniği, soru-yanıt ve anlatım gibi klasik yöntem ve tekniklerdendir.

Ayrıca enstrüman kullandığını söyleyen 1 öğretmen olması ve farklı öğretim yöntem ve teknikleri ile ilgili yanıtlar alınmaması, öğretmenlerin klasik yöntemleri daha fazla kullandığını göstermektedir. Alanyazındaki çalışmalara bakılarak öğretmenlerin klasik öğretim yöntem ve tekniklerini kullanmasının lisans eğitiminde aldıkları eğitimden kaynaklandığı söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin müzik etkinliklerinde teknolojiden yararlanmalarının çocuklara sağladığı yararlar açısından önemli olduğu düşünülmektedir. Teknolojik araçların, öğrenme aracı olarak kullanılması ile öğrenme eğlenceli ve kolay hale gelir. Okul öncesi yaştaki çocuklar görsel-işitsel materyallere karşı oldukça duyarlıdır. Teknolojik araçlar görsel ve işitsel anlamda zengin deneyimler sunmaktadır. Eğitimciler tarafından teknoloji uygun şekilde kullanıldığında çocukların öğrenme süreçlerinde olumlu etkiler sağlar (Bencik Kangal ve Özkızıklı, 2015, s. 136). Müzik eğitimi ve öğretiminde teknoloji vazgeçilmez bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır (Tecimer, 2006, s. 8). Teknolojinin sınıflarda kullanılmasıyla ilgili bir araştırma sonucunda öğrenciler arasında işbirliğinin arttığı, öğrencilerde motivasyon sağladığı, öğrenme sürecinin kısaldığı ve verimliliğin arttığı ortaya çıkmıştır (Dwyer, 1994, s. 6-8).

Müzik etkinliklerine öğretmenlerin genellikle haftada 2-3 kez yer verdikleri bununla birlikte haftada 1 hatta 2 haftada 1 kez yer veren öğretmenlerin de olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim programı özelliklerinden bazıları şu şekilde sıralanmıştır; eğitim programı çocuğun gelişim düzeyine uygun olmalı, işbirlikli öğrenmesini sağlamalı, hareket gereksinimini karşılamalı, Türkçeyi doğru ve düzgün konuşmasına yardımcı olmalı, yeteneklerini ve ilgilerini geliştirici ve destekleyici yönde olmalıdır (Dizdar Terwiel, 2010, s. 31). Müzik etkinlikleri içerisinde, okul öncesi eğitim programında yer alan özellikleri karşılayacak çalışmalar barındırmaktadır. Çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre bazı etkinliklere her gün yer verilebilir. Müzik etkinlikleri de öğrenmeyi kolaylaştıran yollardan biridir. Bu nedenle okul öncesi eğitim programında müzik etkinliklerine sıkça yer verilmelidir. Öğretmenler çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına göre müzik etkinliklerine her gün yer verebilir.

Araştırma sonucunda öğretmenlerin müzik etkinliklerini genellikle bütünleştirerek uyguladıkları; en çok Türkçe ve oyun etkinlikleri ile bütünleştirdikleri görülmüştür. Müzik, okul öncesi eğitimde tüm etkinlikler içerisinde yer alabilir (Öztürk, 2007, s. 36). Etkinlikleri bütünleştirme, çocukların öğrenmelerinde kolaylık sağlayabilir. Çocuklar,

doğal öğrenme ortamlarında bir bütün olarak öğrenirler. Konu alanlarını birbirinden ayırmazlar (Tertemiz, 2004, s. 1). Öğrenme sürecinde konu ya da kavramların bütünleştirilerek verilmesi bazı durumlarda daha etkili olmaktadır. Bütünleştirilmiş etkinlik ile etkinlikler arasında geçişler kopmalar yaşanmadan konu ya da kavram bir bütün olarak ele alınır (Türkmen, 2018, s. 8). Özet (2018, s. 78) yaptığı araştırmada bütünleştirilmiş etkinliklerin, çocukların dikkatinin daha uzun süre etkinlikte kalmasını sağladığı, özel gereksinimli çocukların öğrenmesini olumlu etkilediği, öğretmenler için öğrenme merkezlerini oluşturmaya kolaylık sağladığını ortaya çıkarmıştır. Yapılan bir başka çalışmada okul öncesi öğretmenlerinin büyük bir kısmının müzik etkinliklerini başka etkinlikler ile bütünleştirerek uyguladıkları belirlenmiştir (Salı, Akkol ve Oğuz, 2013, s. 96). Öğretmenlerin etkinlikleri bütünleştirerek uygulamaları ile ilgili sonuçlar alanyazın ile örtüşmektedir.

Öğretmenler müzik etkinliklerini değerlendirirken genellikle soru yanıt yöntemi kullandıkları, çocukların şarkıya olan ilgisi, kazanımların gerçekleşme durumu ve çocukların şarkıyı ezberlemesini dikkate aldıkları görülmüştür. Bu bağlamda öğretmenlerin genellikle klasik değerlendirme yöntemi kullandıklarını söylemek mümkündür. Kazanımların gerçekleşme durumuna odaklanılması ve çocuklardan şarkıyı ezberlemelerinin beklenmesi çocukların birbirleriyle ile karşılaştırılmasına neden olur. Çocukları bireysel gereksinimlerine odaklanılarak alternatif değerlendirme yöntemleri kullanılması uygulanan programın etkisini arttıracaktır. Alternatif değerlendirme yöntemleri, çocukları birbirleri ile kıyaslayarak değil; her çocuğu bireysel farklılıklarına göre değerlendirmeyi esas alır. Etkinlik değerlendirmelerinde kullanılacak bazı örnekler şu şekilde belirtilmiştir: Çalışma sayfaları kullanılabilir, resim yapılabilir, poster hazırlanabilir, çocuklar etkinlikleri ile ilgili birbirlerine sunum yapabilir, etkinlik sırasında çekilen fotoğraflar incelenebilir, sergiler düzenlenebilir (Elibol, 2015, s. 371).

Çocukların müzikal gelişimlerinin desteklenmesi için zengin öğrenme deneyimleri sunulması ve ortamın düzenlenerek öğrenme süreçlerinin planlanması gerekmektedir (Kandır ve Türkoğlu, 2015, s. 345). Öğretmenlerin, öğrenme merkezlerini sınıfın fiziksel özelliklerini dikkate alarak çocukların bireysel ihtiyaç ve ilgilerine göre düzenlenmeleri beklenmektedir (MEB, 2013, s. 37). Müzik merkezinde materyallerin bulunması ve çocukların kullanımına açık olması okul öncesi dönemde müzik ilgisi için önemli görülmektedir. Araştırma sonuçlarına göre bazı sınıflarda

müzik merkezinin bulunmaması, müzik merkezinin bulunduğu sınıflarda materyallerin eksik, kırık ya da kullanıma uygun olmaması, bu merkezlerin çocukların boyuna ve kullanımına uygun olmaması önemli bir sorundur. Öğrenme merkezlerinin oluşturulmasında ve düzenlenmesinde okul öncesi eğitim öğretmenlerinin istekli olmaları önemli görülmektedir. Öğretmen isterse küçük alanlarda ve doğal, artık materyaller ile etkili öğrenme merkezleri oluşturabilir (Aysu ve Aral, 2016, s. 2570). Müzik merkezinde yer alan materyaller çocukların ilgisini çekmektedir. Normal gelişim gösteren çocukların yanı sıra özel gereksinime ihtiyaç duyan çocuklar müzik aletlerine dokunmaktan ve onlardan ses çıkarmaktan hoşlanırlar. Materyallerin eksikliği öğretmenlerin hevesini kırmamalıdır. Pek çok artık materyal öğretmenin yardımına koşabilir (Artan, 2001, s. 50-51). Okul öncesi eğitim kurumlarında müzik materyallerinin bulunma durumunun araştırıldığı bir çalışmada 231 sınıf incelenmiştir. İncelenen sınıflarda sırasıyla en çok marakas, zil, davul, ritim çubukları bulunmaktadır. Bazı müzik materyallerinin çok az sınıfta mevcut olduğu, bazı materyallerin hiçbir sınıfta bulunmadığı görülmüştür (Sönmezöz ve Haseski Hakyol, 2016, s. 734). Bu araştırmada ise kendileriyle görüşme yapılan öğretmenlerin sınıflarında daha çok sırasıyla tef, davul, marakas ve çelik üçgen materyalleri bulunduğu tespit edilmiştir. Ksilofon, glockenspiel, agogo, timpani, bongo ve ses kayıt cihazı gibi materyallerin hiçbir sınıfta yer almadığı ortaya çıkmıştır. Okul öncesi eğitim veren sınıflarda müzik materyallerinin çok çeşitli olmadığı, benzer materyallerin sınıflarda yer aldığı ve bazı materyallerin sınıflarda bulunmadığı görülmektedir. Bu durumda öğretmenlerin müzik etkinliklerinin etkili uygulanmasına ve müzik merkezinin kullanılmasına yönelik önerilerinde materyal zenginliğine vurgu yapmaları doğal bir sonuçtur.

Okul öncesi öğretmen adaylarının iyi bir müzik eğitimi için “öğretmenin öğrettiği konuya ilişkin materyaller konusunda bilgi sahibi olması, müzik eğitiminde kullanılan çalgıları bilmesi, yeterli derecede piyano çalmayı bilmesi” gerektiği görüşlerinden hareketle öğretmenlerin müzik eğitiminde kendilerine yönelik fikirleri önem kazanmaktadır (Burak, 2014, s. 79). Bu konuda yapılan çalışmalara bakıldığında ise; okul öncesi eğitim öğretmenleri müzik eğitimi ve etkinlikleri konusunda kendilerini yeterli görmedikleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Müzik yeterliliği ile ilgili karşılaşılan sorunların başında öğretmenlerin lisans döneminde aldıkları eğitimin yetersiz olması, şarkı dağarcığına sahip olmamaları, enstrüman çalmayı bilmedikleri ve herhangi bir hizmet içi eğitim almadıkları gelmektedir (Güler, 2006, s. 82; Dere, 2008, s. 78; Salı,

Akkol ve Oğuz, 2013, s. 96; Gül ve Bozkaya, 2014, s. 1005). Göğüş (2009, s. 92) yapmış olduğu araştırmada müzik yeteneğinin erken yaştaki eğitimle gelişmesinin önemine dikkat çekmektedir. Araştırmacının elde ettiği sonuçlar doğrultusunda, küçük yaşlarda müzik yeteneği olan çocukların yeteneğini değerlendirmede yeterli sayıda okul öncesi eğitim öğretmeni bulunmamakta ya da öğretmenlerin bu konuda bilgileri yetersiz kalmaktadır. Bu araştırmada müzik etkinliklerinin daha etkili uygulanmasına yönelik olarak elde edilen ‘öğretmenlerin enstrüman çalmalarının önemli olduğu ve kendilerine müzik etkinlikleri konusunda eğitimler verilmesinin gerektiği’ önerileri daha önce yapılan çalışmaların sonuçları ile benzerlik gösterdiği ortaya çıkmıştır.

5.3.Öneriler

Araştırmada elde edilen sonuçlar göz önünde bulundurularak aşağıdaki öneriler getirilmiştir:

5.3.1. Uygulamaya yönelik öneriler

- Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin müzik eğitimi ve müzik etkinliklerine yönelik bilgi düzeyleri arttırılmalıdır. Bilgi düzeyini arttırma; lisans düzeyinde alınan eğitimin niteliğinin arttırılması, uygulamaya yönelik öğretim yapılması ve hizmet içi eğitimlerle sağlanabilir.
- Hizmet içi eğitimler ile müzik etkinliklerini daha etkili uygulanmasına katkı sağlayan Orff Schulwerk eğitim kursları arttırılabilir, öğretmenlerin kurslardan faydalanması için kurslar hafta sonu ya da seminer dönemlerinde verilebilir.
- Okul öncesi eğitim öğretmeni adaylarına lisans eğitimleri sırasında aldıkları müzik eğitimi derslerinde enstrüman çalma eğitimleri verilebilir.
- Okul öncesi eğitimi öğretmenleri çocuklara gerçek müzik aletleri ile deneyim sağlayabilecekleri ortamlara ve müzisyenleri gözlemleyebilecekleri platformlara gezi düzenleyebilirler. Ayrıca bu gezileri gerçekleştirmede aile katılımı çalışmaları yapılabilir.
- Okul öncesi eğitim kurumlarında çocukların kullanımına uygun, yeterli sayıda, çeşitli materyallerin bulunduğu müzik odaları oluşturulması önerilebilir.

- Müzik merkezlerinin oluşturulmasında ve materyal çeşitliliği sağlanmasında Milli Eğitim Bakanlığı, il milli eğitim müdürlükleri ve okul yönetimleri maddi destek verebilir.
- Öğretmenler müzik merkezlerini düzenlerken çocukların kullanımına uygun olmasına, çocukların materyallere kolaylıkla erişebilir olmasına ve açık raf sistemine dikkat etmeleri önerilebilir.
- Okul ncesi eğitim veren sınıflarda farklı türlerden enstrümanlara yer verilebilir. Böylece müziğe karşı ilgisi ve yeteneği olan çocuklar daha kolay ayırt edilebilir ve desteklenebilir.
- Müzik etkinliklerinde yer alan ses dinleme ve ayırt etme, şarkı söyleme, ritim çalışmaları, yaratıcı dans ve hareket, müzikli öykü oluşturma çalışmalarına örnek oluşturabilecek, öğretmenlere yol gösterecek etkinlik kılavuz kitapları Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanabilir, öğretmenlere basılı formatta çoğaltılabilir.
- Çocuklar belirli aralıklar ile müzik etkinliklerini destekleyici nitelikte olan konser, tiyatro, gösteri gibi etkinliklere katılmaları okul yönetimi ve ğretmen tarafından sağlanabilir.
- Anaokullarına haftanın belirli gün ve saatlerinde müzik etkinlikleri saati yer alabilir. Müzik etkinlikleri saati için İl Milli Eğitim Müdürlükleri tarafından müzik öğretmenleri görevlendirilebilir.

5.3.2. İleri araştırmalara yönelik neriler

- İleri araştırmalarda nicel yöntemler kullanılarak daha fazla öğretmenin müzik etkinliklerine yönelik tutumları incelenebilir.
- Karma yöntem tercih edilerek yapılacak araştırmalar ile öğretmenlerin müzik etkinliklerine yönelik algıları derinlemesine araştırılabilir.
- Okul ncesi dönemde müzik eğitimi ve etkinlikleri hakkında öğretmenlerin yanında ailelerin düşünceleri ele alınabilir.
- Müzik eğitimcileri ve okul öncesi eğitimcileri ortak çalışmalar planlayarak disiplinler arası çalışmalar yapabilir.
- lke çapında okul öncesi eğitim kurumlarındaki müzik merkezlerinin durumları araştırılarak ihtiyaçlar belirlenebilir.

KAYNAKÇA

- Abazaoğlu, İ., Yıldırım, O. ve Yıldızhan, Y. (2015). Okul öncesi öğretmenliğine ilişkin genel bir bakış. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 4 (1), 411-423.
- Abdurrezzak, A. O. (2018). Üretim ve tüketim kültürü açısından müzik kimliğinin psiko-sosyal ve mitolojik temelleri. *Folklor Akademi Dergisi*, 2, 33-54.
- Acay Sözbir, S. ve Çamlıbel Çakmak, Ö. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri hakkındaki görüşleri. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 3 (6), 367-378.
- Akbulut, E. (2013). Eğitim fakültesi okulöncesi anabilim dalı programında yer alan müzik eğitimi dersi hedeflerinin gerçekleşme düzeyleri. *Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 14, 9-16.
- Aktaş, A. (2013). *Okul öncesi öğretmenlerinin eğitim programındaki müzik etkinliklerini uygulama durumları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde: Niğde Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Algan, G., Özkut, B. ve Kaya, S. Ö. (2012). Okul öncesi eğitim kurumlarındaki çocukların annelerin müzik eğitimine bakış açısı. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 27, 21-31.
- Alpaslan, U. (2010). *Okulöncesi öğretmenlerinin aldıkları müzik eğitimi doğrultusunda uygulamakta oldukları müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri ve karşılaştıkları problemler*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Angı, Ç. E., Albuz, A. ve Hamzaoğlu Birer, A. R. (2013). Keman öğretiminde karşılaşılan entonasyon problemleri ve çözüm önerileri. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 1 (2), 48-69.
- Artan, İ. (2001). Engelli çocukların eğitiminde etkili bir teknik: Müzik. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (2), 43-55.
- Artan, İ. (2009). Okulöncesinde işitsel algı ve müzik. A. Öztürk (Ed.), *Okulöncesinde müzik eğitimi* içinde (s. 55-73). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Artan, İ. (2015). Yaratıcı hareket ve dans çalışmaları. İ. Artan (Ed.), *Okul öncesi dönemde müzik eğitimi* içinde (s. 80-94). Ankara: Hedef.
- Artan, İ., ve Bencik Kangal, S. (2015). Müzikli öykü. İ. Artan (Ed.), *Okul öncesi dönemde müzik eğitimi* içinde (s. 125-134). Ankara: Hedef.

- Aysu, B. ve Aral, N. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin öğrenme merkezleri hakkındaki görüş ve uygulamalarının incelenmesi. *Kastamonu Education Journal*, 24 (5), 2561-2574.
- Bağ, C. ve Çeviker Ay, Ş. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin öğretmen yeterlikleri ve hizmet içi eğitim ihtiyaçları. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17 (1), 289-312.
- Baltacı, A. (2018). Nitel araştırmalarda örnekleme yöntemleri ve örnek hacmi sorunsalı üzerine kavramsal bir inceleme. *Bitlis Eren Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7 (1), 231-274.
- Bencik Kangal, S. (2015). Ses dinleme ayırt etme-ses üretme çalışmaları. İ. Artan (Ed.). *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi* içinde (s. 65-74). Ankara: Hedef.
- Bencik Kangal, S. ve Özkızıllı, S. (2015). Teknoloji ve eğitim. P. Bayhan (Ed.). *Okul Öncesi Eğitimde Teknolojinin Rolü* içinde (s. 131-154). Ankara: Hedef.
- Boyd, A. E. (1989). Music in early childhood. *Childhood in the 21th Century*'da sunulan bildiri. Hong Kong: University of Hong Kong.
- Burak, S. (2014). Okul öncesi ve sınıf öğretmeni adaylarının müzik eğitiminde etkili öğretmen özelliklerine yönelik algıları. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 47 (1), 67-80.
- Büyükgönenç Polat, B. (2017). Okul öncesi müzik eğitiminin önemi ve eğitim yöntemleri. *Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 7, 1-13.
- Can, E. ve Serençelik, G. (2017). Okul öncesi eğitim öğretmenlerinin okul yönetimine katılımlarının incelenmesi. *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30, 525-542.
- Cemalcılar, A. (1988). *İletişim sanatı olarak müziğin öğretim ve eğitim ortamlarındaki kurumsal yapısı ile yaygın eğitimde bir model önerisi*. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Creswell, J. (2014). *Research desing:Qualitative, quantitative and mixed methods approaches* (4th ed.). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Črnčec, R., Wilson, S. J. and Prior, M. (2006). The cognitive and academic benefits of music to children: facts and fiction. *Educational Psychology*, 26 (4), 579-594.
- Cross, I. (2001). Music, mind and evolution. *Psychology of Music*, 29, 95-102.
- Çalık Çetin, G. (2006). *Etkinliklerle müzik öğretimi*. (Birinci Baskı). Ankara: Kök Yayıncılık.

- Çelebioğlu Morkoç, Ö. (2015). Okul öncesi dönem müzik eğitiminde ortam düzenleme. İ. Artan (Ed.), *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi* içinde (s. 27-42). Ankara: Hedef.
- Çeviker, A. (2010). *Okul öncesi ve müzik öğretmeni adaylarının okul öncesi müzik etkinliklerine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Çilden, Ş. (2001). Müzik, çocuk gelişimi ve öğrenme. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (1), 1-8.
- Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25 (1), 217-230.
- Denizel Güven, E. ve Cevher, F.N. (2005). Okul öncesi öğretmenlerinin sınıf yönetimi becerilerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2 (18), 1-22.
- Dere, Z. (2008). *Ankara il merkezindeki anasınıflarında görev yapan öğretmenlerin müzik eğitiminde yaşadıkları sorunların incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Dizdar Terwiel, C. (2010). *Okulöncesi sanat eğitiminde bir malzeme olarak 'kil'in yeri*. Ankara: Ankara Üniversitesi Rektörlüğü Yayınları.
- Dwyer, D. (1994). Apple classrooms of tomorrow: What we've learned. *Educational Leadership-Realizing The Promise Of Technology*, 51 (7), 4-10.
- Ehrlin, A. and Gustavsson, H. O. (2015). The importance of music in preschool education. *Australian Journal of Teacher Education*, 40 (7), 32-42.
- Ekiz, D. (2003). *Eğitimde araştırma yöntem ve metotlarına giriş*. Ankara: Anı.
- Elibol, F. (2015). Alternatif değerlendirme. P. Bayhan (Ed.). *Okul Öncesi Dönemde Alternatif Değerlendirme* içinde (s. 366-374). Ankara: Hedef.
- Eren, B. (2006). *Bursa ili Anaokullarındaki 4, 5, 6 yaş grubu çocukların müzik eğitimine yönelik ihtiyaçların tespiti ve değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Eren, B., Deniz, J. ve Düzkantar, A. (2013). Orff yaklaşımına göre hazırlanan müzik etkinlikleri içinde ipucunun giderek azaltılması yöntemi ile yapılan gömülü öğretimin otistik çocuklara kavram öğretmedeki etkililiği. *Educational Sciences: Theory & Practice*, 13 (3), 1863-1887.

- Ersoy, Ö. (2003). Müzik etkinliklerinde öğretmenin rolü. E. Ömeroğlu, Ö. Ersoy, F. Tezel Şahin, A. Kandır ve A. Turla (Yazarlar), *Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması* içinde (s. 35-47). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Ertekin, M.N. ve Küçükosmanoğlu, H. O. (2016). Müzik eğitiminde XX. yüzyıldaki öğretim yaklaşımlarının karşılaştırmalı olarak incelenmesi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 5 (3), 372-379.
- Ertürk, H. G., Özen Altınkaynak, Ş., Veziroğlu, M. ve Erkan, S. (2014). Okul öncesi öğretmenlerin üniversite deneyimlerinin mesleki yaşantılarına etkisine ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (3), 897-908.
- Fırat Durdukoca, Ş., Yardımcıel, E., Beşeren, H. ve Özbek, S. (2017). Öğretmen adaylarının öğretim tekniklerini seçme yeterliliklerine ilişkin algı ölçeği. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 16 (61), 397-411.
- Göğüş, G. (2009). Müzik yeteneğinin geliştirilmesinde küçük yaşlarda eğitime başlamanın önemi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22 (1), 89-102.
- Gölbaşı, E. (2013). *Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerindeki mesleki yeterliliğinin değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gruenhagen, M. L. (2012). Learning in practice: A first year early childhood music teacher navigates the complexities of teaching. *Research Studies in Music Education*, 34 (1), 29-44.
- Gül, G. (2012). *Okul öncesi altı yaş çocukları için oluşturulan şarkı dağarcığının müziksel gelişim düzeylerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Gül, G. ve Bozkaya, İ. (2014). Okul öncesi öğretmenliği lisans programının müzik eğitimi açısından değerlendirilmesi: Uludağ Üniversitesi örneği. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 22 (3), 995-1008.
- Güler, N. (2006). *Okulöncesi öğretmenlerin müzik etkinliklerini gerçekleştirme durumları ve eğitim gereksinimlerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Isbell, R. T. and Raines, S. C. (2013). *Creativity and arts with young children*. (3rd edition). USA: Wadsworth Cengage Learning.

- Kanbay Ak, G., Yıldırım, B. ve Kadioğlu Ateş, H. (2016). Okul öncesi öğretmenlerinin mesleki yeterlilik algılarının incelenmesi. *Akademik Bakış Dergisi*, 55, 89-108.
- Kandır, A. (2003). Müziğin çocuğun gelişimindeki yeri ve önemi. E. Ömeroğlu, Ö. Ersoy, F. Tezel Şahin, A. Kandır ve A. Turla (Yazarlar), *Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması* içinde (s. 15-22). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kandır, A. (2003). Okul öncesi eğitim programında müzik. E. Ömeroğlu, Ö. Ersoy, F. Tezel Şahin, A. Kandır ve A. Turla (Yazarlar), *Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması* içinde (s. 29-35). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Kandır, A., ve Türkoğlu, D. (2015). 'MEB 2013 okul öncesi eğitim programı'nın müzikal becerilerin gelişimi yönünden değerlendirilmesi. *Uluslararası Katılımlı III. Çocuk Gelişimi ve Eğitimi Kongresi*'nde sunulan bildiri, Ankara: Hacettepe Üniversitesi.
- Kemple, K. M., Batey, J. J and Hartle, L. C. (2004). Creating enters for musical play and exploration. *National Assocaition for The Education of Young Children*, 59, 30-37.
- Kılıç, I. (2012). *Okul öncesinde müzik eğitimi*. (2. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Koca, Ş. (2013). Okul öncesi öğretmen adaylarının müzik derslerine ilişkin yeteneklerinin değerlendirilmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 6 (3), 321-331.
- Kralova, E. and Kolodziejewski, M. (2016). Music and movement activities for preschool children as an incentive for foster relationships and the expression of movement. *Artykuly Scientific Articles*, 3 (41), 185-205.
- Kuşcu, Ö. (2010). *Orff-Schulwerk yaklaşımı ile yapılan müzik etkinliklerinin okul öncesi dönemdeki çocukların dikkate becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya: Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kuşcu, Ö., Kayılı, G. ve Barışeri, N. (2013). Okul öncesi öğretmen adaylarının müzik eğitimine ilişkin tutumlarına orff schulwerk pedagojisinin etkisi. *Eğitim ve Öğretim Araştırmaları Dergisi*, 2 (1), 372-380.
- Kuzu, K. (2015). *Okul öncesi öğretmenlerinin değerler eğitimi hakkındaki görüşleri ve bu görüşlerin sınıf içi uygulamalara yansımaları*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Bursa: Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Manolova Yalçın, O. ve Özgen, B. (2017). Okul öncesi öğretmenliği bölümü öğrencilerinin mesleğe yönelik tutumlarının ve özgüven düzeylerinin incelenmesi. *Eğitim Kuram ve Uygulama Araştırmaları Dergisi*, 3 (3), 63-80.
- Mayesky, M. (2012). *Creative activities for young children*. (10th edition). USA: Wadsworth Cengage Learning.
- Merriam, S. B. (2015). *Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber* (Çev. Ed.: S. Turan). Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Mertoğlu, E. (2015). Nefes açma ve şarkı öğretimi çalışmaları. İ. Artan (Ed.). *Okul Öncesi Dönemde Müzik Eğitimi* içinde (s. 53-64). Ankara: Hedef.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. Ankara: Meb Basımevi.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2014). *Özel eğitimde müzik etkinlikleri*. Ankara.
- Milli Eğitim Bakanlığı (2017). *Müzik etkinlikleri*. Ankara.
- Oğuz, T. ve Erbil Kaya, Ö. M. (2017). Okul öncesi dönemde müzik eğitime yönelik araştırmaların incelenmesi. *Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 1 (1), 1-13.
- OYGM, (2017). Okul öncesi öğretmeni özel alan yeterlikleri. http://oygm.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/2017_11/06160307_5-YYretmen_Yeterlikleri_KitabY_okul_Yncesi_YYretmeni_Yzel_alan_yeterlikleri_ilkYYretim_parYa_8.pdf Erişim Tarihi: 12.09.2018.
- Öner, A. (2012). Türkiye'de müzik eğitiminin kültürel boyutları. *Batman Üniversitesi Yaşam Bilimleri Dergisi*, 1 (1), 9-17.
- Özdemir, G. ve Özyıldız, G. (2010). Genel gelişim sürecinde müziksel gelişim. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2 (2), 77-90.
- Özen, N. (2004). Çalgı eğitiminde yararlanılan müzik eğitimi yöntemleri. *Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24 (2), 57-63.
- Özet, S. (2018). *Okul öncesi öğretmenlerinin çoklu zeka kuramı temelli bütünleştirilmiş etkinlikler hakkında görüş ve tutumlarının incelenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Mersin: Mersin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Özevin Tokinan, B. (2008). *Yaratıcı dans etkinliklerinin motivasyon, özgüven, özyeterlilik ve dans performansı üzerindeki etkileri*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

- Öziskender, G. ve Güdek, B. (2013). Orff yaklaşımı ile yapılan okul öncesi müzik eğitiminin öğrencilerin sosyal becerilerinin gelişimine etkileri. *Turkish Studies*, 8 (3), 213-232.
- Öztürk, A. (2007). *Okulöncesi eğitimde müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.
- Öztürk, A. (2008). *Okul öncesi kurumlarda uygulanan müzik eğitiminin öğretmen görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Öztürk, A. (2009). Okulöncesinde çocuk ve müzik. A. Öztürk (Ed.), *Okulöncesinde müzik eğitimi* içinde (s. 1-16). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Basımevi.
- Patton, M. Q. (2002). *Qualitative research and evaluation methods* (3rd ed.). London: Sage Publication, Inc.
- Pekşen Akça, R. ve Yıldız Bıçakçı, M. (2015). Okul öncesinde materyal geliştirme 'temel konular'. N. Avcı (Ed.). *Okul Öncesinde Materyal Geliştirme* içinde (s. 15-34). Ankara: Hedef.
- Ramazan, O., Çiftçi, H.A. ve Tezel, M. (2018). Okul öncesi sınıflarındaki öğrenme merkezlerinin durumunun belirlenmesi ve öğretmenlerin öğrenme merkezleri hakkındaki görüşlerinin incelenmesi. *Erken Çocukluk Çalışmaları Dergisi*, 2 (2), 213-233.
- Rauscher, H. F., Shaw, L. G., Levine, J. L., Wright, L. E., Dennis, R. W. and Newcomb, L. R. (1997). Music training causes long term enhancement of preschool children's spatial temporal reasoning. *Neurological Research*, 19, 2-8.
- Ruismaki, H. and Tereska, T. (2006). Early childhood musical experiences: contributing to pre-service elementary teachers' selfconcept in music and success in music education. *European Early Childhood Education Research Journal*, 14 (1), 113-131.
- Ruksenas, J. (2014). The benefits of music classes for preschoolers: the abc of do re mi. https://www.researchgate.net/publication/256981107_THE_BENEFITS_OF_MUSIC_CLASSES_FOR_PRESCHOOLERS_THE_ABC_OF_DO_RE_MI, Erişim Tarihi: 22.10.2018.
- Salı, G., Akkol, M. L. ve Oğuz, V. (2013). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinliklerinde yaşadığı sorunlar. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 15 (2), 79-100.
- Sığırtmaç Dikici, A. (2015). Müzik ve gelişim. İ. Artan (Ed.), *Okul öncesi dönemde müzik eğitimi* içinde (s. 15-30). Ankara: Hedef.

- Sığırtmaç, A. (2002). Okul öncesi dönemde müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 9 (9), 30-39.
- Sönmezöz, F., ve Haseski Hakyol, F. L. (2016). Okul öncesi eğitim kurumlarında kullanılan materyallerin okul öncesi öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak değerlendirilmesi. *Eğitimde Kuram ve Uygulama Dergisi*, 12 (3), 723-737.
- Sun, M. ve Seyrek, H. (1993). *Okulöncesi eğitimde müzik*. İzmir: Mey Yayınları.
- Şahin, H. (2012). *Okulöncesi öğretmenlerinin müzik eğitimine yönelik algıladıkları yeterlilikler ve müzik eğitimi ortamına yönelik düşüncelerinin belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Haliç Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Taylor, S. I., Morris, V. G., Meredith, C. D. and Hicks, C. (2012). Music and movement for young children's healthy development. *Dimensions of Early Childhood*, 40 (2), 33-40.
- Tecimer, B. (2006). İnternet ve yaşam boyu müzik eğitimi. *Müzed*, 15, 8-9.
- Temiz, E. (2006). Okulöncesi dönemde müzik eğitimi; yaşanan problemler ve çözüm önerileri. *Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu*'nda sunulan bildiri, Denizli: Pamukkale Üniversitesi, 26-28.
- Tertemiz, N. I. (2004). Çoklu zeka kuramı'na göre bütünleştirilmiş etkinliklerin öğrenci başarısı üzerindeki etkisi. *Eğitim ve Bilim*, 29 (134), 1-10.
- Topaç, N. (2008). *Okulöncesi öğretmenlerinin ve okulöncesi dönem çocuklarının ebeveynlerinin müzik eğitimi hakkındaki düşüncelerinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İstanbul: Marmara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Turla, A. (2003). Şarkı söyleme. E. Ömeroğlu, Ö. Ersoy, F. Tezel Şahin, A. Kandır ve A. Turla (Yazarlar), *Müziğin okul öncesi eğitimde kullanılması* içinde (s. 95-123). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Türkmen, S. (2018). *Okul öncesi eğitimde uygulanan drama etkinlik planlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uçan, A. (1994). *Müzik eğitimi*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Uçan, A. (2003). Okulöncesi müzik eğitimi ve programı. A. Öztürk (Ed.) *Müzik Öğretimi* içinde (s. 1-14). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.

- Uluğbay, S. (2013). Müzik eğitiminin çocuk zekasına olan etkileri. *Kastamonu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21 (3), 1025-1034.
- Wiggins, J. (2001). *Teaching for musical understanding*. New York: McGraw-Hill.
- Yavuzer, H. (2004). *Çocuğu tanımak ve anlamak*. (Dördüncü Basım). İstanbul: Remzi Kitabevi.
- Yazıcı, T. (2018). Sınıf öğretmeni adaylarının müzik etkinliklerine ilişkin tutumlarının metaforik analizi. *Journal of Institute of Economic Development and Social Researches*, 4 (8), 75-83.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, G. (2003). Okulöncesi müzik öğretiminde ortam düzenleme. A. Öztürk (Ed.) *Müzik Öğretimi* içinde (s. 111-124). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayınları.
- Yılmaz Bolat, E. (2017). Okul öncesi öğretmenlerinin müzik etkinlikleri konusundaki görüşlerinin belirlenmesi. *İdil Dergisi*, 6 (35), 2073-2096.
- Yılmaz, M., Üstün, A. ve Odacı, H. (2009). Okul öncesi öğretmen adaylarının iletişim becerileri düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre incelenmesi. *Karadeniz Sosyal Bilimler Dergisi*, 1 (1), 1-7.
- Zembat, R., Mertoğlu, E., ve Choi, J. (2010). 5-6 yaş çocuklarına yönelik hazırlanan ritim eğitimi programının çocukta ritim duyusunun gelişimine etkisinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 18 (1), 47-60.
- Zembat, R. ve Doğan, B. (2014). Okul öncesi eğitim kurumlarında görevli öğretmenlerin ve eğitim denetmenlerinin denetmen tutumlarına ilişkin görüşlerinin incelenmesi. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 29, 1-19.

EKLER

EK-1. Gönüllü Katılım İzin Formu

GÖNÜLLÜ KATILIM İZİN FORMU

Sayın Öğretmenim;

Öncelikle çalışmaya katılımınız, ayırmış olduğunuz zaman ve gösterdiğiniz ilgi için teşekkür ederim. Yapacağımız bu çalışma okul öncesi öğretmenlerinin müzik merkezi kullanım durumları ve müzik etkinlikleri hakkındaki görüşlerini incelemek amacını taşımaktadır. Sizden görüşme sorularını yanıtlamanız ve sınıfınızda yer alan müzik merkezini incelemem için izin vermeniz beklenmektedir. Çalışmaya katılırken kimliğinizi belirtmek istemediğiniz takdirde fikrinize saygı duyulacaktır. Araştırmada katılımcıların isimleri gizli tutulacaktır. Sizden toplanan verilere ulaşmak istediğinizde gerekli bilgiler sizinle paylaşılacaktır. Bu çalışma gönüllülük esasına dayanmaktadır. Herhangi bir sebepten dolayı rahatsızlık hissederseniz çalışmadan ayrılabilirsiniz. Çalışma hakkındaki soru, görüş ve önerilerinizi iletişim bilgilerimi kullanarak bana iletebilirsiniz.

Araştırmaya gönüllü olarak katıldığınıza dair bu formu imzalamanızı rica ediyoruz. Değerli zamanınızı ayırdığınız için teşekkür ederim.

Tuba Oğuz

Tel:.....

e-mail:.....

Bu çalışmaya tamamen gönüllü olarak katılıyorum ve istediğim zaman çalışmadan ayrılabileceğimi biliyorum. Vermiş olduğum bilgilerin bilimsel amaçlı yayımlarda kullanılmasını kabul ediyorum. (Formu imzaladıktan sonra uygulayıcıya geri veriniz)

Adı Soyadı:

İmza:

Tarih:

EK-2. Kişisel Bilgiler Formu

Mesleki deneyiminiz (yıl olarak):

Mezun olduğunuz;

- **Üniversite:**
- **Fakülte/yüksekokul türü:**

Öğretmenlik yaptığınız yaş grubu:

SORULAR

1. Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerinin yeri ve önemi konusunda ne düşünüyorsunuz?
2. Müzik etkinliklerini planlarken nelere dikkat ediyorsunuz?
  - En çok hangi çalışmalara yer veriyorsunuz?
  - Etkinlik öncesinde ne gibi hazırlıklar yapıyorsunuz?
  - Etkinlik için nasıl bir eğitim ortamı hazırlıyorsunuz?
3. Müzik etkinliklerini nasıl uyguluyorsunuz?
  - Müzik etkinliklerini ne sıklıkta uyguluyorsunuz?
  - Hangi yöntem- teknikleri uyguluyorsunuz?
  - Müzik etkinliğini bütünleştirdiğiniz etkinlikler var mı? Hangi etkinlik türleri?
4. Müzik etkinliklerini değerlendirirken nelere dikkat ediyorsunuz?
5. Sizce müzik etkinlikleri kapsamında başka hangi çalışmalar yapılabilir?
6. Müzik etkinliklerinin etkili uygulanmasına yönelik önerileriniz nelerdir?
7. Sınıfınızda müzik merkeziniz var mı?

Yanıt evet ise;

  - Müzik merkezini düzenlerken nelere dikkat ediyorsunuz?
  - Müzik merkezinin kullanımı sırasında nelere dikkat ediyorsunuz?
8. Müzik merkezinin hazırlanması ve kullanımına yönelik önerileriniz nelerdir?

EK-3. Müzik Merkezi Kontrol Listesi

Bulunma durumu	Var	Yok
Müzik merkezi		

	Uygun	Uygun Değil	Açıklama
Müzik merkezi konumu			

	Var	Yok	Açıklama
Müzik çalışmalarını için uygun ortam			

Müzik merkezinde bulunan materyaller		Var			Yok
		Uygun	Uygun Değil	Açıklama	
Ksilofon ve metalofo	Metalofo				
	Ksilofon				
Glockenspiel	Glockenspiel				
Metaller	Zil				
	Çelik üçgen				
	Gong				
Ahşaplar	Kastanyet				
	Çingirak				
	Ritim Çubukları				
	Marakas				
	Agogo				
Vurmalı çalgılar	Timpani				
	Bongo				
	Tef				
	Trompet				
	Davul				
Sessel-işitsel materyaller	Ses kayıt cihazı				
	CD çalar				
	CD				
Yazılı materyaller	Müzik kitapları				
	Poster				
Enstrüman					
Diğer					

EK-4. Görüşme Takvimi

Öğretmen No	Görüşme Tarihi	Görüşme Yeri	Görüşme Süresi
Ö.1	02.05.2018	Boş Sınıf	24'
Ö.2	03.05.2018	Müdür Odası	11'
Ö.3	03.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.4	03.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.5	08.06.2018	Müdür Odası	19'
Ö.6	04.05.2018	Müdür Odası	15'
Ö.7	04.05.2018	Müdür Odası	16'
Ö.8	04.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.9	04.05.2018	Müdür Odası	23'
Ö.10	05.05.2018	Müdür Yrd. Odası	25'
Ö.11	07.05.2018	Müdür Yrd. Odası	17'
Ö.12	07.05.2018	Müdür Yrd. Odası	20'
Ö.13	07.05.2018	Oyun Odası	17'
Ö.14	07.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.15	07.05.2018	Boş Sınıf	18'
Ö.16	09.05.2018	Boş Sınıf	13'
Ö.17	09.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.18	09.05.2018	Müdür Odası	20'
Ö.19	10.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.20	10.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.21	10.05.2018	Müdür Odası	13'
Ö.22	10.05.2018	Müdür Yrd. Odası	10'
Ö.23	11.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.24	11.05.2018	Müdür Odası	17'
Ö.25	11.05.2018	Müdür Odası	10'
Ö.26	01.06.2018	Müdür Odası	10'

EK-5. Örnek Analiz Formu

Yer: Atatürk Anaokulu Tarih: 10.05.2018 Saat: 14:30 Yer: Müdür Odası Öğretmen No: 17	Kodlayıcı Yorumu
A: Okul öncesi eğitimde müzik etkinliklerinin yeri ve önemi konusunda siz ne düşünüyorsunuz? 1 Çocukların müzik etkinliğine gerçekten büyük bir ilgileri oluyor çok severek katılırlar 2 özellikle ben hem öğrenmeleri için hem de bazı kavramların daha iyi oturması için 3 kullanıyorum bu etkinliği. İçinde geçen eğitici cümleler, sözler onlara yol göstermiş 4 oluyor hem öğreniyoruz hem eğleniyoruz.	
A: Siz müzik etkinliklerini nasıl planlıyorsunuz planlarken nelere dikkat ediyorsunuz? 5 Biz zaten etkinliklerimizi yaparken bütünleştirici olmasına dikkat ediyoruz. O gün hangi 6 kavram varsa ona göre yapmaya çalışıyoruz. Mesela sarı rengi öğreneceksek müzik 7 etkinliğinde de o kelimenin geçtiği şarkıları seçmeye özen gösteriyorum ya da diğer 8 kavramlarda bazı günlerde ritim çalışmaları yapıyoruz zaten aktif pasif dengesine göre 9 ayarlıyoruz. O gün çok pasif gidiyorsak bir ritim çalışmasıyla hızlandırıyoruz 10 etkinliklerimizi öyle ayarlıyoruz.	
A: Daha çok hangi çalışmalara yer veriyorsunuz müzik etkinliklerinde? 11 Bizim maalesef çok fazla materyalimiz olmadığı için çok fazla ritim çalışması ya da 12 enstrüman çalışmaları yapamıyoruz ne yazık ki çok üzücü bir durum. Ama daha çok 13 sözlü olarak dinliyoruz söylüyoruz o ortamlar da öğrenmeye çalışıyoruz. Varsa marakas 14 yapıyoruz kendi imkanlarımızla o şekil öğreniyoruz ritim çalışmalarını da masaya 15 vurarak ya da elimizle o şekil yapmaya çalışıyoruz.	
A: Peki hocam, etkinlik öncesinde ne gibi hazırlıklar yapıyorsunuz? 16 Zaten eğer sadece sözlü öğrenilecekse o şarkıyı ayarlamaya çalışıyorum ben hani iyi 17 duyabilecekleri bir müzik sistemi getiriyoruz çünkü çocuklar kısık sesli olduğu zaman 18 çok fazla katılmıyorlar ilgilerini çekmiyor ve daha gür sesli çıkınca daha iyi katılırlar. 19 Ritim çalışması yapacaksa o gün materyalleri hazırlamaya çalışıyorum hangileriyle 20 yapacaksa diye o günkü planıma uygun olmasına özen gösteriyorum açıkçası o şekil.	
A: Nasıl uyguluyorsunuz etkinlikleri uygulamada nelere dikkat ediyorsunuz, hangi öğretim yöntem tekniklerini uyguluyorsunuz? 21 Ben özellikle şarkı öğretirken çok fazla tekrar yaptırıyorum çocuklar çok unuttukları için 22 ilk başta bütünüyle dinliyoruz sonra parça parça giderek özellikle her çocuğun ne 23 söylediğine dikkat etmeye çalışıyorum. Çünkü bu yaşlarda bazı kelimeleri yanlış 24 öğrenmiş olarak gelebiliyorlar; o kelimeleri düzeltmeye çalışıyorum. Düzgün bir şekilde 25 Türkçe'yi de etkili konuşarak o şekilde söylemelerini ve ritmi doğru tutturmaları 26 konusunda yol gösteriyorum. Çok fazla tekrar yapıyoruz, bilgisayar ortamında dinliyoruz 27 ya da oyun oynarken aslında çok fazla hissetmiyorlar ben o müziği açıyorum farkında 28 olmadan şarkıyı ezberliyorlar 30 ya da bir çocuğum vardı kendi kendine o gün bir tane 29 kutuyu çevirip eline iki tanede sopa alıp bateri gibi böyle kendi kendine ritim çalışması 30 yaptı. Onda da teşvik ediyorum çok kısıtlamıyorum şuraya vurma ses çıkarma 31 gibilerinden özgür bırakmaya çalışıyorum ve kendi ritimlerini kendileri bulabiliyorlar 32 çoğu zaman	
A: Müzik etkinliklerini bütünleştirdiğiniz etkinlikleriniz var mı? Hangi etkinlik türleriyle bütünleştiriyorsunuz? 33 Daha çok Türkçe dil etkinliğiyle ben bütünleştiriyorum onu onun ardından yapıyoruz 34 hani. Daha iyi kavriyorlar. Türkçe dilden sonra biraz daha hareketli olduğu için aktif 35 pasif dengesi daha iyi oluyor ve müzik etkinliği de gelince daha bir neşeli bir ortam 36 oluyor, çocuk onu özümüyor o kavramı olması gereken durumu daha iyi oluyor. Gün 37 içinde de şarkıyı tekrarladığı için daha iyi kavramış oluyor.	

A: Müzik etkinliklerini uyguladıktan sonra değerlendirirken neler yapıyorsunuz, nelere dikkat ediyorsunuz? 38 Özellikle çocukların yüksek sesle söylemelerine dikkat ediyorum. Bazı 39 çocuklarımız çok çekingen maalesef hani söyleyebildikleri halde çekindikleri için 40 okuyamıyorlar öyle çocuklarımızı tek tek alıyoruz, böyle başka bir ortamdaymışız 41 gibi düşünüyoruz, dramalaştırıyoruz. Daha yüksek sesle söylemelerine kelimeleri 42 düzgün telaffuz etmelerine, ritmi daha doğru tutturmalarına dikkat ediyorum. 43 Ritim çalışmalarında da bazı çocuklarım zorlanabiliyor o ritmi birkaç kere 44 tekrarlayarak ya da kendi ritmini bulmasını sağlayarak yapıyorum.	
A: Müzik etkinliklerinin daha etkili uygulanmasına yönelik önerileriniz nelerdir? 45 Öncelikle biz eğitimcilerin daha iyi eğitim almaları gerekir bu konuya daha iyi 46 eğilmeleri gerekiyor. Çünkü müzik deyince birkaç etkinlikle geçirilebiliyor bu 47 üniversite eğitimlerinde de böyle hani meslekte de bunu ilerletebiliriz çeşitli 48 çalışmalara katılabiliriz. Onun haricinde materyal eksikliğimiz ve müzik odamız yok 49 mesela böyle çocukların ilgisini çekebilecek şeyler olursa belki o yolda 50 ilerleyebilen çocuklar olur. Ama bizde sadece yerinde duruyor böyle geçirilmiş 51 gibi oluyor. Öyle olsa daha etkili olur diye düşünüyorum.	
A: Peki hocam müzik merkeziniz var galiba? 52 Evet A: Bu müzik merkezini düzenlerken nelere dikkat ettiniz- ediyorsunuz? 53 Bizim kitap merkezimizde var, sanat merkezimizde var biraz onlara uzak 54 olmasına dikkat ettik ki birbirlerini etkilemesinler diye. Çocukların rahat 55 ulaşabilecekleri bir yer oluşturduk boyları seviyesinde var olan materyallerimizi 56 koyduk ve biraz renklendirdik ilgilerini çekmesi konusunda kuşlarla notalarla 57 falan o şekil düzenledik. Onun haricinde müzik etkinliğimiz varsa o gün o 58 materyalimizi alıp yapıyoruz ve eve dönüş zamanında eğer etkinliklerimizi 59 bitirmişsek yine çocuklara izin veriyoruz çok fazla kısıtlamamaya çalışıyoruz. 60 Diğer arkadaşlarını çok fazla rahatsız etmemeleri koşuluyla belli sınırlar içinde 61 izin veriyoruz.	
A: Müzik merkezinin kullanımı sırasında nelere dikkat ediyorsunuz? 62 Merkezlerimiz serbest zaman etkinliklerinde daha çok kullanılıyor onun haricinde 63 müzik etkinliğimiz varsa o gün o materyalimizi alıp yapıyoruz ve eve dönüş 64 zamanında eğer etkinliklerimizi bitirmişsek yine çocuklara izin veriyoruz. Çok 65 fazla kısıtlamamaya çalışıyoruz, diğer arkadaşlarını çok fazla rahatsız etmemeleri 66 koşuluyla belli sınırlar içinde izin veriyoruz.	
A: Peki hocam, müzik merkezinin hazırlanması ve kullanımına yönelik önerileriniz neler olur? 67 Dediğim gibi diğer merkezlerle olan bağlantısı önemli hani çocukları rahatsız 68 etmemesi gerekli materyallerin bulunması çocuğun kendini rahat ifade 69 edebilmesi... Şu an ya biz işte fazla materyalimiz olmadığı için mesela müzik 70 etkinliğinde dışarıda çeşitli ders almış eğitimli kişilerde gelebilir hani sadece 71 öğretmenle sınırlı olmayabilir onlarda eğitim verebilirler, daha iyi oldukları için 72 teşvik edilebilir o şekilde.	

EK-6. Kodlama Örneği

Kod	Alt Tema	Tema
Dil gelişimi	Dil gelişimine destek	Gelişim alanlarını destekler
Ses farkındalığı		
Sesi tanıma		
Bilişsel gelişim	Bilişsel gelişimi destekler	
Ezberleme		
El göz koordinasyonu	Motor gelişimi destekler	
Motor beceriler		
Motor gelişim		

EK-7. Yayın Etiği Karar Belgesi

Evrak Kayıt Tarihi: 12.04.2018

Protokol No: 42867

Tarih: 26.04.2018

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL VE BEŞERÎ BİLİMLER BİLİMSEL ARAŞTIRMA VE YAYIN ETİĞİ KURULU
KARAR BELGESİ

ÇALIŞMANIN TÜRÜ:	BAP Projesi-Yüksek Lisans Tez Çalışması
KONU:	Eğitim Bilimleri
BAŞLIK:	Okul Öncesi Öğretmenlerinin Sınıflarında Müzik Merkezine Yer Verme Durumları ile Müzik Etkinliklerine İlişkin Görüşleri
PROJE/TEZ YÜRÜTÜCÜSÜ:	Dr. Öğr. Üyesi Özlem Melek ERBİL KAYA
TEZ YAZARI:	Tuba OĞUZ
ALT KOMİSYON GÖRÜŞÜ:	-
KARAR:	Olumlu
Prof.Dr. Coşkun BAYRAK (Başkan-Eğitim Fak.)	
Prof.Dr. T. Volkan YÜZER (Başkan Yardımcısı-Açıköğretim Fak.)	Prof.Dr. Esra CEYHAN (Eğitim Fak.)
Prof.Dr. Münevver ÇAKI (Güzel Sanatlar Fak.)	Prof.Dr. M. Erkan ÜYÜMEZ (İkt. ve İdari Bil. Fak.)
Prof.Dr. Handan DEVECİ (Eğitim Fak.)	Prof.Dr. Emel ŞIKLAR (İkt. ve İdari Bil. Fak.)

EK-8. Veri Toplama Talebi Onayı

Ana. Üni. Evrak Tarih ve Sayısı: 04/06/2018-E.32018

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

29.05.2018

Sayı : 77157353-821.99-E.10468520

Konu : Veri Toplama Talebi

ANADOLU ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE

Üniversiteniz Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği tezli yüksek lisans öğrencisi Tuba OĞUZ'a ait Müdürlüğümüzün 28/05/2018 tarih ve 10348959 sayılı onay yazısı ekte gönderilmiştir.

Bilgilerinizi arz ederim.

Hasan TEVKE
İl Millî Eğitim Müdürü

Ek : Onay yazısı
Komisyon Kararı

Adres: Abdurrahman Gazi Mah.İskele cad.Çalı durağı 65040 VAN
Elektronik Ağı: <http://van.meb.gov.tr>
e-posta: ahperaras@hotmail.com

Bilgi için: P.ARAS
Tel: 0 (432) 222 41 62
Faks: 0 (432) 222 41 61

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden f41f-790d-3301-bf72-10c1 koda ile teyit edilebilir.

T.C.
VAN VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 77157353-821.99-E.10348959
Konu : Veri Toplama Talebi

28/05/2018

İL MAKAMINA

Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Temel Eğitim Anabilim Dalı Okul Öncesi Öğretmenliği tezli yüksek lisans öğrencisi Tuba OĞUZ'un "Okul öncesi öğretmenlerinin sınıflarında müzik merkezine yer verme durumları ile müzik etkinliklerine ilişkin görüşleri" konulu yüksek lisans çalışması kapsamında ilimiz İpekyolu, Tuşba ve Edremit İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri bünyesinde ekte belirtilen bağımsız resmi anaokullarında görevli okul öncesi öğretmenlerine anket uygulama çalışması yapılması hususundaki yazıları incelenmiştir.

Söz konusu anket uygulama çalışması Müdürlüğümüzce oluşturulan "Anket uygulama ve Araştırma İzin Talepleri Komisyonu" tarafından incelenmiş olup 23/05/2018 tarih ve 84 nolu karar ile belirtilen açıklamalar doğrultusunda uygulanması; Ayrıca denetimleri ilgili okul ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından gerçekleştirilmek üzere derslerin aksatılmaması kaydıyla ve gönüllülük esasına göre yapılması müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamlarınızca da uygun görülmesi halinde olurlarınıza arz ederim.

Mehmet Salih HASKANLI
İl Milli Eğitim Müdür Yardımcısı

Uygun görüşle arz ederim.

Hasan TEVKE
İl Milli Eğitim Müdürü

OLUR
28/05/2018

Sinan ASLAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

.../.../2018 P.ARAS VHKİ

Adres: Abdurrahman Gazi Mah.İskele cad.Çalı duruşu 65040 VAN
Elektronik Ağı: <http://van.meb.gov.tr>
e-posta: alperaras@hotmail.com

Bilgi için: P.ARAS
Tel: 0 (432) 222 41 62
Faks: 0 (432) 222 41 61

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evrak.sorgu.meb.gov.tr> adresinden e4d4-59b2-386e-b227-7d54 kodu ile teyit edilebilir.